

TERVEISIÄ NAAPURISTA

CRUX

6 |

JOULUKUU 2010

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI R.Y.

MISTÄ PAPISTON PÄIVILLÄ PUHUTTIIN?

■ PAPIT KOOLLA HÄMEENLINNASSA

■ OUTOINA JA MUUKALAISINA ■ JONAS BROMANDERIN KÄYRÄT

HENKILÖSTÖN KEHITTÄMISSOPIMUS TUKEE UUDISTUMISTA JA MUUTOKSEN HALLINTAA

MIKAEL HELENELUND
AKIN PUHEENJOHTAJA
mikael.helenelund@evl.fi

Kirkko on menneenä syksynä saanut poikkeuksellisen paljon julkisuutta, sekä myönteistä että kielteistä. Lokakuun ennennäkemätön eroaalto kirkosta osoitti, kuinka hauras kirkkoon sitoutuminen monelle on. Samaan aikaan monet kirkon jäsenet havahtuivat ymmärtämään, että kirkko on heille tärkeä, mikä ilmeni seurakuntavaaleissa äänestysprosentin ilahduttavana nousuna.

Kasvava kiinnostus kirkkoa ja seurakuntaa kohtaan on arvokas voimavara. Sen hyödyntämisessä avainasemassa ovat seurakuntien työntekijät ja vastavalitut luottamushenkilöt. Tulevaisuuden haasteet voidaan seurakunnissa kohdata vain, jos nämä kaksi ryhmää kykenevät avoimeen ja luottamukselliseen vuorovaikutukseen, toinen toisellensa tilaa antaen ja keskinäistä työn- ja vastuunjakoa kunnioittaen.

Talouden kiristyessä ja lukuisten muutosten keskellä seurakuntien on hoidettava perustehtävänsä ja ydintoimintansa hyvin. Seurakuntien ja tuomiokapitulien on huolehdittava siitä, että kirkon perustehtävän hoitamiseen on riittävä määrä papin ja kanttorin virkoja. Seurakuntatyön moninaiset uudet haasteet vaativat taas panostamista henkilöstön osaamisen jatkuvaan kehittämiseen.

Jälkimmäiseen tavoitteeseen tähtää joulukuussa voimaan astunut kirkon henkilöstön kehittämissopimus, joka korvaa entisen kirkon henkilöstökoulutussopimuksen. Henkilöstön jatkuvalla ja suunnitelmallisella kehittämisellä varmistetaan seurakunnan toiminnan edellyttämä osaaminen, edistetään työhyvinvointia sekä tuetaan uusien tehtävien omaksumista ja muutoksen hallintaa. Esimerkkeinä henkilöstön kehittämisen keinoista mainitaan sopimuksessa työhön perehdyttäminen, henkilöstökoulutus, mentorointi ja työnohjaus sekä eri tavoin to-

teutettu oppimisen ja urakehityksen tukeminen.

On ensiarvoisen tärkeää, että pian tehtävänsä aloittavat luottamushenkilöt ymmärtävät suunnitelmallisen henkilöstön kehittämisen merkityksen ja suuntaavat siihen riittävästi varoja. Seurakunnan talousarvion yhteydessä on keskeisenä asiana käsiteltävä henkilöstön kehittämissuunnitelma, josta tulee käydä ilmi henkilöstön kehittämiseen käytettävät keinot.

Kehittämistarpeiden ja -keinojen määrittelemiseksi on kartoitettava henkilöstön näkemykset esimiehen ja työntekijän tai työyksikön työntekijöiden kesken yhdessä keskustellen. Työntekijän osaamisen kehittämistarpeiden kartoitus on luonteva osa työntekijän ja esimiehen vuosittaista kehityskeskustelua. Sen lisäksi on hyödyllistä kartoittaa koko työalan kehittämistarpeet työntekijätiimin yhteisessä keskustelussa. Näin työalan kehittämistarpeet voidaan määritellä kattavammin ja kehittämistoimet kohdentaa paremmin.

Ryhmäkeskustelulla ei voi korvata esimiehen ja alaisen kahdenkeskisiä kehityskeskusteluja. Ryhmässä ei myöskään tule käydä palkkausjärjestelmän edellyttämiä, henkilökohtaista työsuoritusta arvioivia et-keskusteluja, joissa arvioidaan, miten työntekijä on saavuttanut arviointikaudelle asettamansa tavoitteet. Sen sijaan voi tarvittaessa olla tarkoituksenmukaista yhdistää työntekijän työsuorituksen arviointi ja hänen kehittämistarpeittensa kartoitus samaan keskusteluun.

Henkilöstön kehittämissopimuksessa määritellään kehittämisen tavoitteeksi se, että työntekijät ovat koko työuransa ajan työssään osaavia ja motivoituneita ja seurakunnan toiminta tuottavaa ja tuloksellista. Seurakuntien päättäjien ja esimiesten toimista pitkälti riippuu, miten hyvin tavoite saavutetaan. ■

CRUX

6 | JOULUKUU 2010

TEEMA

Papit koolla Hämeenlinnassa. Papiston päiville osallistui 550 pappia, teologia ja teologian opiskelijaa. Mitä päivillä tapahtui ja mistä puhuttiin13

KONTEKSTUAALISEN TEOLOGIAN ETSIMISTÄ
Papiston päivillä Outoina ja muukalaisina -kanavassa etsittiin ja esiteltiin tapoja tehdä kontekstuaalista teologiaa20

JONAS BROMANDERIN KÄYRÄT
Ruotsin kirkon analyysiosaston johtaja kertoi omassa kanavassaan, mikä Suomen kirkolla on edessä, jos seuraamme Ruotsin kehitystä22

ARTIKKELIT

MESSUSAARNA VAHVISTAA OMAA LAUMAA
Saarna kuten poliittinen puhe tai mainos on suostuttelevaa viestintää. Mitä suostutteleva viestintä oikein on?26

TERVEISIÄ NAAPURISTA
Lena Hildén kertoo, millaista on tehdä työtä Ruotsin kirkossa32

MITEN PUHUA JUMALASTA TÄSSÄ AJASSA?
Timo Tavast pohtii puheenvuorossaan trinitaarista teologiaa nihilismin vastavoimana34

SANOMA JA TILANNE PAUL TILLICHIN AJATTELUSSA
Olisiko Paul Tillichin ajattelusta apua kirkkomme teologian, julistuksen ja sielunhoidon ongelmiin?38

KUVASTIMESSA PAPISTON PÄIVÄT

MERJA LAAKSAMO PÄÄTOIMITTAJA

Vuosi on jälleen lopuillaan ja joulukuussa. Pitelet käsissäsi vuoden viimeistä Cruxia. Tämän lehden jutuissa palataan vielä lokakuussa pidettyjen Papiston päivien aiheisiin. Päivien teemahan oli kontekstuaalisuus.

Yhteisissä tilanteissa ja kanavissa tarkasteltiin nopeasti muuttuvaa toimintaympäristöämme ja pohdittiin, millaisena pappi tänä päivänä näkyy ja nähdään sekä miten kirkkona ja kirkon työntekijöinä tässä ajassa ja ympäristössä toimimme. Pohdittiin myös, millaisia vaikutuksia toimintaympäristön muutoksilla on kirkon ja papiston työhön sekä ylipäätään pappeuteen.

Cruxilla oli Papiston päivillä oma toimittaja, Juhana Unkuri, joka kokosi lukijoille tuhdin paketin asiaa päiviltä. Hän piipahti myös Facebook-kanavassa, jossa Terhi Paananen johdolla pohdittiin kysymyksiä Facebookin ryhmistä ja fanisivuista, yksityisyydestä ja julkisuudesta, tavattavissa

olemisesta sekä hengellisestä elämästä Facebookissa.

Kontekstuaalisesta teologiasta kirjoittavat Hanne von Weissenberg ja Ari Hukari, jotka ohjasivat teemaan liittyvän kanavan Papiston päivillä.

Ulotimme päivillä katseemme myös hiukan Suomea kauemmas, kun saimme Ruotsista vieraiksemme Jonas Bromanderin ja Tomi Valjuksen. He valottivat Ruotsin kirkon tilannetta ja kertoivat, miten kirkko on Ruotsissa vastannut muutoksen haasteisiin. Kanavasta kirjoitti Cruxiin Papiston päivien työryhmän jäsen Hannu Hurme.

Ruotsin kirkon elämää tarkastelee tässä lehdessä myös Lena Hildén, joka on muuttanut muutamia vuosia sitten Ruotsiin ja toimii tällä hetkellä kaksikielisenä pappina Göteborgin tuomiokirkkoseurakunnassa ja hiippakunnassa.

Tutkija Kati Niemelä kirjoittaa AKIn jäsenkyselyn pohjalta pappien ja kanttorien työssä jaksamisesta. Huolestuttavaa on, että joka neljäs kanttori ja pappi koki vähintään välillä ongelmia jaksamisensa kanssa. Kolme prosenttia papeista ja reilu prosentti kanttoreista tunsivat selvästi uupuvansa. Vain neljännes kanttoreista ja joka kuudes papeista koki töitä olevan sopivasti.

Joulun aika on kirkossa sesonkiaikaa ja töitä on tavallista enemmän. Toivottavasti saat joulun jälkeen hiukan hengähtää ja kerätä voimia kevättä varten.

Rauhaisaa joulua ja siunausta uudelle vuodelle 2011! ■

JULKAISIJA

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI r.y.
Rautatiealastonkatu 6, 00520 Helsinki

PÄÄTOIMITTAJA Merja Laaksamo
Puh. (09) 150 2466
merja.laaksamo@akiliitot.fi

TOIMITUSSIHTEERI Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653, faksi (09) 148 5875
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUSKUNTA

Marita Hakala, seurakuntapastori
Juho Kopperoinen, kirkkoherra
Olli-Pekka Laakkonen, kanttori
Merja Laaksamo, pastori (pj.)
Markku Orsila, seurakuntapastori
Juha Pettersson, nuorten aikuisten pappi
Hanna Remes, kanttori
Jenni Urponen, kanttori

CRUX

OSOITTEENMUUTOKSET

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 150 2446
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUS JA ULKOASU

MCI Press Oy
Mikonkatu 18 B, 00100 Helsinki

ILMOITUSHINNAT

Koko		
2/1 s.	380 mm x 255 mm	1 790,- euroa
1/1 s.	190 mm x 255 mm	1 020,- euroa
1/2 s.	166 mm x 118 mm	560,- euroa
	79 mm x 245 mm	
1/4 s.	79 mm x 118 mm	330,- euroa
1/8 s.	79 mm x 55 mm	200,- euroa
takisivu	190 mm x 230 mm	1 200,- euroa
ISSN 0783-0122		

PAINOPAIKKA

Scanweb Oy

AJANKOHTAISTA

PIISPA SALAMAVALOISSA	7
APUA TYÖELÄMÄN KIEMUROIHIN	8
JÄSENKYSELY: MIKÄ AUTTAA JAKSAMAA TYÖSSÄ?	10

KIRJOITUSSARJAT

LUOTTAMUSMIEHELTÄ Harkinnanvaraista kirjoittelua	24
VERKOSTA TARTTUNUTTA Internetin joukkovoima oman työn apuna	42

VAKIOT

KORPPIS	9
OPISKELIJAVINKKELI	37
SATTUMUKSIA	44
TYÖNTEKIJÄN NÄKÖKULMASTA	45
TEKSTIN ÄÄRESSÄ	46

UUTTA KESKUSTELUKULTTUURIA

JUKKA HUTTUNEN

PAPPISLIITON PUHEENJOHTAJA

jukka.huttunen@evl.fi

Takana on kirkon hurja syksy. Vauhtia ja vaarallisia tilanteita on riittänyt omiin tarpeisiin. Kirkosta eroamisen aaltoa yhtään liioittelematta on todettava, että tilanne on ollut niin päälle kaatuvan oloinen, ettei rauhalliseen analyysiin ole ollut aikaa ja mahdollisuutta. Toivottavasti siihen tulee vielä tilaisuus. Ja toivottavasti meillä on siihen myös rohkeaa tahtoa.

Erään ilmiön äärellä haluaisin jo nyt pysähtyä. ”Konservatiivit” vastaan ”liberaalit”. Tähän lievimmästä päästä otettuun käsitepariin olemme voineet tutustua jo pidempään kirkossamme. Kaikki nimitykset eivät suinkaan ole pahantahtoisia, mutta kevyillä jaottelulla ja leimoilla yksinkertaistamme asioita ja luomme vastakkainasettelua ja helposti pelaamme ikään kuin poliittista peliä.

Siksi olen alkanut vierastaa tuollaisia jaotteluja entistä enemmän. Se on mustavalkoisen maailman tapa toimia: on tällaisia ja tuollaisia, eikä mitään siltä väliltä. Sävyt häviävät keskustelusta, siitä tulee inttämistä ja toistensa ohi puhumista. Se ei ole enää lainkaan keskustelua, ja kohta jo uskomme, että kirkossa on kaksi suurin piirtein tasavahvaa ”puoluetta”.

Itse en tuohon usko. Vaikka jakautumisen todellisia merkkejä on nähtävissä, on kirkko edelleen monenlaisen sävyjen kirkko. Ääripäät ovat pieniä, mutta äänekäitä. Sellaisia ne ovat olleet itse asiassa aina. Keskellä on paljon ihmisiä, jotka monissa kysymyksissä voivat olla hyvinkin yhtä mieltä. Peruskysymys ja vaikea sellainen on, miten tulkitsemme Raamattua.

Miten rakentaisimme yhteyttä kirkossamme? Yhteyden rakentamiseksi tulisi ainakin seuraavat asiat huomioida nykyistä paremmin:

1. Tunnustamme, ettemme omista totuutta. 2. Tunnustamme kirkon järjestyksen silloinkin, kun se ei meitä miellytä. 3. Emme omi itsellemme mitään ominaisuutta,

emme raamatullisuutta, moderniutta, tunnustuksellisuutta, suvaitsevaisuutta. 4. Emme aseta toisen uskoa/raamatullisuutta/tunnustuksellisuutta tms. kyseenalaiseksi. 5. Etsimme aktiivisesti yhteyttä. Jos emme sitä aina käytännössä jaksata tehdä, emme ainaakaan sulje pois toisiamme yhteydestä. 6. Etsiessämme

aktiivisesti yhteyttä pyrimme ”pyöreän pöydän ääreen”, keskustelemaan kasvokkain, kuuntelemaan ja kuulemaan, perustelemaan ja arvioimaan jatkuvasti uudelleen omaa ja toisen ajattelua. 7. Jos keskustelemme sosiaalisessa mediassa, teemme sen aina avoimesti omalla nimellä. Varjelemme siellä erityisellä tavalla asiallisuutta ja olemme herkkiä lopettamaan hyödyttömäksi tai epäasialliseksi muuttuvan virtuaalisen keskustelun ja siirtymään kasvokkain keskusteluun. 8. Vältämme piikittelyä ja vihjailua. 9. Luemme riveiltä, emme rivien välistä. 10. Luotamme toisen motiiveihin.

Ajattelen, että papistolla on kirkon viran edustajana erityinen velvollisuus pitää yllä yhteyttä, yhteistyötä ja ymmärrystä. Pappeina voimme keskustelupanoksellamme joko auttaa pysymään asiassa tai voimme kiihdyttää kierroksia kohti täydellistä asiattomuutta.

Pappisliitto tarjoaa keskustelulle erilaisia foorumeita. Olisiko alaostaston mahdollisuudet nyt vihdoin otettava esille? Olisiko alaostaston kokoontuminen hyvä harjoituskenttä keskustelulle?

Vetoan myös kaikkiin johtajan vastuutta kantaviin liiton jäseniin: pitäkää te huolta siitä, että myös työkokouksissa puhutaan teologiaa. Että työkokousten keskustelut olisivat sisältökeskusteluja, ei vain organisoitua. Ja vetoan teihin jäsenet, tavalliset kirkkomme papit tai sellaisiksi opiskelevat: antakaa asiallinen panoksenne keskusteluun. Rohkaistukaamme osallistumaan, rakentamaan kirkkoamme. ■

PIISPA SALAMAVALOISSA

KATRI ANTIN

TEOLOGIA.FI

-KOORDINAATTORI,

HELSINGIN YLIOPISTO

Vuoden 2010 aikana piispat ja piispan virka ovat olleet näkyvästi esillä suomalaisessa mediassa. Evanke-lis-luterilaisen kirkon piispanvaalit, Suomen Luther-säätiön piispan vihkiminen ja viimeisemmäksi piispojen kannanotot Ylen järjestämän homoillan jälkeen ovat saaneet runsaasti median huomiota. Teologia.fi-sivustolla lokakuussa julkaistu teema Piispan virka ja kirkollinen johtajuus on osoittautunut ajankohtaisemmaksi kuin teemaa suunniteltaessa arvat- tiinkaan.

Piispan viran juuret löytyvät Uudesta testamentista. Varhaisin kristillinen teksti, jossa piispaa tarkoittava sana episkopos esiintyy, on 50-luvulla kirjoitettu Filippiäiskirje. Filippin muutaman sadan hengen seurakunnassa toimi monia piispoja, joiden tehtävänä oli huolehtia yksityiskodeissa järjestetyistä jumalanpalveluksista. Koska varhaiskristilliset seurakunnat kokoonoutuivat myös vaikutusvaltaisten ja varakkaiden naisten kodeissa, saattoivat myös naiset toimia piispoina.

Vasta seuraavien sukupolvien aikana piispuudesta tuli vallitseva tapa järjestää seurakunnan organisaatio, mistä esimerkiksi pastoraalikirjeet todistavat. Kirkko joutui elämään maailmassa pidempään kuin mitä ensimmäiset Jeesuksen seuraajat luulivat, ja monarkkisella piispuudella nähtiin olevan kirkkoa lujittava vaikutus.

Uuden testamentin maailman lisäksi teologia.fi-sivustolla tarkastellaan piispoja ja piispan virkaa Suomen historiassa sekä evankelis-luterilaisen kirkon että katolisen ja ortodoksisen kir-

kon näkökulmasta.

Piispat kohtaavat jokaisena aikana omat haasteensa. Yhden tämän päivän haasteista kirkolle luo media. Media-yhteiskunnassa myös kirkko joutuu sopeutumaan median toiminnan logiikkaan, jos kirkko haluaa saada ääntään kuuluviin. Medialla on valtaa kontrolloida näkyvyyttä, jolloin henkilöt, jotka osaavat esiintyä mediassa, saavat enemmän julkisuutta.

Toisaalta verkko ja sosiaalinen media mahdollistavat kirkolle pääsyn julkisuuteen myös uusien verkostojen kautta. Yhteiskunnan medialisoituminen tarkoittaa myös digitaalisen viestinnän ja

sosiaalisen median voimakasta kasvua. Uudenlaisen median kautta kirkko voi lisätä viestintäänsä ja samalla puhua omista lähtökohdistaan käsin. Internetin ja sosiaalisen median kautta erilaiset kirkon äänet, viralliset ja epäviralliset, saavat oman äänensä kuuluviin. Samalla keskustelu muuttuu moniäänisemmäksi ja on vaikeampi vastata siihen, kuka ja mikä on kirkon ääni.

Kirjoitus perustuu Hannu Mustakallion pääkirjoitukseen sekä Lars Aejmelaeuksen ja Johanna Sumialan artikkeleihin. Lue aiheista lisää osoitteesta <http://www.teologia.fi>.

PAPPISLIITON OPINTOMATKAT VUONNA 2011

Pyhiinvaellusmatka Santiago de Compostelaan 8. - 20.5.2011.

Pyhiinvaelluksella liitytään Santiagon tien perinteeseen ja tutustutaan pyhiinvaelluksen historiaan ja nykypäivään. Tavoitteena on oman spirituaaliteetin hoitaminen ja rukouselämän syventäminen.

Pyhiinvaellukselle osallistuminen vaatii kuntoa ja epävarmuuden sietokykyä: majoituksia ei varata etukäteen. Yöpyminen tapahtuu refugioissa, pyhiinvaeltajien turvapaikoissa, joita on lähes jokaisella reitin paikkakunnalla useampi. Koko ryhmä ei useinkaan voi asettua samaan

refugioon. Refugioiden varustetaso on vaatimaton, samassa huoneessa voi nukkua 4–30 pyhiinvaeltajaa, suihkuja on muutamia. Jollei refugioon mahdu, varaudumme etsimään yösijan edullisesta hostelista. Matkatavarat kannetaan mukana rinkassa koko ajan. Lähtöpaikkana on Ponferradaa edeltävä Rautaristi, josta matkaa Santiagoon on noin 200 km. Kävelyä tulee keskimäärin 25 km päivässä, päivämatkat voivat vaihdella 20–30 km. Matkanjohtajina toimivat apulaistoininnanjohtaja Merja Laaksamo ja oppilaitospastori Sakari Kiiskinen. Matkan hinta on n. 1 000 euroa.

Matkalle voi jo ilmoittautua. Ilmoittautumiset helmi.meinola@akiliitot.fi tai 09 150 2653. Lisätietoja merja.laaksamo@akiliitot.fi tai puh. 09 150 2466.

Opintomatka Egyptiin syyskuussa 2011. Matkasta tarkemmin tulevilla Cruxeissa ja liiton kotisivuilla osoitteessa www.pappisliitto.fi.

Teologimatrikkeli 2010

Hyvä Pappisliiton jäsen, toivottavasti olet jo saanut oman teologimatrikkelisi.

Pahoittelemme matrikkelin toimituksessa esiintyneitä ongelmia ja niistä aiheutunutta vaivaa. Osalle tilaajis-

ta matrikkeli tuli postiennakolla, vaikka se oli etukäteen maksettu. Kaikki maksut eivät olleet kirjautuneet maksulistaukseemme. Jos epäilet maksaneesi matrikkelin kahteen kertaan,

ota yhteyttä toimistoon, puh. 09 1502 657 tai anne.taaniila@akiliitot.fi, niin tarkistamme asian.

Mielenkiintoisia hetkiä uuden matrikkelin parissa!

Apua työelämän kiemuroihin

Voit esittää edunvalvontaan ja työsuhteeseen liittyviä kysymyksiä osoitteessa edunvalvonta@akiliitot.fi.

Kysymyksiin vastaavat AKIn toiminnanjohtaja Esko Jossas sekä apulaistoininnanjohtajat Annamari Jokinen ja Merja Laaksamo.

Lakimiehen puhelinpalvelu muuttuu

Vuoden 2011 alusta lakimiehen puhelinpalvelu AKIn jäsenille työhön ja virkaan liittyvissä lakiasioissa on maanantaista perjantaihin kello 9–15. Lakimies on tavoitettavissa numerosta 050 463 8699.

JUKKA HUTTUNEN AKIN PUHEENJOHTAJAKSI

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI r.y:n valtuusto valitsi syyskokouksessaan Helsingissä 23. - 24.11. AKIn puheenjohtajaksi vuosiksi 2011 - 2012 Espoon seurakuntayhtymän yhteisen seurakuntatyön päällikön, rovasti **Jukka Huttusen**. Huttusen valinta puheenjohtajaksi oli yksimielinen, hänellä ei ollut vastaehdokkaista.

Jukka Huttunen toimii myös Suomen kirkon pappisliiton puheenjohtajana vuoden 2011 loppuun asti. Hänen puheenjohtajakautensa alkoi vuonna 2006.

Kanttori-urkuriliiton puheenjohtajaksi vuosiksi 2011 - 2012 liiton valtuusto valitsi Porvoon tuomiokirkkoseurakunnan kanttorin, FM **Mikael Helenelundin**. Helenelund on toiminut Kanttori-urkuriliiton puheenjohtajana vuodesta 2006 lähtien.

AKIn valtuusto hyväksyi AKIn tulevaisuusasiakirjan vuosille 2011 - 2014. Perusliitot hyväksyivät omat painopisteensä seuraavalle nelivuotiskaudelle. AKIn toiminnassa keskeistä tulee olemaan jäsenten tukeminen

seurakuntien rakennemuutoksessa.

Valtuustoissa hyväksyttiin myös tulevan toimintakauden tulos- ja toimintasuunnitelmat. Tulevaisuusasiakirja ja toimintasuunnitelmat ovat luettavissa verkkosivuilla www.akiliitot.fi.

Kanttori-urkuriliiton valtuusto vahvisti jäsenille laaditun ohjeistuksen ”Kanttorin tehtävät ja tehtävien vaatimus laajaa yliopistotutkintoa, ylempää korkeakoulututkintoa ja muuta piispainkokouksen hyväksymää tutkintoa edellyttävässä virassa”.

Olethan muistanut maksaa liiton jäsenmaksun

Maksamalla jäsenmaksun varmistat jäsenyytesi liitossa ja Erityiskoulutettujen työttömyyskassassa. Lisäksi olet oikeutettu käyttämään liittojen tarjoamia jäsenetuja.

Kun vaihdat työpaikkaa, pyydä uusi valtakirja liitostasi puh. 09 1502 446 tai 09 1502 653. Voit myös tulos-

taa sen liiton kotisivuilta www.akiliitot.fi -> lomakkeet.

Kun olet poissa töistä esimerkiksi hoito-, virka- tai vuorotteluvapaan, työttömyyden, jatko-opintojen tai ulkomailla työskentelyn vuoksi, pyydä liitostasi pankkisiirtolomake jäsenmaksun maksamista varten.

Tilaa Teologimatrikkeli 2010 vaikka lahjaksi

Suomen teologit 2010 -matrikkelissa on tiedot yli 7 300 teologista. Matrikkeli julkaistiin ensimmäistä kertaa värillisenä.

Pappisliiton ja Uskonnonopettajien liiton jäsenille matrikkelin hinta on 125 € ja muille teologeille 150 €.

Seurakunnille, muille yhteisöille ja yksityisille henkilöille hinta on 180 euroa.

Matrikkelin voi tilata AKIn toimistosta os. toimisto@akiliitot.fi tai (09) 1502 453.

KORPPIS

Työ uuvuttaa ja virkistää

Mikä auttaa jaksamaan työssä?

KATI NIEMELÄ

TT, KM, KIRKON
TUTKIMUSKESKUKSEN
TUTKIJA JA
USKONNONPEDAGOGIIKAN
DOSENTTI

Joka neljäs pappi ja kanttori kokee ongelmia työssä jaksamisensa kanssa. Useimmat kokevat työtä olevan paljon, mutta silti enimmäkseen jaksavansa. Tärkein työssä jaksamista auttava tekijä on tunne siitä, että voi olla hyödyksi työssään. Papit pitävät seuraavaksi tärkeimpänä tekijänä kutsumusta työhön, kanttorit seurakuntalaisilta saatua palautetta. Uuvuttavimmaksi niin papin kuin kanttorin työssä koetaan työmäärä ja hankalat työajat sekä byrokratia ja hallinto.

Oman arvionsa mukaan papit käyttävät työhönsä keskimäärin viikossa 44 tuntia, kanttorit 40 tuntia. Pisin työviikkoa tekevät kirkkoherrat ja kirkon keskushallinnon työntekijät. Pappien työajan hallinta on kuitenkin hivenen parantunut 2000-luvulla.

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKIn jäsenkysely toteutettiin valtuuston vaalin yhteydessä vuoden 2010 alussa. Kyselyssä tarkasteltiin Suomen kirkon pappisliiton ja Suomen Kanttori-urkuriliiton jäsenten näkemyksiä ajankohtaisista kysymyksistä, suhtautumista työhön ja työviihtyvyyttä sekä

Tärkeimmäksi työssä jaksamista auttavaksi tekijäksi papit ja kanttorit arvioivat tunteen siitä, että voivat olla hyödyksi työssään.

tyytyväisyyttä ja toiveita ammattiliiton toimintaa kohtaan. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 878 Suomen kirkon pappisliiton jäsentä ja 229 Suomen Kanttori-urkuriliiton jäsentä. Vastausprosentti oli Pappisliiton jäsenillä 39, Kanttori-urkuriliiton jäsenillä 34. Edeltävä jäsenkysely toteutettiin neljä vuotta sitten.

Mihin työaika kuluu?

Pappisliiton ja Kanttori-urkuriliiton jäseniltä kysyttiin kyselyssä omaa arvioita siitä, miten monta tuntia he keskimäärin käyttävät työhönsä vii-

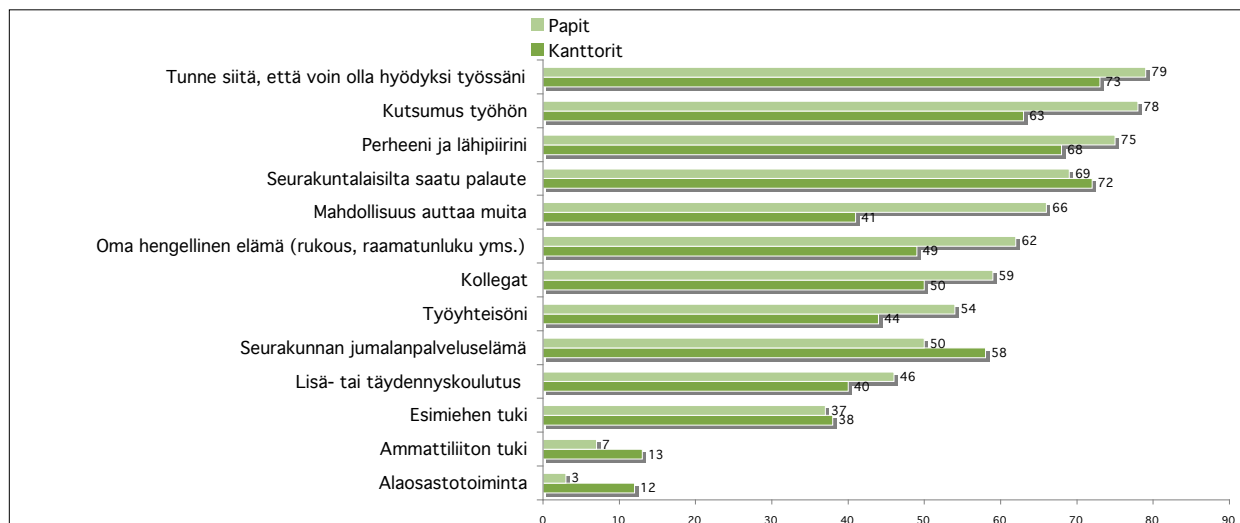
kossa. Kokoaikaisessa työssä oleva pappi käytti oman arvionsa mukaan työhönsä keskimäärin aikaa viikossa vajaat 44 tuntia. Kokoaikatyössä olevien kanttorien keskimääräinen työaika viikossa oli kyselyn perusteella vajaat 40 tuntia.

Vastaajilta pyydettiin myös erikseen arviota siitä, miten työaika jakautuu henkilökohtaiseen valmistautumiseen, seurakuntalaisten parissa tehtävään työhön, työyhteisön sisäiseen yhteistoimintaan ja hallinnollisiin tehtäviin.

Kokoaikaisessa työssä olevat papit ja kanttorit käyttivät keskimäärin henkilökohtaiseen valmistautumiseen viikossa 9 tuntia. Seurakuntalaisten parissa tehtävään työhön papit käyttivät keskimäärin reilut 17 tuntia ja kanttorit vajaat 16 tuntia. Suurin ero on työyhteisön sisäiseen yhteistoimintaan ja hallinnollisiin tehtäviin käytetyssä ajassa. Papeilta se vei keskimäärin reilut 10 tuntia viikossa, kanttorilta 7 tuntia. Muihin asioihin työaika kului papeilla viikossa 8,5 tuntia, kanttoreilla 8 tuntia.

Kirkkoherroilla ja keskushallinnon työntekijöillä pisin työviikko

Pisintä työviikkoa tekivät oman arvionsa mukaan kirkkoherrat, kirkon keskushallinnon työntekijät ja kristillisten järjestöjen työntekijät. Kirkkoherrat arvioivat käyttävänsä työhön keskimäärin 49 tuntia viikossa. Muihin verrattuna työssä korostui eniten työyhteisön sisäinen yhteistoiminta ja hallinnolliset tehtävät. Kirkon keskushallinnon työntekijöiden keskimääräinen työviikko oli lähes yhtä pitkä kuin kirkkoherroilla, kes-

Suomen kirkon pappisliiton ja Suomen Kanttori-urkuriiliiton jäsenten näkemys asioista, jotka auttavat jaksamaan työssä. Niiden pappien ja kanttorien osuus, joita asia auttaa jaksamaan melko paljon tai erittäin paljon (%). N=212-226 (kanttorit), N=814-853 (papit).

kimäärin 46 tuntia. Kristillisten järjestöjen työntekijät tekivät keskimäärin 45-tuntista työviikkoa.

Kanttorien työaika oli keskimäärin paremmin tasapainossa kuin pappien, joskin heistäkin laajaa yliopistotutkintoa edellyttävässä kanttorin virassa työskentelevät tekivät oman arvionsa mukaan keskimäärin 43-tuntista työviikkoa. Ylempää korkeakoulututkintoa edellyttävässä kanttorin virassa olevien keskimääräinen työviikko oli 40-tuntinen ja alemmaa korkeakoulututkintoa edellyttävässä kanttorin virassa olevien 37-tuntinen. Pappisliiton jäsenistä parhaiten työaika oli hallinnassa perheneuvojilla, joiden keskimääräinen työviikko oli oman arvion mukaan 39 tuntia. Seurakuntapastorit ja kappalaiset tekivät keskimäärin 43–44-tuntista työviikkoa.

Edellä oleva tarkastelu perustuu vastaajien keskimääräisiin arvioihin käyttämästään työajasta. Keskiarvoihin pohjautuva tarkastelu kuitenkin häivyttää saman työtehtävän sisällä olevan vaihtelun: osa samassa työtehtävässä olevista teki hyvin pitkää työpäivää, toinen puolestaan käytti sel-

västi vähemmän aikaa. Kokoaikaisessa työsuhteessa olevista kanttoreista neljännes selvisi työviikosta keskimäärin enintään 36 tunnissa, papeista vain yksi kymmenestä.

Papeista neljännes teki erittäin pitkää työviikkoa (vähintään 50 tuntia), kanttoreista 13 prosenttia. Erittäin pitkää työviikkoa tekevien osuus oli erityisen suuri kirkkoherrojen keskuudessa, joista puolet teki vähintään 50-tuntista työviikkoa. Pitkää työviikkoa tekeviä kirkkoherroja oli paljon erityisesti suurissa (yli 15 000 jäsentä) ja kaikkein pienimmissä (alle 4 000 jäsentä) seurakunnissa. Parhaiten työaika oli hallussa keskikokoisten seurakuntien kirkkoherroilla.

Eniten uuvuttaa työmäärä ja työaika sekä hallinto ja byrokratia

Joka neljäs kanttori ja pappi koki vähintään välillä ongelmia jaksamisensa kanssa. Kolme prosenttia papeista ja reilu prosentti kanttoreista koki selvästi uupuvansa. Joka toisella papilla ja kanttorilla töitä oli paljon, mutta enimmäkseen he jaksoivat työmäärän kanssa. Vajaa neljännes kanttoreista

ja joka kuudes papeista koki töitä olevan sopivasti.

Papeilta ja kanttoreilta tiedusteltiin avoimella kysymyksellä työssä uuvuttavia tekijöitä. Kysymys oli muotoiltu muotoon: ”Mikäli koet uupumusta työssäsi, mikä työssäsi mielestäsi uuvuttaa eniten?” Kaikkiaan 53 prosenttia papeista ja 65 prosenttia kanttoreista vastasi kysymykseen jotain. Vaikka kysymyksessä pyydettiin vastaajaa kertomaan, mikä työssä eniten uuvuttaa, moni mainitsi useampia tekijöitä.

Sekä papit että kanttorit mainitsivat yleisimmin työmäärään ja työaikaan liittyviä tekijöitä. Kaikkiaan 38 prosenttia papeista ja 39 prosenttia kanttoreista mainitsi niitä yhtenä eniten uuvuttavana tekijänä. Tekemättömät työt stressasivat. Töitä yksinkertaisesti oli liikaa, ja ne olivat epätasaisesti jakautuneet: työpäivät olivat rikkonaisia ja työtehtävät sirpaleisia. Usein myös pitkät työpäivät, epäsäännöllinen työaika ja työn painottuminen iltaan ja viikonloppuun mainittiin uuvuttavina. Useimmat papit ja kanttorit eivät kokeneet myöskään voivan-

sa vaikuttaa riittävästi työmääräänsä. Selvästi riittäväksi omat vaikutusmahdollisuutensa arvioi kyselyssä vain seitsemän prosenttia kanttoreista ja yhdeksän prosenttia papeista. Kuta-kuinkin riittävinä mahdollisuuksiaan piti joka toinen.

Pappien työajan hallinta on kyselyn perusteella kuitenkin parantunut hi-venen 2000-luvulla. Vuonna 1998 vie-lä kaksi pappia kolmesta (68 %) il-moitti, että vapaapäiviä jää pitämättä vähintään kerran kuussa tai lähes jo-ka viikko, vuonna 2010 näin ajatteli enää puolet (50 %). 17 prosenttia pa-peista ilmoitti, että vapaapäiviä jää lä-hes joka viikko pitämättä, kolman-neksella vähintään kerran kuussa. 15 prosenttia ilmoitti, ettei vapaapäi-viä jää koskaan pitämättä. Huonoin tilanne on kirkkoherroilla, paras per-heneuvojilla.

Kanttoreiden tilanne oli jokseenkin sama kuin neljä vuotta aiemmin ja ko-konaisuudessaan hieman huonompi kuin papeilla. Joka viidennellä (22 %) kanttorilla jäi vapaapäiviä pitämättä lähes joka viikko ja lisäksi 29 prosen-tilla vähintään kerran kuussa. Vain 11 prosenttia kanttoreista ilmoitti, ettei vapaapäiviä jää koskaan pitä-mättä.

Yhtenä mahdollisena ratkaisukei-nona kirkon työaikaongelmiin on esi-tetty siirtymistä säädellyn työajan pii-riin. Kanttoreista vajaa kolmannes (31 %) ja papeista reilu kolmannes (38 %) toivoi säädeltyyn työaikaan siirtymis-tä. Selvästi useampi, kanttoreista 68 prosenttia ja papeista 56 prosenttia toivoi kuitenkin, että yli- ja pyhätöis-tä olisi mahdollisuus saada korvaus.

Työmäärään ja työaikaan liittyvien tekijöiden jälkeen seuraavaksi ylei-simmin mainittiin hallintoon ja esi-miestyöskentelyyn liittyviä tekijöitä. Niitä mainitsi 19 prosenttia papeista ja peräti 33 prosenttia kanttoreista. Näi-tä olivat erilaiset hallintoon ja byro-kratiaan liittyvät maininnat, kokouk-

”Pitkät työpäivät, epäsäännöllinen työaika ja työn painottuminen iltaan ja viikonloppuun uuvuttavat.”

set ja palaverit, huono esimiestyösken-tely ja toisaalta esimiesten kokemat esimiestyön haasteet.

Työn sisältöön ja työtehtäviin liitty-viä tekijöitä mainitsi 15 prosenttia pa-peista ja 18 prosenttia kanttoreista. Näistä useimmiten mainittiin ihmis-ten ja heidän kärsimyksensä kohtaa-misen raskaus ja kuormittavuus. Uuvuttaviksi tekijöiksi mainittiin var-sin usein myös muiden kuin oman alan töiden tekeminen, työnkuvan epäselvyys, kokemus epärealistisista odotuksista, riittämättömyyden tunne sekä se, ettei omaan työnkuvaan ja -määrään koettu voitavan vaikuttaa.

Työyhteisöön liittyviä tekijöitä mai-nitsi joka kymmenes pappi ja kantto-ri. Näistä useimmin mainittiin huo-noon työilmapiiriin ja työyhteisön jän-nitteisiin liittyviä tekijöitä. Moni koki ongelmaksi myös yksinäisyyden ja yh-teisön puutteen. Neljä prosenttia pa-peista ja kaksi prosenttia kanttoreista mainitsi muita syitä.

Kutsumus, työn hyödyllisyys ja seurakuntalaisilta saatu palaute auttaa jaksamaan

Entä mikä sitten työssä auttaa jak-samaan? Tärkeimmäksi työssä jak-samista auttavaksi tekijäksi papit ja kanttorit arvioivat tunteen siitä, että voivat olla hyödyksi työssään. Kant-toreista noin neljä viidestä ja papeis-ta lähes neljä viidestä koki tämän aut-tavan melko paljon tai erittäin paljon omaa jaksamistaan. Seuraavaksi tär-keimpänä papit pitivät kutsumusta työhön, jota niin ikään lähes neljä vii-destä piti tärkeänä. Seurakuntatyössä

toimivista papeista vain prosentti ei kokenut kutsumuksen auttavan lain-kaan ja viisi prosenttia vain vähän.

Seurakuntalaisilta saatu palaute oli kanttoreille toiseksi tärkein työssä jak-samista auttava tekijä. 72 prosenttia kanttoreista arvioi sen tärkeäksi. Pa-laute auttoi lähes yhtä monen papin jaksamista. Perheen ja lähipiirin tuki oli tärkeää kolmelle neljästä papista ja kahdelle kolmesta kanttorista. Kaksi pappia kolmesta ja puolet kanttoreis-ta koki oman hengellisen elämän har-joittamisen, kuten rukouksen ja raa-matunluvun tärkeänä omaa jaksamis-ta tukevana tekijänä. Kanttoreille jon-kin verran tärkeämpää oli seurakun-nan jumalanpalveluselämä.

Papeista reilu puolet ja kanttoreista vajaa puolet koki työyhteisön tuen tärkeänä omaa jaksamista tukevana tekijänä. Kolmannes koki esimiehen tuen auttavan melko tai erittäin pal-jon. Vastaavasti kolmannes koki, ettei esimiehen tuki auta yhtään tai auttaa vain vähän. Parhaimmaksi esimiehen tuen arvioivat kirkon keskushallin-non ja hiippakunnan työntekijät. Kristillisten järjestöjen työntekijät, perheneuvojat ja kirkkoherrat puoles-taan arvioivat työyhteisön tuen myön-teisimmin. Ammattiliiton tukea piti tärkeänä omaa jaksamista tukevana tekijänä papeista seitsemän prosenttia ja kanttoreista 12 prosenttia. Yhtä mo-ni kanttori piti ammattiliiton alaosas-totoimintaa tärkeänä, mutta vain kol-me prosenttia papeista.

AKI r.y.:n jäsenkyselyn raportti on kokonaisuudessaan luettavissa osoit-teessa www.akiliitot.fi ■

Papit koolla Hämeenlinnassa

JUHANA UNKURI

TM, VAPAA TOIMITTAJA, HELSINKI

KUVAT: PEKKA HOVI

9. Papiston päivät pidettiin Hämeenlinnassa 12.–13. lokakuuta. Pää-tapahtumapaikkana toimi kongressitila Verkatehdas. Päivien avajais-messu oli Hämeenlinnan kirkossa ja iltajuhlaa vietettiin kylpylähotelli Aulangolla. Papiston päivien tunnuksena oli Kuin kuvastimessa ja tee-mana kontekstuaalisuus. Kirkon toimintaympäristöä ja sen muutok-sia tarkasteltiin eri näkökulmista. Samalla pohdittiin seurauksia, joita muutoksilla on kirkon ja papiston työhön sekä ylipäätään pappeuteen. Kahden vuoden välein pidettävä valtakunnallinen tapahtuma on suu-rin papistolle suunnattu koulutus- ja neuvottelutapahtuma. Tänä vuonna tapahtumaan osallistui 550 henkilöä. Päivillä oli myös materi-aalinäyttely, jossa esitteli tuotteitaan 25 näytteilleasettajaa.

Kirkon työhön lisää ulkomaalaistaustaisia

Pappisliiton puheenjohtaja Jukka Huttunen muistutti puheessaan, että Suomessa elää yhä enemmän ihmisiä, joilla on eri kieli ja kulttuuri kuin kantasuomalaisilla. Tämä näkyy erityisesti suurissa kaupungeissa, mutta myös muualla. Huttunen pohti, voitaisiinko niin määräraikaista työntekijävaihtoa kuin pysyväkin ulkomaalaisten työskentelyä lisätä Suomen kirkossa ja seurakunnissa suunnitelmallisesti.

– Kysynkin tänään teiltä ja kauttanne seurakuntienne ja koko kirkon päättäjiltä, tarvitsemmeko nykyistä paljon määrätietoisempia toimia, jotta kirkon työntekijöinä - myös pappeina - toimisi enemmän ulkomaalaistaustaisia, toisesta kulttuurista tulevia sisä-

ria ja veljiä? Voimme tehdä yhdessä työtä Kristuksen maailman laajassa kirkossa. Tarvitsemme heidän näkökulmaansa ja kokemustaan.

Huttunen totesi suurten äänien saavan tilaa kirkossa ja ylipäätään maailmassa.

– Tarvitsemme jatkuvasti lisääntyvää herkkyyttä kuulla hiljaisia ääniä, jotka kertovat ihmisten kaipauksesta, hengellisestä nälästä, ilosta ja surusta. Tarvitsemme toimintaympäristömme, kontekstimme lukutaitoa ja sen ymmärtämisen taitoa. Samalla tarvitsemme kykyä sanoittaa, mitä evankeliumi tarkoittaa juuri tässä kontekstissa.

– Hiljaisten äänien kuuleminen edellyttää meiltä pääsyä kuuloetäisyydelle. Sinne, missä ihmiset ovat. Arjen

Pappi voi mahdollistaa vuoropuhelua

Filosofi Johannes Ojansuun ja pastori Jaakko Heinimäen keskustelun teemana oli Pappi kontekstissa. Kaksikon työnjaossa Heinimäki osittain sparrasi ja haastoi; Ojansuu pohti.

Ojansuun mukaan tässä ajassa on paljon yhteiskunnallisia ja kirkon sisällä olevia kipupisteitä, joista voidaan vain käydä vuoropuhelua. Lopputarkoituksen löytäminen ei ole välttämättöntä.

Ojansuun mukaan yhteiskunnassa on uhkia siihen, että vuoropuhelua ollaan ajamassa ahtaalle, esimerkiksi ihmisen sukupuolisuuteen ja maahanmuuttoon liittyen. Pappi voi olla mahdollistamassa vuoropuhelua paimenen roolistaan käsin.

Ojansuun mielestä pyhä ajatellaan turhan usein kauhean suurena, pelottavana ja äärimmäisen tuonpuoleisena. Hän näkee pyhän toteutuvan ihmisten välisissä suhteissa. Siinä mitä sanotaan, mitä ei sanota, miten toinen ihminen kohdataan.

Jaakko Heinimäki totesi, että pappi on harvoin yksityinen henkilö. Hänet kuullaan usein pappeuden kautta.

kysymyksiin ja tilanteisiin, tavallisuuden eturintamaan.

Varsinaisena virkatyönään Huttunen toimii Espoon seurakuntayhtymän yhteisen seurakuntatyön johtajana. Huttunen toi yhteiseen jakoon ”Kohti espoolaista teologiaa”-koulutuskurssin. Sen koulutuspaikkoina toimivat kirjasto, kadunkulma, käytöstä poistettu koulu ja hyvä ravintola.

– Kysyimme raamatuntekstien äärellä, mitä ohikulkevat espoolaiset ajattelevat, mitä teksti puhuu meille kadunkulmassa tai ostosparatiisissa olevassa kirjastossa. Eräs koulutuksemme osa oli työparin kanssa haastatella tavallisia espoolaisia. Valitsimme seurakuntalaisia, joihin meil-

lä oli jokin kontakti, mutta jotka eivät olleet heavy usereita, aktivisteja. Istuimme illan ravintolassa ja kuuntelimme heidän elämäänsä, kertoi Huttunen ja piti koulutuskurssia erittäin onnistuneena ja antoisana.

Huttunen kyseli, voisiko Papiston päivät auttaa osallistujia vahvistamaan toisiaan intohimoiseen työntekoon sekä torjumaan kaikenlaista tappiomielialaa, negatiivisten numeroiden tuijottelua, kyristelyä ja selettelyä.

– Muistuttakaamme toisiamme: meillä on hieno virka, upeat työmahdollisuudet, valtava tehtävä, maailmaa mullistava viesti. Emmekä tee työtä yksin, vaan yhdessä ja lähettäjän siunaamana.

Peilien edessä -osiossa osallistujat saivat valita viidestä eri kanavasta, joiden otsikkoina olivat Kirkosta kiinni, Miten meillä ja miten muualla?, Facebookia papeille, Outoina ja muukalaisina – kontekstuaalisen teologian etsimistä ja Häpeän teologiaa.

Kirkko toteuttaa tehtäväänsä Facebookissa

Facebookia papeille -kanavassa pohdittiin Terhi Paanasen johdolla kysymyksiä Facebookin ryhmistä ja fanisivuista, yksityisyydestä ja julkisuudesta, tavattavissa olemisesta sekä hengellisestä elämästä Facebookissa.

Facebook on maailman suurin sosiaalinen media, jota käyttää tällä hetkellä yli 400 miljoonaa ihmistä eri puolilla maailmaa. Suomessakin käyttäjiä on jo 1,5 miljoonaa. Monet tahot ovat kieltäneet Facebookin käytön työaikana. Kirkko sen sijaa kehottaa työntekijöitään menemään Facebookiin ja käyttämään sitä työvälineenä.

– Kirkko haluaa olla siellä, missä

ihmiset ovat. Facebookissa kirkko toteuttaa tehtäväänsä: kohtaa ihmisiä ja välittää evankeliumia. Haluamme rohkaista niin pappeja, muita työntekijöitä kuin seurakuntalaisiakin ottamaan entistä aktiivisemmän roolin verkossa sekä toimimaan Facebookin lisäksi muissakin yhteisöissä, eri foorumeilla ja vuorovaikutteisissa palveluissa, Hengellinen elämä verkossa -hankkeen koulutussuunnittelijana toimiva Terhi Paananen pohtii.

– Meillä ei ole tarkkaa tietoa esimerkiksi siitä, kuinka moni pappi on jo Facebookissa. Mutta hyvin suurelta osin aktiivisesti seurakuntalaisten kanssa tekemisissä olevat työntekijät

ovat seurakuntalaisten kanssa tekemisissä myös sosiaalisessa mediassa.

Papit ja muut työntekijät voivat perustaa Facebookiin yhteisöryhmiä, joissa he voivat viestiä ryhmän jäsenten kanssa.

– Pappi voi perustaa Facebookissa ryhmän mille tahansa porukalle, joka

Papin tulee antautua dialogiin

Markku Laitisen ja Arto Myllärisen näytelmäpätkien otsikkona oli Pappiskuvia. Syvällistä pohdiskelua ja huumoria sisältäneissä pätkissä käsiteltiin papin työn arkea, haasteita ja kipupisteitä.

Tampereen piispan Matti Revon mukaan papin työn kontekstuaalisuudessa on kolme avaintekijää: relevanssi, identiteetti ja dialogi. Papin puheen, saarnan ja opetuksen tulee olla ymmärrettävää ja merkittävää kontekstissaan. Silmä tulee olla relevanssia kuulijoiden elämässä. Samalla pappi on Kristuksen lähettämä ja hänellä on virkaansa vihityn identiteetti. Papin tehtävä on edustaa lähettäjänsä, ei kohdettaan.

– Papin tulee antautua dialogiin, jossa hän yhtäältä kuulee Lähettäjänsä äänen sekä toisaalta vastaa siihen oman kontekstinsa kielellä ja ymmärryksellä. Näin papista itsestäänkin tulee kuvastin

Tiistai-illan päätteeksi kylpylähotelli Aulangolla vietettiin iltajuhlaa, jossa julistettiin Vuoden pappi 2010 ja Teologimatrikkeli 2010. Lisäksi juhlassa jaettiin liiton stipendit ja palkittiin liiton uudet kunniajäsenet Jukka Paarma ja Marjatta Laitinen (kuvassa oik.).

tapaa toisiaan myös seurakunnan suojissa; esimerkiksi raamattupiirille, perhekerholle, nuorten aikuisten porukalle tai isoskoulutusryhmälle.

Paanasen mukaan jokaisen seurakunnan kannattaisi perustaa oma Facebook-sivu.

– Työntekijöillä tulisi olla oma Fa-

cebook-profiili. Sen avulla he voivat huomioida seurakuntalaisia henkilökohtaisesti, rohkaista, kommentoida ja antaa palautetta. Facebook on hyvä vuoropuhelualusta, jossa päästään keskusteluun seurakuntalaisten kanssa. Pappi on Facebookissa kuulolla.

Facebookilla on myös haasteensa.

– Pappien ja muiden kirkon työntekijöiden pitää muistaa, että hänen omalla nimellään olevaa profiilia luetaan aina työntekijäprofiilina. Kirkon työntekijä on julkisyhteisön edustaja. Seurakuntalaisen yksityisyysdensuoja pitää aina ottaa huomioon. Oikeastaan on parempi välttää kertomasta asioita seurakuntalaisista. Eikä kovin pienestä saa provosoitua tai suuttua. Silloin tulee helposti sanoneeksi asioita, joita katuu myöhemmin.

Facebook -kanavassa oli koolla noin 70 pappia. Taustat vaihtelivat. Osa papeista ei ollut vielä lainkaan Facebookissa, yhdellä oli 4 000 Facebook-kaveria.

– Oli hauska nähdä, miten ihmiset innostuivat päästessään keskustelemaan Facebookista. Koulutustilaisuuksissa monet huomaavat Facebookin avaavan paljon mahdollisuuksia. Ja kaiken lisäksi se on ilmainen.

Osallistujat keskustelivat toistensa kanssa, kyselivät toisiltaan ja antoivat toisilleen vinkkejä. Paananen toimi keskustelun mahdollistajana ja herättäjänä.

Vähän niin kuin Facebookissa ja sosiaalisessa mediassa muutenkin. Ei ole

ja konteksti. Hänessä ovat yhtä aikaa niin koko inhimillinen elämä mutkiin ja suorineen kuin myös Jumalan sana, joka puhuu, elää ja vaikuttaa.

Repo muistutti, että kirkko on olemukseltaan missionaarinen. Sillä on Kristuksen antama tehtävä kuuluttaa Jumalan valtakunnan tulemistä lähelle.

– Papin tehtävä on tuoda etäisenä ja hämärästi, aavistuksenomaisena toiveena näkyvä Jumala ihmisten elämään. Tässä papin työllä on kristologinen perustelu: Jumala itse tuli ihmiseksi Jeesuksessa Kristuksessa. Isä on lähettämällä Poikansa sitoutunut aikaan, materiaan, historiaan; sanalla sanoen: kontekstiin.

Helsingin piispa Irja Askolan aamuhartauden elementtinä oli vesi.

vain yhtä asiantuntijaa, vaan keskustelijat ovat tasa-arvoisia.

Vuosina 2009 - 2012 toteutettava Hengellinen elämä verkossa -hanke on näinä vuosina kirkon strateginen kärkihanke. Sen tavoitteena on vahvistaa seurakuntien työntekijöiden valmiuk-

sia toimia verkossa sekä luoda yhteisöllisiä seurakunnallisia palveluja verkkoon. Hankkeen aikana kirkko kouluttaa 3000 työntekijää. Koulutettavina ovat erityisesti papit, nuorisotyöntekijät, diakoniatyöntekijät ja viestinnän ihmiset.

Elokuvat peileinä

Verkatehtaan elokuvaleissa esitettiin kolme valinnaista elokuvaa, joiden yhteydessä jaettiin niiden herättämiä ajatuksia. Elokuville vaihtoehtona oli teatteriesitys Johanneksen evankeliumi.

Postia pappi Jaakobille

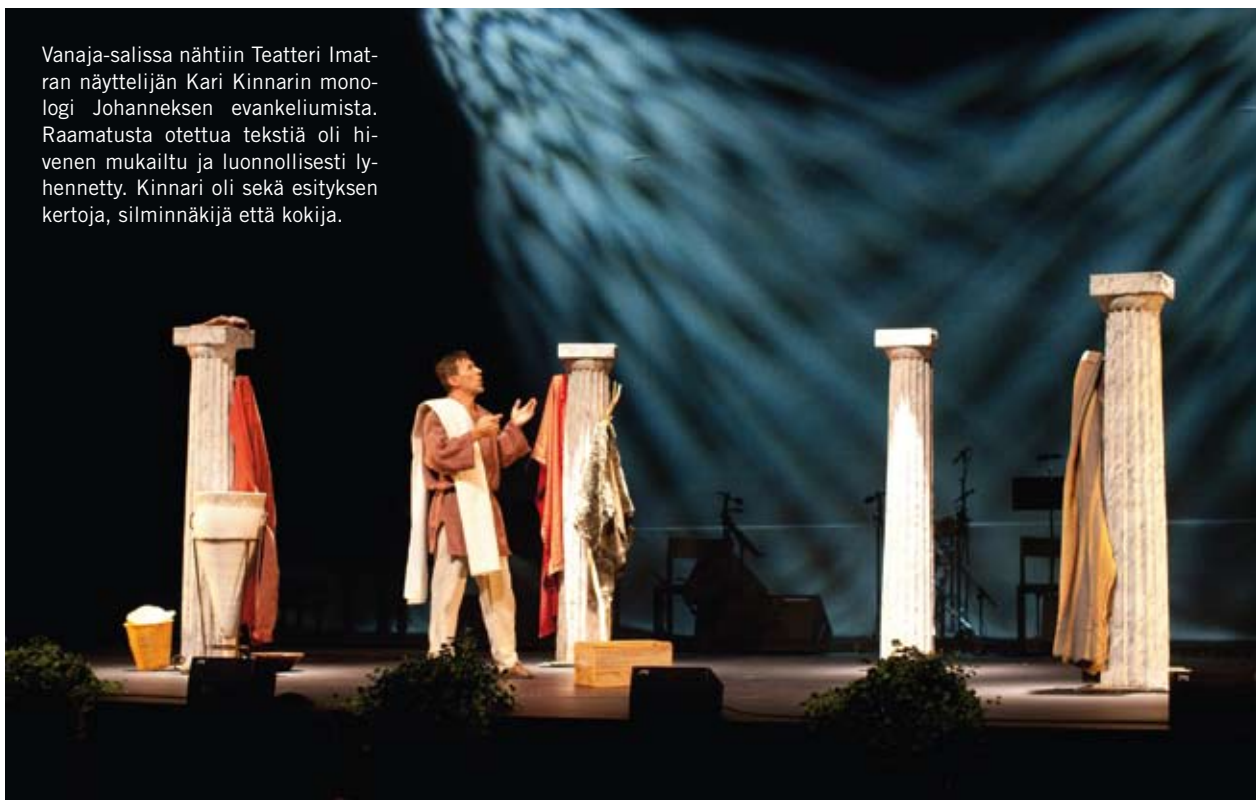
Lämmينhenkisessä ja koskettavassa Postia pappi Jaakobille -elokuvassa armahduksen saaneelle elinkautisvan-ki Leilalle tarjotaan paikkaa syrjäi-

sestä pappilasta. Hänen tehtävään on toimia sokean pappi Jaakobin henkilökohtaisena avustajana. Leila on tottunut pitämään huolta vain itsestään, joten tehtävä aiheuttaa ristiriitoja.

Postia pappi Jaakobille -elokuvassa papin tehtävää ja roolia katsotaan inhimillisesti, ymmärtävästi ja arvostuen. Elokuva on monitasoinen kasvutarina, jossa päähenkilöt oivaltavat uutta.

Kanavan osallistajat jakoivat aja-

Vanaja-salissa nähtiin Teatteri Imatran näyttelijän Kari Kinnarin monologi Johanneksen evankeliumista. Raamatusta otettua tekstiä oli hi-venen mukailtu ja luonnollisesti lyhennetty. Kinnari oli sekä esityksen kertoja, silminnäkijä että kokija.

tuksia 2-3 hengen ryhmissä ilman yhteiskeskustelua. Tarkoitus oli pohtia, mitä ajatuksia elokuva herätti heidän omasta hengellisestä matkastaan.

Riisuttu mies

Riisuttu mies on draamakomedia kirkonmiehistä, jotka renttuilevat, kännäävät ja kieroilevat. Elokuvan keskeisin päähenkilö on piispaksi pyrkivä rokkipappi. Muita päähenkilöitä ovat alkoholiongelmosta kärsivä seurakuntapappi ja heidän räväkkä naiskollegansa.

Elokuvan jälkeen käydyin yhteiskeskustelun eräs keskeinen teema oli tekopyhyys; onko sellaista tämän ajan kirkossa, miten se ilmenee ja mitä se merkitsee. Keskustelun toinen keskeinen teema oli alkoholiongelma. Monilla keskustelijoista oli tiedossa alkoholiongelmosta kärsivä pappi. Keskustelussa jaettiin ajatuksia siitä, miten heitä voitaisiin auttaa.

Talven valoa

Talven valoa kuuluu Ingmar Bergmanin uskonnolliseen trilogiaan, jonka muut osat ovat Kuin kuvastimessa ja Hiljaisuus. Talven valossa itsemurhaa pohtiva Jonas hakee lohtua ja opastusta pappi Tomakselta. Epätietoisuuden tuskassa kamppailevan papin oma usko Jumalaan on horjunut hänen rakkaan vaimonsa poismenon vuoksi. Elokuvan tapahtumat sijoittuvat yhteen sunnuntai-iltapäivään.

Elokuvan jälkeen käydyssä yhteiskeskustelussa papit pohtivat muun muassa sitä, miten vaativiin tilanteisiin pappi voi työssään joutua. Tilanteiden käsittely tapahtuu oman persoonan kautta. Pappi voi itsessään olla vaikeiden asioiden keskellä heikko ja hauras. Kuitenkin virka kantaa. Pappi ei ole yksin, vaan taustalla on ihmistä suurempi Lähettäjä. Epätäydellisenäkin pappi saa olla toisille hyödyksi ja avuksi.

Aikuinen kristillisyys on suostumista keskeneräisyyteen

Arkkipiispa Kari Mäkinen päätöspuheenvuoron teemanäyttämällä oli Mihin kirkko on menossa? Arkkipiispa totesi, että viime vuosisadalla läntistä kulttuuria hallitsi usko kehitykseen ja siihen, että ihminen voi rakentaa paremman maailman. Toisaalta viime vuosisata oli historian kauhistuttavien maailmansotien aikaa. Mäkinen mukaan tällä hetkellä on hyvin vähän äänenpainoja, joissa asioita katsotaan kirkkaiden unelmien tai ihmisen täydellistymisen kautta. Paljon enemmän on äänenpainoja, joissa katsotaan sitä kautta, mitä voidaan säilyttää sekä miten voidaan puolustaa elämää ja ihmistä.

– Meidän täytyy katsoa ympärillemme mahdollisimman realistisesti. Meidän ei tule nähdä tämän hetken todellisuutta ruusuissa valossa. Mutta ei myöskään niin, että edessä on pelkkää synkkyyttä ja meidän olisi ainoastaan rakennettava suojamuureja niin kirkon kuin elämämme ympärille.

Arkkipiispa korosti, ettei kirkon tule katsoa vain tapahtumatasolle; sitä mitä tapahtuu tänään tai ensi vuonna. Kirkon ensisijaiset kysymykset liittyvät historian pitkän keston muutoksiin ja syvyyteen.

– Siihen, miten ihminen on olemassa tässä maailmassa, millä tavoin ihminen syntyy ja kuolee, miten ihminen on yksin tai yhdessä.

Arkkipiispan mukaan aikuinen kristillisyys on suostumista keskeneräisyyteen, epävarmuuteen ja epätäydellisyyteen. Papit tai kristityt ylipäätään eivät voi tarkasti tietää, mihin kirkko on menossa.

Arkkipiispa näkee kirkon tulevaisuuskeskustelun hyvänä työvälineenä.

– Se ei ole valmis vastaus siihen, missä me olemme ja mihin olemme menossa. Mutta se antaa välineitä arvioimiseen ja ymmärtämiseen.

Mäkinen totesi, ettei ihminen voi myöskään hallita Jumalan todellisuutta. Kirkon, pappien ja kristittyjen tulee yhdessä pohtia, miten kristillisen uskon perustasta, toivosta ja Jumalasta tulee kertoa nykyisessä ympäristössä. Tällä tavoin kirkko täyttää paikkaansa olla Kristuksen ruumis. "Nyt näemme kuin kuvastimessa, arvoituksen tavoin - mutta silloin kasvoista kasvoihin."

Kontekstuaalista teologiaa ei voida tehdä sen enempää tutkijan työhuoneessa kuin papin rukouskammiossakaan, vaan se edellyttää vuoropuhelua arjen kanssa.

Pekka Hovi

Outoina ja muukalaisina – kontekstuaalisen teologian etsimistä

HANNE VON WEISSENBERG
PASTORI, TUTKIJATOHTORI,
SUOMEN AKATEMIA

ARI HUKARI
TT, HIIPPAKUNTADEKAANI,
TAMPEREEN TUOMIOKAPITULI

Lokakuussa Papiston päivillä etsimme ja esittelimme tapoja tehdä kontekstuaalista teologiaa ja raamatuntulkintaa. Outoina ja muukalaisina -kanavaa olivat vetämässä Tampereen hiippakuntadekaani Ari Hukari sekä pastori, tutkijatohtori Hanne von Weissenberg.

Kontekstuaalinen teologia on tapa hahmottaa teologian lähtökohdaksi se elämänpiiri, jossa ihmiset ja kirkko elävät. Kontekstuaalinen teologia liikkuu teologisten oppiainesten välillä, ja se voidaan myös ymmärtää eri tavoin. Tärkeä lähtökohta on teologisen ajattelun ja kokemuksen, kirkon pyhien tekstien ja muualta hankitun tiedon välinen vuorovaikutus. Tämä tarkoittaa sitä, ettei kontekstuaalista teologiaa voida tehdä sen enempää tutkijan työhuoneessa kuin papin rukouskammiossakaan, vaan se edellyttää vuoropuhelua arjen kanssa. Raamatun ja kirkon tunnustuksen rinnalle tai jopa niiden edelle nostetaan tärkeäksi tiedonlähteeksi ruohonjuuritaso ja ihmisten aito kokemus. Käytännössä tämä voi esimerkiksi tarkoittaa papin työssä oman yhteisön yhteiskunnallisiin ja valtarakenteisiin perehtymistä, tai vielä yksinkertaisemmin seurakuntalaisten äänen kuuntele-

mista ja heidän mukaan ottamistaan teologian tekemisen prosessiin.

Tärkeää on siis kysyä myös kuka tekee teologiaa? Kontekstuaalinen teologia on aina myös yhteisöllistä, ja sen tekemiseen kutsutaan mukaan koko seurakuntayhteisö ja kirkko. Näin ollen papin tehtävä ei olekaan pelkästään asiantuntijuuden suorittamista muiden yläpuolella, vaan kaikkien kristittyjen kutsumuksen mahdolliseksi tekemistä. Teologia ei ole vaan teoriaa, vaan se ratkoo todellisia ongelmia ja pyrkii vastaamaan kysymykseen siitä, mitä tarkoittaa kristittyinä eläminen ja Kristuksen uskollinen seuraaminen tänä päivänä ja juuri tässä yhteisössä.

Teologinen reflektio

Yksi menetelmä – tai oikeammin menetelmien joukko – on teologinen reflektio, jossa kokemus ja teo-

logia integroidaan toisiinsa. Kaikissa teologisen reflektion menetelmissä on mukana kokemuksen lisäksi kirkon oppi, Raamattu ja järki. Yksi tapa on ymmärtää teologinen reflektio viitenä askeleena, jotka etenevät seuraavalla tavalla: kokemus – analyysi – kuunteleminen – reflektio – toiminta. Ensimmäinen askel tarkoittaa sen kokemuksen määrittelemistä, jota halutaan tarkastella teologisen reflektion avulla. Toisessa vaiheessa kokemusta analysoidaan ja pyritään kysymään, miksi asiat ovat niin kuin ne ovat. Kolmannessa vaiheessa kuunnellaan, mitä kirkon traditio, oppi, historia ja Raamattu kertovat meille. Tarkastelu laajennetaan yksittäisestä kokemuksesta laajemman ilmiön tutkailuun. Neljäs vaihe pyrkii vastaamaan kysymykseen siitä, miten tämä kokemus ja sen analyysi vaikuttavat minun uskooni, työhöni ja elämääni. Viides vaihe vie teologisen reflektion toteutukseen käytännössä. Teologia ei ole vain teoriaa vaan teonsana.

Käytännössä Tampereen hiippakunnassa kontekstuaalisen teologian tekemisen malleja ja menetelmiä on etsitty useammassa yhteydessä. Yksi niistä oli noin kaksi vuotta kestänyt yhteistyöprojekti Urban Faith Project, joka toteutettiin yhdessä ystävyshiippakuntien Manchesterin ja Strängnäsins kanssa. Vierailujen ja yhteisten seminaarien avulla harjoittelimme kontekstin lukutaitoa ja sen yhdistämistä teologiseen reflektioon. Tämän lisäksi raamattutiedon pastoraalikursseilla on harjoiteltu yhdessä koulutettavien pappien kanssa kontekstuaalisia raamatuntulkinnan tapoja.

Papiston päivillä teimme yhdessä kanavaan osallistuneiden pappien kanssa pienimuotoisen harjoituksen kontekstin luvusta Jeremian kirjan 29 luvun äärellä ja pohdimme eksiiliin sijoittuvan tekstin kautta kirkon ja kristittyjen mahdollista outouden ja vie-

rauden kokemusta postmodernissa yhteiskunnassa.

On mielenkiintoista pohtia, millaiseen teologiseen ajatustyöhön eksiilin kokemus sysäsi juutalaisen yhteisön. Tuloksena oli mm. koko deuteronomistinen historiankirjoitus ja tulkinta Jumalan tuomiosta tottelematonta kansaa kohtaan. Voimme vastaavasti pohtia, millainen on kirkon sisäinen eksiilin kokemus postmodernissa toimintaympäristössä. Kutsumme tätä outouden teologiaksi.

”Millaista teologiaa postmoderni outous kutsuu meidät tekemään?”

Outouden kokemusta on syytä kuunnella kahteen eri suuntaan: Millaista on tämän ajan ihmisten vierauden, osattomuuden ja arvottomuuden kokemus? Millaista on toisaalta seurakunnan työntekijän kokemus tässä yhteiskunnassa? Missä mielessä olemme vieraita ja muukalaisia, osattomia ja ulkopuolisia?

Syylisyyskulttuurista häpeäkulttuuriin

Kysymme, millaista teologiaa postmoderni outous kutsuu meidät tekemään. Postmoderni aika purkaa rakenteet, riisuu auktoriteetit, kyseenalaistaa annetut totuudet ja pilkkaa historiaa ja ideologioita. Postmoderni mutkikkuus tai kaaos syrjäyttää loogisen tarkoituksen. Se väittää, että objektiivista totuutta ei ole olemassa. On vain itseohjautuvia autonomisia

subjekteja. On siirrytty hierarkkisesta auktoriteetista kokemukselliseen, sisäiseen auktoriteettiin. Kun tähän yhdistyy aikamme ihmisten liikkuvuus, irrallisuus ja juurettomuus, roolien moninaisuus ja identiteettien pirstoutuminen, voidaan todeta, että ihminen on hukassa, outo ja muukalainen omassa maailmassaan.

Teologisesti postmoderni haastaa meidät uudelleen tulkintaan. Olemme siirtyneet syylisyyskulttuurista häpeäkulttuuriin. Synnin ja armon dialektiikka on korvautunut haavoittuneisuuden ja eheyden dialektiikalla. Yksilöllistyminen, yksilökeskeisyys ja yksityistyminen ovat siirtäneet ajattelun fokuksen kysymykseen: olenko arvokas. Idoleja rakentava ja idoleista voimaantuva julkisuus kietoo meidät visuaalisen, virtuaalisen ja simuloidun lumovoimaan. Kätkeytyvän häpeän kääntöpuolena meille näyttäytyy postmoderni narsismi ja hedonismi.

Outouden teologia on sisäisen eksiilin kokemuksellista sanoittamista. Se vastaa kysymyksiin: 1. Kuka minä olen? – vastauksena olemassa olon ohenemiseen. 2. Mihin minä kuulun? – vastauksena suhteessa olemisen katkeamiseen. 3. Olenko arvokas? – vastauksena anonyymiuden ja kasvottomuuden kokemukseen. 4. Miksi minä olen täällä, vaikka minun pitäisi olla toisaalla? – vastauksena vieraantumiseen (vrt. eksiiliin kaipuu Jerusalemiin). 5. Miten Jumala kuulee marginaalien äänen? (vrt. Jeremian viesti pakkosiirtolaisille). 6. Miten Jumala osallistuu marginalisoitujen elämään? 7. Miten kirkko/pappi pystyttää alttarin osattomien keskelle? (vrt. eksiiliin synagoga). 8. Millainen Kristus kohtaa osattomuuden ja ulkopuolisuuden häpeän?

Uskomme, että kontekstin ja yhteisön kokemuksen asettaminen teologian tekemisen lähtökohdaksi avaa uusia mahdollisuuksia Raamatun soveltavaan käyttöön seurakunnissamme. ■

Jonas Bromanderin käyrät

Ruotsin ja Suomen kirkko lakkasi olemasta yhteinen 200 vuotta sitten. Kohtalonyhteys on kuitenkin säilynyt. Se mikä tapahtuu Ruotsissa, tapahtuu viiveellä meillä. Jonas Bromander, Ruotsin kirkon analyysiosaston johtaja, kävi kertomassa Papiston päivien osanottajille, mikä meitä Suomessa näyttäisi Ruotsin kehityksen mukaan olevan odottamassa.

HANNU HURME

KASVATUSTOIMEN JOHTAJA,
TURUN JA KAARINAN
SEURAKUNTAYHTYMÄ

Lounaalla eksyy puhe rippikoulun tilanteeseen Ruotsissa. Jonas Bromander toteaa huonot ja hyvät uutiset.

Huonoa on se, että Ruotsissa rippikoulun käy enää noin 30 % nuorista. Vuonna 1970 oltiin vielä Suomen nykyisissä luvuissa, jolloin rippikoulu oli todellisuutta 80 %:lle ruotsalaisnuorista. Neljässäkymmenessä vuodessa rippikoulu on muuttunut marginaali-ilmiöksi, jota ei enää käydä sen vuoksi, että se on luovuttamaton osa nuorisokulttuuria, eikä sen tähden, että kotien kristillinen perimä, isovanhemmat ja vanhemmat niin toivovat. Kun vain oma kiinnostus tai kaverin seura ratkaisevat, jää osallistuminen varsin satumanvaraiseksi ja maailman meteli peittää kirkon äänen.

Yllättävällä tavalla hyvä uutinen puolestaan on se, että rippikoulussa nuoret mielellään puhuvat Jumalasta. Siinä kirkko heidän mielestään on asiantuntija. Elämäнкysymyksien, seksin ja seurustelun osalta heille kylä riittää neuvoja muutenkin. Mutta Jumala, se on kirkon juttu. Se vähäinen osa nuorisoa, joka vielä rippikouluun tulee, tulee sinne kuullakseen puhetta Jumalasta. Siinä valoa pimeyden keskelle.

Rippikoulun marginalisoituminen heijastuu kasteiden määrään

Varsinaisessa esityksessään Bromander maalaa kanavan osallistujien eteen kuvan laskevien käyrien kir-

Bromander maalaa kuvan laskevien käyrien kirkosta. Kun Ruotsin kirkolta kului viisikymmentä vuotta ensimmäisen miljoonan jäsenen hukkaamiseen, menee seuraavaan enää kymmenen vuotta.

kosta. Kun Ruotsin kirkolta kului viisikymmentä vuotta ensimmäisen miljoonan jäsenen hukkaamiseen, menee seuraavaan enää kymmenen vuotta. Kovin kiivasta tahtia käyvä ovi tuntui ruotsalaisten ongelmalta. Kanavan jälkeisenä iltana, papiston kokiessa kollegiaalista yhteyttä, avasi television homokeskustelu ovet sepösen selälleen myös Suomessa. Lintukotomme ei sittenkään ole turvassa maailman myrskyiltä.

Laskevien käyrien syyt ja seuraukset Ruotsissa poikkeavat tosin jossain määrin omistamme. Pikku ruotsalaiset tulivat ennen vuotta 1996 kirkon jäseniksi automaattisesti, ilman kastetta. Teologisesti perin oudon käytännön muuttuminen nosti samalla kirkon kynnyistä. Kun kirkkoon liittyminen edellytti vanhempien omaa aktiivisuutta, ei sitä liittymisautomaatin määrin löytynytäkään.

Mielenkiintoisessa graafissaan Jonas osoitti, miten rippikoulun laskeviin osallistujamääriin reagointi rippikoulun kehittämiseksi kantoi hetken ja kantoi sen jälkeen kastettujen määrään. Myönteinen kokemus rippikoulusta poiki halun liittää lapset kirkkoon. Rippikoulun laskeva käyrä on kääntänyt myös kasteet laskuun. Enää vain runsaat puolet syntyneistä liittyy kasteen kautta Ruotsin kirkkoon.

Ruotsin kirkon jäsenistä 16 % on ateisteja

Toinen Ruotsin kirkon kannalta merkittävä hetki oli kirkon ja valtion eriytyminen vuosituhannen vaihteessa. Uudessa tilanteessa kansankirkko on kirkko muiden joukossa, tasaiseen tahtiin kuihtuva ja sisäisestikin hajanainen. Kirkon jäsenistä vain neljännes uskoo persoonalliseen Jumalaan, noin 16 prosenttia ei mihinkään, ja loput harhailevat jossain välimaaston henkisyuden viidakoissa. Paha on siinä papin syntiä osoittaa ja armoa julistaa.

”Vain runsaat puolet syntyneistä liittyy kasteen kautta Ruotsin kirkkoon.”

Kirkko 2020 haastaa arvioimaan kirkon tilaa

Paljon jätti Bromanderin esitys pohdittavaa. Mikähän mahtaa olla oman kirkkomme tie ja tulevaisuus? Kimmo Kääriäisen Kirkko 2020 tulevaisuusselontekoon perustunut esitys osoitti meidän olevan samojen globaalien muutosten kourissa, jotka Ruotsi on jo saanut vastaanottaa. Ihmiset tiedostavat maailmanlaajuisesti, liikkuvat maailmalla fyysisesti ja sähköisesti ja jakavat maailman yhteiset tuskan aiheet. Maailman konkreettisten ongelmien, saastumisen, ilmastonmuutoksen tai ihmiskunnan liiallisen kasvun keskellä eivät metafyysiset ongelmat ehkä sittenkään iske ensimmäiseksi tajuntaan. Mutta toisaalta kirkon ajattelua yhteisestä vastuusta ja yhteisöllisyyden voimasta voisi olla hyvä maailman ahdingon keskellä aprikoida.

Kunhan kirkko nyt osaisi päättää, millaisen mallin se itselleen vuoteen 2020 mennessä haluaa valita: sellaisen, jossa oleminen riittää, vai sellaisen, jossa osallisuus on asiakkuutta, vai sellaisen, jossa kirkolla on vahva profiili. Mutta se onkin sitten oma keskustelunsa, johon ”Kirkko 2020. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tulevaisuusselonteko” meidät haastaa. Tulevaisuuspohdinnan keskellä on syytä tasaiseen tahtiin palauttaa mieleen Jonas Bromanderin käyrät. ■

Harkinnanvaraista kirjoittelua

SEPPO KIRKINEN
PÄÄLUOTTAMUSMIES,
KUOPION
SEURAKUNTAYHTYMÄ
KANTTORI, KALLAVEDEN
SEURAKUNTA

Uusi palkkausjärjestelmä on nyt ollut jonkin aikaa käytössä. Sen myötä olemme tutustuneet sellaisiin uusiin käsitteisiin kuin esimerkiksi harkinnanvarainen palkanosa. Myös tehtäväkuvaus on tullut tutuksi.

Seppo Kirkisen mukaan tarvitaan koulutusta, tiedottamista ja neuvotteluja, jotta työntekijä- ja työnantajapuolella ymmärrettäisiin uudessa palkkausjärjestelmässämme tehtäväkuvausten merkitys.

Uuden palkkausjärjestelmän luominen vaati paljon aikaa, miettimistä ja harkintaa. Nyt kun järjestelmä on käytössä, sen soveltaminen kaikkia pieniä yksityiskohtia myöten paikallisia olosuhteita vastaavaksi vaatii edelleen paljon aikaa, miettimistä ja harkintaa. Aikaa voidaan mitata, ei vain sekunteina, minuutteina, tunteina, päivinä jne., vaan myös sentteinä, euroina, kymmeninä euroina, satoina euroina jne. Onkohan kukaan laskenut kuinka paljon työtunteja kirkossamme on tähän mennessä tehty uuden palkkausjärjestelmämme eteen ja kuinka paljon se on euroissa maksanut?

Jos kuvaisin uutta palkkausjärjestelmäämme yhdellä sanalla, se olisi ”harkinta”. Varsinaisen palkan osista (tehtäväkohtainen palkanosa, vuosisidonnainen palkanosa, harkinnanvarainen palkanosa) ehkä vähiten harkintaa vaatii vuosisidonnainen palkanosa. Sitä mukaan kun palvelusvuosia tulee lisää, vuosisidonnainen palkanosa nousee ilman harkintaakin. Harkinnan kanssa työnantaja voi tosin maksaa koko vuosisidonnaisen palkanosan jo ennakolta täytenä, vaikka palvelusvuodet eivät siihen riittäisikään.

Tehtäväkohtainen palkanosa on euromääräisesti suurin varsinaisen palkkamme osista. Näin ollen tämän palkanosan kohdalla harkinnan painoarvo euroissa on mittavin. On pitänyt harkita, pohtia, arvioida ja miettiä työn vaativuutta tehtäväkuvauksen, vaativuuskriteereiden ja vaativuusryhmitelyn avulla. Meillä on muistissa, kuinka tämän palkanosan harkinnat menivät uutta palkkausjärjestelmää käyttöönotettaessa pahasti ristiin työnantajapuolen kanssa. Jätettiin paljon riitauksia. Uusien harkintojen myötä suu-

rimmalle osalle seurakuntiemme työntekijöistä on saatu vaatimusryhmät vastaamaan työn vaativuutta, mutta ei kaikille. Harkinta jatkuu.

Tehtäväkuvaukset ajan tasalle

Vaatii vielä paljon koulutusta, tiedottamista ja neuvotteluja, että niin meillä työntekijäpuolella kuin työnantajapuolella ymmärrettäisiin uudessa palkkausjärjestelmässämme tehtäväkuvausten merkitys. Kun tehtävä muuttuu olennaisesti, sen tulisi näkyä heti tehtäväkuvauksessa. Jos työnantaja päättää muuttaa tehtävää, sen kirjaamista tehtäväkuvaukseen ei tule jättää mahdolliseen et-keskusteluun, joka saattaa olla vasta useiden kuukausien päässä. Tehtävämuutokset tulee kirjata tehtäväkuvaukseen heti sopimushetkellä, ja esimiehen tulisi saattaa viipymättä muuttunut tehtäväkuvaus asianmukaisesti työnantajan edustajan tietoon. Vain näin tehtäväkuvauksen muutos saadaan kohtuullisessa ajassa palkka-asioista päättävälle viranomaiselle ja mahdollinen palkkauksen korjaaminen käytäntöön vastaamaan muuttunutta tehtäväkuvausta. Tässä esimiesten tulisi vahvasti tuntea vastuunsa.

Harkinnanvaraisessa palkanosassa harkinnan painoarvo euroissa on palkanosan nimestä huolimatta vaikuttavuudeltaan pienin suhteessa varsinaiseen palkkaan. Tosin alle kahdeksan vuoden palvelusajan omaaville voi teoriassa harkinnanvarainen palkanosa olla euromääräisesti suurempi kuin vuosisidonnainen palkanosa.

Ongelmia joihin voi törmätä

Tuon esille yhden keskeisen asian niistä lukuisista harkinnanvaraisen palkanosan määrittelyyn ja maksami-

seen liittyvistä ongelmista, joihin paikallisseurakunnissa voidaan törmätä. Harkinnanvarainen palkanosa perustuu työntekijän työsuoritukseen. Se, miten yhden työntekijän työsuoritusta arvioidaan oikeudenmukaisesti ja tasavertaisesti suhteessa koko työyhteisöön, vaatiikin jo melkoista harkintaa. Meidän työntekijöiden työsuoritukset jaetaan kolmeen kategoriaan: normaaleihin, hyviin ja erinomaisiin. On huomioitava, että meitä ihmisinä ja persoonina ei tule jakaa em. kolmeen kategoriaan, vain työsuorituksemme jaetaan. Näiden erottaminen on ensiarvoisen tärkeää esimiestyöskentelyssä.

Esimiestyöskentely on avainasemassa siinä, miten harkinnanvaraisen palkanosan käyttöönotto seurakunnissa

toteutuu. Harkinnanvaraisen palkanosan nauttiminen on mahdollista kaikille muille esimiesasemassa oleville, mutta ei kirkkoherroille. Kannustaisin kaikkia liittomme esimiesasemassa olevia jäseniä omaehtoiseen perehtymiseen uuteen palkkausjärjestelmään. Siitä miten, milloin ja missä muodossa harkinnanvarainen palkanosa otetaan käyttöön, jokainen työnantaja tekee itsenäisen päätöksen. Joisakin seurakunnissa näitä päätöksiä on jo tehty. Onko omassa seurakunnassasi? Jos et tiedä, älä enää harkitse ottavasi selvää, vaan soita luottamusmiehellesi.

En tahdo harkinnanvaraistaa kirjoitukseni viimeistä asiaa, sillä minulla on Erityinen peruste toivottava Sinulle hyvää joulua! ■

”Harkinnanvarainen palkanosa perustuu työntekijän työsuoritukseen.”

Messusaarna vahvistaa omaa laumaa

PÄIVIKKI ANTOLA
FT, EMERITAPROFESSORI,
DOSENTTI, TAMPERE

Kieli on samalla kertaa arkipäiväinen asia ja suuri palapeli. Se on korkein luovuuden työväline. Kuitenkin se on myös salakavala sekaannuksen ja virheen lähde.

Taitava ja kokenut pappi osaa hyödyntää kielen monimerkityksisyyttä voitokseen. Saarna, kuten poliittinen puhe tai mainos, osoittautuu suostuttelevaksi viestinnäksi. Uskonnollinen ja poliittinen suostuttelu tehoaa sitä paremmin, mitä enemmän tietopohjaiseen viestintään lisätään tunnesisältöjä. Kommunikaation tutkijat ovat pitäneet suostuttelua tyypillisesti prosessina, jossa aktiivinen viestijä pyrkii tekemään jotakin suhteellisen passiiviselle kuulijakunnalle, eli vaikuttamaan asenteisiin ja käyttäytymiseen manipuloimalla taitavasti symboleja. Tärkeimpänä tehtävänä on synnyttää vastaanottajassa motivaatio sekä halu toimia viestin mukaisesti. Useat suostuttelun tutkijat, kuten James P.

Dillard & Michael Pfau (Handbook of Persuasion, 2002), Herbert W. Simons (Persuasion in Society, 2001), E. P. Bettinghaus & M. J. Cody (Persuasive Communication, 1994) korostavat suostuttelijan tietoista tarkoitusta manipuloida suostuteltavan motiiveja tai käyttäytymistä. Saarnan sanoilla ei ole absoluuttista merkitystä; sanat ovat uskonnollisia tekoja. Niiden merkitys riippuu kulttuurisidonnaisuudesta, uskonto- ja yhteiskohdasta puhetilanteesta.

Suostuttelun kohde

Tutkimuksen valtavirran mukaan suostuttelua käsitellään lähes yksinomaan suostuteltavan maailmankuvan muutoksen helpottajana. Suostuttelun arvo muutoksen ehkäisijänä on silti kiistaton, vaikka tutkimuskirjallisuus antiikista nykypäivään onkin niukka. Audionauhoituksen ja osallistuvan havainnoinnin avulla vuosina 2005 – 2007 kertynyt sadan kuuden evankelisluterilaisen messusaarnan aineistoni 37 kirkosta 23 pitäjässä osoittaa, että saarnasuostuttelun tärkein tehtävä on ehkäistä kuulijassa asenteen ja käyttäytymisen muutosta, eli vastustaa kuulijan oman maailmankuvan muutosta. Syynä on ideo-

loginen näkemys oman sisäryhmän pysyvyydestä ja ikuisuudesta. Niinpä uskonnollinen suostuttelu kohdistuu ulkoryhmän eli kirkon passiivijäsenen (tapakristityt, uuspakanat) sijasta omaan sisäryhmään (me aktiiviset tosiuskovaiset).

Messusaarnat ovatkin ehkä ensisijassa oman sisäryhmän koodi, jonka tehtävänä on vakuuttua oman toiminnan tarkoituksenmukaisuudesta ja ”totuudesta”, muokata omaa uskoa sekä vahvistaa jo syntyneitä sisäpiiri-asenteita ja -käyttäytymistä: ”Stay there where you are but more so.”

Näin sisäryhmähenki vahvistuu ja muutosresistanssi muokkautuu, mutta kuulijan maailmankuva ei muutu. Kun suomalainen matkustaa itselle outoon kulttuuriympäristöön, hän kohtaa vieraan kielen, ajattelutavan, ekologian, elinkeinorakenteen, talouselämän, poliittisen järjestelmän, tapatradition sekä oudon uskontokulttuurin.

Asenteenmuutos on yksi suostuttelevan viestinnän vaikeimmista tehtävistä, sillä vastaanottaja pyrkii tulkitsemaan itselle oudon asian ensin ensiten, itselle tutun kulttuuritulkinnan kautta. Tuttu kulttuurisymboliikka ei toimi vieraassa. Vasta viime vaiheessa

”Saarna, kuten poliittinen puhe tai mainos, osoittautuu suostuttelevaksi viestinnäksi.”

kokijan on pakko vaihtaa kulttuuriset silmälasit uusiksi. Suostuttelupuheen tärkein nykytehtävä on varmistaa oman systeemin jatkuvuus ja vaikeuttaa oman lauman käyttäytymis- ja asennemuutoksia. Suomalainen suostuttelu luo muutosvihamielisiä asenteita, koska sillä on edelleen keskeinen asema evankelisluterilaisen messun tapahtumissa.

Kieli on vallan väline. Suostuttelu-kieli ammentaa käyttövoimansa ihanoidusta menneisyydestä ("Jeesuksen ristinvainio"), pahasta nykyajasta ("ihmisen vajavuus, maailman pahuus") ja onnellisesta tulevaisuudesta ("iankaikkinen elämä"). Suostuttelija esittää tiedollisia väitteitä ja tuottaa niille perustelut. Kristitty uskoo ruumiin nousevan kuolleista. Kommunisti taas, että eletään kapitalismista sosialismiin siirtymisen aikaa.

Sanankäytön sumeutta hyväksi käyttäen suostuttelupuhe kysyy, vetoaa ystävyyteen ("tuonpuoleisilla ihannekuvilla", "ohjeellisilla henkilöillä", "tunnearvoilla"), perustelee ("Raamatulla"), käy kauppaa ("ihmisen vajavuudella"), ehdottaa vastapalvelusta ("katumusta", "parannusta", "uskoa") ja uhkaa ("iankaikkisella rangaistuksella"). Roger Schankin ja Robert Abelsonin teoksessaan *Scripts, Plans, Goals and Understanding* (1977, 83, 88 - 97) esittämästä onnistuneen suostuttelupaketin seitsemästä elementistä messusaarna käyttää hyväksi edellä mainittua kuutta.

Suostuttelevan viestinnän tärkeä apukäsite on argumentaatio. Suostuttelua ja argumentaatiota ei tule sekoittaa keskenään, kuten tavallisesti tehdään. Messusaarnan argumentaatio jakautuu pääasiassa sakraaleihin mutta myös profaaneihin perusteluihin. Pyhistä perusteluista messusaarnan argumentaation tärkeimpiä perustee-
moja ovat olemassaolo ja Jumalan luonne, ihmisolentojen luonne, oikea ja väärä, kärsimys, kumppanuus ju-

maluuden kanssa ja kuolematon sielu ja kirkon rooli.

Uskonnollisten ja poliittisten suostuttelijoiden taikasana on "totuus". "Minä olen tie, totuus ja elämä." "Totuus ei pala tuleksakaan." "Arvoisa edustaja, myöntäkää jo vihdoin to-

tuus!" Usko totuuden omistamiseen koetaan, se ei perustu tietoon. Totuus on suostuttelupuheessa epämääräinen, mutta se tehoaa ylivoimaisen arvomerkituksensä vuoksi. Totuus on jotakin, mikä ei ole kokijalle valhetta: "Edustaja, nyt te valehtelette." "Valheella on lyhyet jäljet."

Suostuttelijan puhetehosteet

Messusaarnaaja tehostaa sa-
nottavaansa monin tavoin, tapausesimerkein ja kertomuksin, toistolla, kielikuvin ja vertauksin, retorisiin kysymyksiin ja huudahduksiin, vastakohta-asetteluihin, tunnetuin lausein ja si-
taatein.

Suostuttelija kertoo ihailtavia tai varoittavia tapausesimerkkejä valottamaan ajatuksiaan. 'Miten me eksytämme lapsen itses-
sämme?'/ Niin sain nähdä elämästäni/ kolme tarinaa:// Ensimmäisessä tarinassa/ mieleni palasi päivään/ jolloin näin/ Eero Mäntyrannan/ aivan elävänä./ Isäni vei minut hiihtokilpailuihin./ Olin onnellinen niin kuin pieni poika vain voi/ kulkiessaan/ käsi kädessä/ isän kanssa./ Paluumatkalla väsähdin./ Isä osoitteli matkalta/ puita ja kiviä ja lyhtypylväitä:/ 'Vielä tuonne asti jaksat./ Lopulta/ olin niin loppuun väsynyt/ että hän kantoi minua./ - - - Suurin lohtu/ taas on siinä/ että taivaallinen Isämme on lähellä./ Niin minä ymmärsin missä olin eksynyt./ Älä koskaan lankea epäilemään/ Jumalan hyvyttä ja armoa./ Herätysliiketaustaton 49-vuotias pastori rakensi saarnansa kolmeen kertomukseen. Oli Mikkelinpäivä, "lasten ja enkelten" sunnuntai, teemana "Lapsi keskelläme" (kesto 15,5 min., 2.10.2005). Kertomukset olivat henkilökohtaisia ja liittyivät saarnaajan omaan elämään.

Hän loi rohkeasti oman itsensä kautta intiimin ilmapiirin. Se tuo mieleen neljän viime vuosikymmenen karismaattisen liikehdinnän suomalaisessa uskontokentässä (Laila Heinonen, Niilo Yli-Vainio, Seppo Juntunen, Pirkko Jalovaara, Markku Koivisto).

Toisto on pappien, poliitikkojen ja mainostajien tapa takoa jokin keskeinen asia kuulijan tajuntaan toistamalla tiettyä sanaa, lausetta tai lauserakennetta. Toistolla puhuja paitsi painottaa keskeistä asiaa myös herättää tunteita. Hallittu retorinen toisto ei ole jankuttamista, vaan kaunopuheisuutta. Yllä lainatussa kertomuksessa puhuja käyttää kolmessa kertomuksessa hyväkseen lausettoista. Jokainen niistä päättyy bassobaritonin kahteen pehmeästi lausumaan, harkitun hidastempoiseen lauseeseen, jotka vain vähän poikkeavat toisistaan. Ensimmäisen kertomuksen lopetus: Niin minä ymmärsin missä olin eksynyt./ Älä koskaan lankea epäilemään/ Jumalan hyvyttä ja armoa. Toisen kertomuksen lopetus: Ja niin minä ymmärsin eksymiseni./ Älä koskaan lankea epäilemään Jumalan rakkautta Jeesuksessa./ Kolmannen kertomuksen lopetus: Niin minä ymmärsin/ eksymiseni./ Älä koskaan lankea epäilemään Pyhän Hengen luomaa yhteyttä ihmisten välillä. Niiden jälkeen hän kokoaa päivän lapsiteeman laulamalla saarnatuolista ”Maan korvessa kulkevi lapsosen tie” – rosoisella äänellä sydämestään. Kokonaisuus puhutteli esteettisesti ja sisällöllisesti. Toisinkin voi käydä. Jos saarnaaja aloittaa kymmenen peräkkäistä lausetta sanalla ”Jeesus”, kristinuskon tärkein sanakin alkaa kuulostaa vastenmieliseltä. Jos kokoomuksen kansanedustaja tekee saman sanalla velkaantuminen, puolueen uskottavuus alkaa olla vaakalaudalla, kutsutaanhan kokoomusta rahapuolueeksi.

Kielikuvia ja vertauksia kuulee käytettävän joko ajatuksia sumentamaan

”Toistolla puhuja herättää tunteita.”

tai selventämään. Messusaarnoissa Jumalan ja Jeesuksen kielikuvat ovat vivahteikkaita. Ihmisyys kielikuviin saarnoissa kuuluvat Pyhän äidin lapsi, Poika ja Nasaretin mies. Suojelemisen kielikuvia ovat Paimen ja Vapahtaja, hallitsemisen kielikuvia taas Kaikkivaltias ja Kuningas. Kärsimisen kielikuva on Ristiinnaulittu. Eri elementtien kielikuvia ovat Aurinko, Näkyvä valo, Pilvi, Tuuli.

Retorinen kysymys tehoaa suostuttelupuheessa. Siihen ei tarvitse vastata, sillä se itse on vastaus. Pappi saat- taan aloittaa saarnansa jopa 3–4 retorisella kysymyksellä ja uuvuttaa kuulijan jo alussa. ”Milloin Jumalan valtakunta tulee?/ Miten sen tuleminen tapahtuu?/ Mikä on kristityn asenne ajan päätökseen/ Kristuksen paluuseen kunniaa?/ Tänään/ toisena adventtina me pohdimme näitä kysymyksiä”, aloitti yleiskirkollinen miespuolinen pastori messusaarnansa kaupunkikirkossa (4.12.2005). Poliitikassa: ”Miten me voisimme uskoa, mitä ministeri äsken yritti sanoa?”

Retorisen kysymyksen yksi muunnelma on retorinen huudahdus. Herätysliiketaustainen miespuolinen pastori aloitti saarnansa maaseutukirkossa Kristuksen kirkastumisen päivänä (10.7.2005) huudahtaen: ”Voi pyhä valo! Rakkaat ystävät – voi Pyhä valo. Voi pyhä valo! Rakkaat ystävät – voi Pyhä valo. Tämän päivän tekstit pakottavat meitä miettimään mitä kummallisimpia asioita – ja vieläpä konfir-

maatiojumalanpalveluksessa.” Kahdesti toistettu, epäodotuksenmukainen huudahdusalku tuskin avautuu helposti, vaikka kyseessä onkin Kristuksen kirkastuspäivän teksti. Eduskunnan kyselytunnilla kansanedustaja levittelee käsiään huudahtaen edellisen puhujan jälkeen tuohtuneena: ”Voi taivas!”

Suostuttelija vetoaa vastakohtilla

Vastakohta-asettelu on suostuttelun kenties terävin puhetta havainnollistava ja tehostava keino, perustuhan se inhimillisen ajattelun luokituksiin. Emme tiedä surusta, ellemme tuntsi iloa, emme pimeästä ilman valoa. Pappi käyttää Jeesuksen lausumista retorista vastakohta-asetteluista tunnetuinta eli kolmannen käskyn tulkintaa: ”Sapatti on ihmistä varten eikä ihminen sapattia varten.” Perhepolitiisissa puheissa ilmaus on saanut uuden sovelluksen: ”Aikuiset ovat lapsia varten eivätkä lapset aikuisia varten.” Taivaan ja helvetin antiteesi on muuttunut nykysaarnassa tuonpuoleisen ja pahan maailman vastakohtaksi.

Yksinkertainen vastakkainasettelun muoto on negaatio, jolloin ensin sanotaan, miten asia ei ole ja vasta sitten miten se on: ”Kristus ei sanonut, ’jos te paastoatte’, vaan ’kun te paastoatte’.” Poliitikassa: ”Energiaverouudistus ei koske vain rikkaita ja suurituloisia, vaan koko kansaa.” Mustavalkoinen maailma on vastakohta-asettelun voima, mutta myös vaara. Toista halventava ylimielisyys tai puhutun vääristely kilpistyy puhujaan itseensä. Suostuttelijan kuulee pönkittävän omaa ajatteluaan, esimerkiksi uskonsa tai puolueensa tekoja, haukkumalla muita. Perussuomalaisen Timo Soinin raflaava ”suurten puolueiden” panettelu on yksi suorasukaisimmista pejoratiivisista epiteeteistä tämänhetkessä poliittisessa suostuttelussamme.

Liioitteleva vastakohta-asettelu kääntyy helposti itseään vastaan: mitä aggressiivisemmin tuomitsee toisen, sitä herkemmin tämä alkaa saada muilta myötätuntoa.

Tunnettu lause tai sitaatti on yksi iskevä ja yllättävä tapa aloittaa suostutelu- tai puhe. Sananparrella Iltarusko kuivahattu/ aamurusko märkähattu aloitti miespuolinen pastori saarnansa kaupunkikirkossa (16.10.2005). Laulun sitaattilla ”Voi jospa voisin paikata edes laudat lahoimmat/ tuon sillan jonka yli kaikki lapset kulkevat”, alkoi naispuolisen pastorin saarna kaupunkikirkossa (2.10.2005). ”Käymään vaan tänne tultiin eikä olemaan”,

sitaterasi miespappi iskelmää saarnansa aloitukseksi kaupunkikirkossa (23.4.2005).

Iskulauseista puhuja, jopa koko seurakunta tai puolue voi jäädä historiaan. ”Ota vastaan parantumisen ihme ja tiedosta sairauden ja kärsimisen mysteeri!” suggeroi Nokia Mission isä Markku Koivisto dokumentoimissani mediamissioissa Helsingissä, Jyväskylässä ja Kokkolassa 2000-luvulla. ”Ala iloitsemaan Herrasta Jeesuksesta!” hyppi riemusta nauraan helluntailainen mediatähti Niilo Yli-Vainio, jonka suggestiivista evankeliointia dokumentoin 1970–80-luvun alussa. ”Suomi, sinun pelastuksesi on Mi-

nun Poikani veressä” jäi elämään lääninhallituksen kanslisti Laila Heinosen Oulun profetioissa samannimisen kirjan ansiosta (1961). Nauhoitin ja havainnoin rukouskokouksen tämän kotona Oulussa liikkeen alkuvaiheessa vuonna 1962.

Historiaan ovat kirjoittaneet itsensä myös tunnetut poliitikot. ”Kyllä kansa tietää”, ”rosvot ja rötösherrat” oli edesmenneen Suomen maaseudun puolueen luoja, karismaattisen sanankäytön mestarin ja lakitieteen lainsaatin Veikko Vennamon iskulause. Tämän sanankäytön mestarin rehevät ja värikkäät ilmaisut ovat jääneet suomen kieleen pysyvästi. Meidän puolue on pienen ihmisen asialla, on tuttu perussuomalaisen Timo Soinilta.

Suostuttelija unohtaa puheessaan usein monia kerronnan perussanktioita: Älä selitä, mitä tulet kertomaan! Anna kuulijan oivaltaa, mistä on kysymys! Älä lavertele äläkä maalaile! Älä selitä vaan näytä! Älä ylidramatisoi! Ole läsnä! Älä piiloudu puheesi taakse! Uskalla olla yksinkertainen, tee tyhmiäkin kysymyksiä; ajoittainen naiivius voi olla joskus paikallaan! Jos aloitus on hyvä, kuulija on sinun! Puhu aistimaailma mukaan kerrontaan, se luo jännitteitä! Älä unohda puistonpenkkejä, missä kuulija voi levähtää! Vireytä kuulija tekemään löytöretkiä ja omia päätelmiä! Kuulijaa eivät kiinnosta puhujan hienot oivallukset, vaan häntä kiinnostaa vain oma itsensä! Kaiken, minkä kuulija itse oivaltaa, sen hän myös muistaa! Inhimillisyys koskettaa aina. Vältä oppimestarina olemista! Jos puhuja on inhimillinen ja tunnustaa vajavuutensa, hän on kuulijasta mielenkiintoinen. Luota omaan itseesi, ole yllätyksellinen, käytä omia mielleyhtymiä! ■

Papit maallikon paikalla

Puheenjohtaja Huttunen käsittelee kirkollista demokratiaa (Crux 5/2010).

Pääkirjoituksen ylevät ajatukset pappisviran ja yleisen pappeuden työnjaon sekoittamattomuudesta eivät valitettavasti toteudu seurakuntavaaleissa.

Juridisten kiemuroitten kautta on aivan laillista, että pappi on ehdokkaana seurakuntavaaleissa, kunhan

hän ei ole kyseisen seurakunnan tai yhtymän palkkalistoilla. Ammattieettisesti asia kuitenkin on hyvin kyseenalainen.

Kirkon monimutkaisessa hallintojärjestelmässä on papeille omia vaikutuskanavia ja kiintiötä ihan liiankin kanssa. Ristiriita tulee räikeimmin julki, kun luottamushenkilön pitäisi valita maallikkoedustajia hiippakunnan ja kirkon hallintoelimiin. Jos hän on pappi, niin hän onkin pappisedustajien valitsija. Kaksoisrooli halventaa seurakuntalaisten vaikutusvaltaa myös arkisemmissä päätöksissä.

Jotakin hämärää on siinäkin, kun kirkon keskushallinnon virkamies esiintyy paikallistasolla maallikkona. Ihan aiheellista on myös epäillä kirkollisen järjestön toimihenkilön riippumattomuutta, kun hän istuu työnantajaansa rahoittavan jäsenseurakunnan valtuustossa tai neuvostossa.

Oma lukunsa on eläkepapin asettuminen ehdolle seurakuntavaaleissa. Jos hän haluaa ottaa tavallisen seurakuntalaisen roolin hallinnossa, niin ei-
kö olisi johdonmukaista erota pappisvirasta tai ainakin pysyä poissa syno-

daalikokouksista ja muista virkarienoista.

Monenlaisia jääviysongelmia syntyy myös papin puolison jäsenyydestä seurakuntaneuvostossa tai kirkkovaltuustossa. Luottamushenkilön puolueettomuuden lisäksi koetuksella on tasavertain kumppanuus kotona.

Puurot ja vellit ovat sekaisin monissa seurakunnissa. Myös Helsingin listoilla vilisi tänäkin vuonna kymmeniä sisäpiiriläisiä: pastoreita, rovasteja, muita teologeja, papinpuolisoita ja kirkon työntekijöitä. He ovat yleensä ihan mukavia kelpo ammattilaisia, mutta tässä asiassa ilmeisen ajattelemattomia.

Harras kansankirkollinen toiveeni on, että tulevaisu seurakuntavaaleissa ei ole ehdokkaina pyhää papistoa. Säädösten muuttamista ei tarvita, vaan virkasiskojen ja -veljien omaa oivalusta. ■

ILMARI SYRJÄLÄ
 NUORISOTYÖN PAPPI
 HELSINGIN
 SEURAKUNTAYHTYMÄ

Terveisiä naapurista

LENA HILDÉN

KOMMINISTER, GÖTEBORGIN TUOMIOKIRKKOSEURAKUNTA

Ruotsin kirkko on kulkenut pitkän matkan Kustaa Vaasan ajoista itsenäiseksi kansankirkoksi. Instituutiona kirkko on ollut mukana rakentamassa Ruotsin yhteiskunnallista infrastruktuuria, johon osaltaan on vaikuttanut suurvalta-aika, 200 vuoden rauha sekä 1900-luvun pitkä sosiaalidemokraattinen poliittinen valtajakso.

Tämän päivän Ruotsin kirkkoa voisi pähkinänkuoressa kuvata vahvasti ajassa eläväksi kristinuskon tyyssijaksi. Kirkkoa mainostetaan aktiivisesti mediassa avoimena ja sallivana yhteisönä, jonka yhteisenä kielenä on rukous ja lähtökohtina avoimuus sekä yhteisöllisyys. Suurten linjojen sijasta kirkko tahtoo korostaa seurakuntien yhdistymisestä huolimatta paikallisuutta, monikielisyyttä, demokratiaa ja monikulttuurisuutta. Suurimmissa kaupungeissa, joissa jäsenmäärä on jopa niinkin alhainen kuin 25 %, täyttyvät kirkot silti jumalanpalvelukseen osallistujista. Ruotsin kirkko avaa ovensa eri maiden ja niiden kirkkojen jumalanpalveluksille, kuten georgialaisille, tansanialaisille, Syyrian ortodokseille, anglikaaneille, muille protestanttisille kir-

koille ja jopa katoliselle kirkolle. Seurakunnat tahtovat tällä tavoin antaa kaikki olemassa olevat resurssit käyttöön pientä korvausta vastaan, sen sijaan, että arvokkaat kirkkovanhukset tai modernimmat messupaikat seisoisivat tyhjiillään.

Asiakas vai seurakuntalainen?

Seurakunnat yhdistyvät kuntien lailla täälläkin. Ruotsin kirkko on viimeisen kymmenen vuoden aikana käynyt läpi muutoksen, jossa on yhdistynyt hallinto, teologia ja pastoraalisuus. Yhteisöverotulojen loppuminen herätti kirkon päättävät elimet vihdoinkin todellisuuteen. Kirkossa tehtävä työ oli perusteltava sekä seurakuntastrategiassa että jokaisen viranhaltijan ja työntekijän toimesta. Työtä lähestytään edistyksellisimmissä seurakunnissa asiakaslähtöisesti, seurakunta on palveluntarjoaja ja -tuottaja. Tästä seuraa kohtuuttomiakin vaatimuksia yksittäiselle työntekijälle, koska vääjäämättä asennetta, jossa työntekijä on ikään kuin ostajan ”omaisuutta”, ei voida välttää. Onneksi kirkossa puhutaan vielä seurakuntalaisista, jotka ovat nimeltä kutsutut, joilla on kasvot ja jotka omaavat miljoonia elämäntarinoita. Kertomuksia kristittyinä vael-

tamisesta mahtuu kirkkoon kaiken kaikkiaan vielä melkein seitsemän miljoonaa.

Kirkot ja seurakuntakodit majataloiksi ja bingohalleiksi?

Seurakunnissa ei ole käynnissä tilojen myymisbuumia tai paniikkia. Kirkkopoliitikot, työntekijät ja viranhaltijat ovat ruotsalaiseen tapaan yhdessä kautta maan kampanjoineet kirkon ja sen sanoman puolesta. Pseudokristillisyyden huonot puolet on huomattu, eikä kirkon tarvitse enää perääntyä muiden uskontojen tieltä. Muutaman valitettavan kirkon desakralisoinnin jälkeen pidetään vihdoin tärkeänä, ettei kirkkoja ja seurakuntakoteja myydä tai vuokrata maalliseen käyttöön. Seurakuntien rakentavan ja ylläpitävän toiminnan myötä kirkonkylät elävät autioitumisen sijaan.

Suurta eroamisaaltoa ei vuoden 2000 jälkeen tullutkaan, vaikka monet uskoivat kirkon jäsenmäärän pienevän jopa 50 %:iin. Syynä tähän voidaan pitää kirkon työn vahvaa tukirankaa, maaseutua. Kirkko ei leimaudu pelkästään agraariyhteisön arvoinstituutioksi, vaikka tosiasia on, että kaupungeissa sekularismi sekä uskontojen moninainen kirjo pitävät jäsenmäärän selkeästi alhaisempana.

Seurakunnan työntekijät

Seurakunnan pappien määrä on suoraan verrannollinen seurakunnan jäsenmäärään.

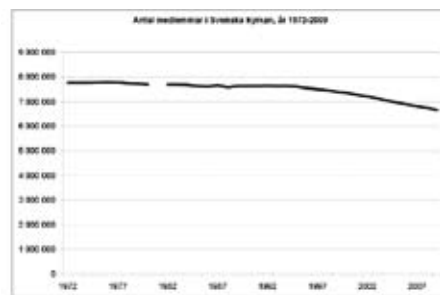
Komministeri on jotakin seurakuntapastorin ja kappalaisen väliltä. Pappien koulutus on erilainen kuin Suomessa, erityisesti ordinaatiokoulutuksen osalta. Suomen vastaava koulutus on lähinnä raapaisu toimituksien todellisuuteen. Ruotsissa pappiskokelas suorittaa vuoden aikana seurakuntaharjoittelun yhdessä harjoitteluohjaajan kanssa. Ajalta maksetaan usein korvausta, ja miltei poikkeuksetta papiksi vihittävä teologian kandidaatti

saa harjoitteluseurakunnastaan ensimmäisen virkansa. Monet lukevat maisteriksi vasta siinä vaiheessa, kun he haluavat täydentää tutkintoaan johtamistaidoilla, sielunhoidon tunteuksella tai diakoniatyön erikoistumisopinnoilla.

Församlingspedagog on meikäläisten nuorisotyönohjaaja ja församlingsassistent on pappia ja työtiimiä (kasvatus, diakonia, lähetys, jumalanpalveluselämä) avustava työntekijä, jolla usein ei ole kirkollista koulutusta. Palkatessaan avustavan työntekijän seurakunta sitoutuu lähettämään viranhaltijan kirkon omaan peruskoulutukseen.

Monikielisyys ja monikulttuurisuus

Kirkkokanslia ja hiippakunnat toimivat usealla eri kielellä. Suomen kieli, viittomakieli, jiddish, saame ja meänkieli saivat oman virallisen kirkkojärjestyksessä määritellyn vähemmistökielen asemansa vuonna 2000. Syksyllä 2010 kirkolliskokous päätti kuitenkin poistaa tämän erityisase-

Ruotsin kirkon jäsenmäärä on vuosina 1972-2007 vähentynyt noin miljoonalla hengellä.

man kirkkojärjestyksestä ja muuttaa sen suositukseksi, koska kirkolliskokous tahtoo antaa vähemmistökielisen työn paikalliseurakuntien vastuulle. Monissa hiippakunnissa hiippakuntasihteerien virkoja vähennetään ja heidät ohjataan tekemään sekä hiippakunta- että seurakuntatyötä. Omassa virassani toimin kaksikielisenä pappina Göteborgin tuomiokirkkoseurakunnassa ja hiippakunnassa. Työhön kuuluu paljon matkustamista ja useita seurakuntia, mikä on ulkosuomalaistyössä olevan papin arkea.

Tehän olette kuin ruotsalaiset

"Miksi tulit Ruotsin kirkkoon töihin?" on kysymys, joka minulle usein esitetään. Olin utelias näkemään ja kokemaan, miten Tukholman hiippakunnassa tehtiin työtä paitsi ruotsinkielisten myös ruotsinsuomalaisten parissa. Halusin myös selvittää pystyisinkö kotiutumaan maahan, josta muutin seitsenvuotiaana Turun seudulle. Ruotsalaiset muistavat usein sanoa, että te suomalaiset olette vähän niin kuin me. En edelleenkaan ymmärrä, mitä he tarkoittavat, koska olemme kansoina pohjimmiltaan erilaisia. Ruotsalaistumiselle ei onneksi ole mitään tarvetta, riittää kun kieltä puhuu ja ymmärtää tšekäläistä toimintakulttuuria. Sillä pärjää. ■

**Työtä lähestytään
edistyksellisimmissä
seurakunnissa
asiakaslähtöisesti,
seurakunta on
palveluntarjoaja ja
-tuottaja.**

Miten puhua Jumalasta TÄSSÄ AJASSA?

Trinitaarinen teologia nihilismin vastavoimana

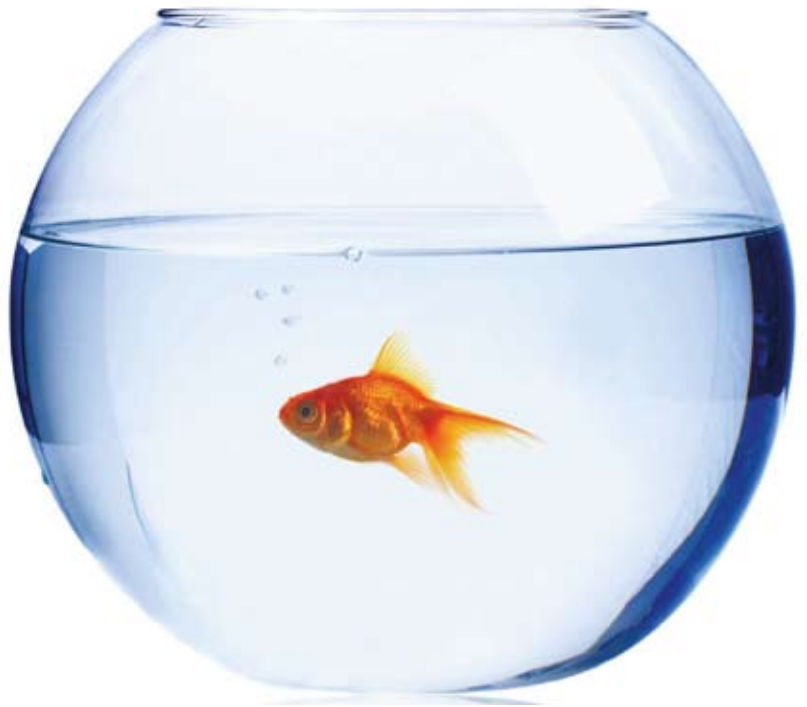
TIMO TAVAST

TT, KAPPALAINEN,
LEMPÄÄLÄN SEURAKUNTA

Postmodernin ajan suurin uhka on nihilismin uhka. Sen torjuminen on mahdollista vain siten, että kirkko löytää uudelleen uskonsa Raamatun kolmiyhteiseen Jumalaan ja julistaa häntä tämän ajan ihmiselle.

Näin voisi tiivistää johtavan amerikkalaisen luterilaisen ekumeenikon ja systemaattikon, Robert W. Jensonin, teologisen ohjelman. Haluan avata tämän trinitaarisen ja nihilismin vastaisen ohjelman ytimen ja rohkaista meitä vakavaan pohdintaan, olisiko tällaisella teologisella lähestymistavalla annettavaa myös meille, jotka yritämme puhua Jumalasta omissa paikallisseurakunnissamme nykypäivän postmodernissa Suomessa.

Säilyttäkää mielessänne se, mihin kaikki tähtää: Jensonia mukaillen väitteeni on, ettei puhe kolmiyhteisestä Jumalasta ole tyhjä reliikki aikamme ihmisten ydinkysymysten näkökulmasta. Päinvastoin kyseessä on

korvaamattoman arvokas ja monilta osin vielä hyödyntämätön resurssi yrittäessämme puhua Jumalasta tässä ajassa merkitsevällä ja uutta uskoa luovalla tavalla.

Postmoderni historismi

Synodaalikirja Jumalasta on vienyt meidät oman aikamme syväluotaukseen. Tämä onkin ollut tarpeen, sillä voidaksemme vastata kysymykseen, miten puhua Jumalasta tässä ajassa, täytyy meidän ymmärtää oikeasuuntaisesti, millainen on tämä aika,

jossa elämme – toisin sanoen, mikä on se kulttuurikonteksti, jossa yritämme ymmärrettävällä ja ajankohtaisella tavalla puhua Jumalasta.

Viisi vuosikymmentä jatkuneen kulttuurinteologisen analyysinä kietyymänä Robert Jenson vastaa tähän keskeiseen taustakysymykseen seuraavasti: länsimainen kristikunta elää postmodernin ajan keskellä, jota leimaavat historismi ja nihilismi.

Historismilla Jenson tarkoittaa ensinnäkin todellisuudentulkintaa, jonka jo valistuksen jälkeinen moderni

”Mihin muuhun voisin kristittyinä nojata kuin siihen, että on Isä, jonka käsistä olen lähtöisin.”

historiantutkimus juurrutti kulttuurimme: me länsimaiset ihmiset olemme syvästi tietoisia kaiken todellisuuden historiallisuudesta eli siitä, että todellisuus ei pysy paikallaan vaan on alituisessa muutoksessa. Menneisyys ja nykyisyys poikkeavat toisistaan; niiden välillä on etäisyys.

Toiseksi Jenson liittää historismiin kaikkien totuuksien ja arvojen historiallisen relativoitumisen. Tässäkin suhteessa kaikki on muutoksessa. Pysyviä, ajasta ja kulttuuriipiiristä riippumattomia totuuksia ja arvoja postmoderni ihminen ei tunne.

Kolmanneksi historismi merkitsee Jensonin kulttuurinteologisen analyysin mukaan syvimmällä tasolla sitä, että ajatus ajattomasta, historian kulun tuolla puolen olevasta Jumalasta, joka loisi historialliselle olemassaolollemme muuttumattoman perustan, on torjuttu. Loppuun asti viedyn historismin mukaan kaikki todellisuus, mitä ylipäätään on olemassa, on historiallista, ajallisuuden läpäisemää ja muuttuvaa. Hellenismin perintönä länsimaissa kulttuurissa elänyt ajatus perimmäisestä muuttumattomasta todellisuudesta on lopullisesti hylätty.

On mitä olennaisinta panna merkille, että Jenson ei suinkaan vastusta tätä modernismin ja postmodernismin aikakaudella vallalle päässyttä historismia sinänsä. Hänen mukaansa historistinen todellisuuskäsitys on evankeliumin liittolainen erityisesti siinä, että se on ajanut alas hellenismin perintönä eläneet uskomukset, joiden mukaan muutos ja ajallisuus olisivat vain näennäisiä ilmiöitä todellisuuden nojattessa syvimmältään ajattomaan ja muuttumattomaan perustaansa. Myös

kristillisen jumalakäsityksen virheeliset, hellenistissävytteiset tulkinnat ovat tulleet historismin aikakaudella ilahduttavalla tavalla hylätyiksi – näin siis Jenson.

Historismista nihilismiin

Ongelma piilee hänen mukaansa kuitenkin siinä, että lapsi on mennyt pesuveden mukana. Hylätessään ajatuksen muuttumattomasta ja täydellisen tuonpuoleisesta jumaluudesta postmodernilta ihmiseltä on jäänyt huomaamatta, että kristinuskon omin ja alkuperäisin jumalakäsitys on toisenlainen kuin hellenistien jumala. Postmodernismi on kääntänyt selkänsä koko kristilliselle uskolle, vaikka historismin vakavasti ottaminen ei olisi edellyttänyt muuta kuin kristinuskon hellenistisviritteisten tulkintojen hylkäämistä.

Jäljelle aikamme ihmisen sisimpään on jäänyt tyhjyyttään ammottava kuilu: kaiken muutoksen keskellä mikään suuri kertomus ei enää pidä todellisuutta kasassa ja anna sille merkitystä. Elämä on äärimmäisen pirstaleinen sarja satunnaisia tapahtumia ja eksistentiaalisia valintoja, joita ei yhdistä lopulta mikään toisiinsa.

Kaikki aikamme ihmislähtöiset yritykset antaa elämälle ja historian kulle syvempi merkitys osoittautuvat vain jonkin yksittäisen ihmisen tai ihmisryhmän todellisuudentulkinnoksi, joiden totuus on aina suhteellinen ja lopulta toisia ihmisryhmiä sortava. Hylätkäämme siis loputkin tällaiset suuret kertomukset, julistaa postmoderni ideologia. Ihmislähtöisten metanarraatioiden kohdalla näin on hyvä tehdäkin, mutta mitä jää jäljelle, kun

tämä tie kuljetaan loppuun asti löytämättä evankeliumin Jumalaa: alaston nihilismi, kaikkien merkitysten ja arvojen katoaminen ja usko, jonka mukaan todellisuus on ei-mitään.

Niin paljon kuin Jenson onkin todellisuuskäsitykseltään historisti, on hän samalla nimenomaan kristitty historisti ja äärimmäisen jyrkkä nihilismin vastustaja. Muut uskonnot eivät ole hänen mukaansa mitään todellisia kristinuskon kilpailijoita länsimaisen ihmisen mielenmaailmassa. Ainut todellinen kristillisen uskon vaihtoehto – ja samalla äärimmäisen houkutteleva vaihtoehto, jollei kristinuskoa sen aidoimmassa muodossaan tunneta – on astuminen nihilismin tyhjyyteen – siis elämänmuotoon ja ideologiaan, jossa on vain yksilö ja tämä hetki ilman mitään, mikä loisi elämälle laajemman mielen ja tarkoituksen.

Rohkenen väittää, että keskiverto Hämeenkatua tallaava nuori tai nuori aikuinen ei ole kovin kaukana tästä olemisen tilasta ja todellisuuden jäsentämisen tavasta. Seuraukset on luettavissa Aamulehden palstoilta sekä kirkon jäsenyystilastoista.

Triniteetissä nihilistin toivo

Se, mihin olen Jensonin siivittämänä kaiken aikaa tähdännyt, on tiivistettävissä kahteen teesiin: Ensinnäkin, tälle nihilismin sitomalle ihmiselle meidän on kirkkona yritettävä puhua. Hän on tämän ajan ihminen.

Toiseksi, ainut merkityksellinen ja nihilismistä ulos ohjaava puhetapa on puhua Raamatun kolmiyhteisestä Jumalasta. Toisin kuin lukemattomat muut jumalakandidaatit tämä Isä, Poika ja Pyhä Henki ei ole ammuttavissa alas historismista kumpuavalla kritiikillä. Hän ei ole tuonpuoleisuuteen jäänyt ajaton prinsippi, liikku-maton liikuttaja, eikä hän ole myöskään ylevimpien arvojemme projektio ikuisuuteen. Nimenomaan kolmiyhteisenä Jumalana hän on itsessään

temporaalisuonteinen todellisuus, joka sulkee sisäänsä myös luodun ajan, siihen kuitenkin samaistumatta.

Jensonin mukaan Isä on itse Jumalan elämässä ja siten myös luodussa ajassa kaiken alku, perimmäinen ”menneisyys”. Vastaavasti Pyhä Henki on Triniteetin todellisuudessa ja samaten luodun historian kulussa kaiken lopullinen päämäärä ja Jumalan tulevaisuuden täyttymys. Näiden kahden välissä on Poika, Jeesus Kristus, tosi ihminen ja tosi Jumala, luotuun historiaan tullut ja nykyhetkessä kirkon sakramentaalisessa todellisuudessa läsnä oleva Herra.

Ristiinnaulitussa ja ylösnousseessa Kristuksessa – häneen olemuksellisesti yhdistettyinä – me olemme osallisia kolmiyhteisen Jumalan omasta, dynamisesta, täyttymystään kohti kulkevasta elämändraamasta, jonka hän on valintansa mukaisesti sitonut Israelin, Jeesuksen ja kirkon historiaan. Kristuksen ja hänen kirkkonsa kautta tämä maailmanhistoria muodostuu kaikessa pirstaleisuudessaan ja aikasidonnaisuudessaan yhdeksi suureksi kertomukseksi, josta ovat olemuksellisesti osallisia sekä luodut että kolmiyhteinen Jumala itse.

On toki totta, että elämämme nykyhetkessä todellisuus voi yhä tuntua monesti sirpaleiselta, eikä osaksemme tulevien tapahtumien merkitys aukea yksioikoisesti. Silti Kristuksen ylösnousemuksen ja koko kolmiyhteisen Jumalan elämän näkökulmasta meille avautuu se näköala, että edessä on täyttymys, suuren kertomuksen loppuratkaisu, joka jäsentää lopulta kaiken mielekkääksi kokonaisuudeksi: Isän valitsema ja Pyhän Hengen herättämä Kristus, jonka me jo hänen elämänsä ja kuolemansa perusteella tunnemme, tulee olemaan kaikki kaikessa.

Meidät on kutsuttu julistamaan tätä eskatologista toivoa, joka suuntaa jokapäiväisiä valintojamme ja jäsen-

tää jo tänään elämämme merkityksen. Tai sama laajentaen: meidät on kutsuttu julistamaan Triniteettiä – häntä, joka on sekä itsessään että luomakuntansa historiassa kaiken alku, merkityssisältö ja täyttymys.

Nihilismille on vaihtoehto, mutta se löytyy vain palaamalla kristinuskon juurille trinitaariseen uskoon ja sen luovaan ja rohkeaan julistamiseen Hämeenkadun kulkijalle.

Nihilismin kohtaaminen pappina

Lainaus tosielämästä, kolmekymppisen nuoren aikuisen mielenmaailmasta: ”Mikä minä olen? Aamulla herään kämpilläni ja lähdän töihin. Onhan se ihan jees, mitä töikseni teen – omina itseäni saan siellä toteuttaa. Ja silti illalla kotiin palatessa takaraivossani kolkuttaa: mitä hemmetin merkitystä tällä kaikella lopulta on?”

Ei minun elämäni juonena ole enää jälleenrakentaa maata eikä luoda hyvinvointiyhteiskuntaa. Yhtä mahdoton minun on uskoa, että tätä kaikkea kannattaa tehdä, jotta lapsillani olisi tulevaisuus. Heille jää käsiinsä kulutussyhteiskunnan rippeet ja ilmastonmuutos – tein minä mitä hyvänsä. Mikä minä olen ja mitä on tämä elämä? Mitäpä muuta kuin tämä hetki ja tyhjiys.”

Kun kohtaan tämän tutuksi tulleen miehen seuraavan kerran Hämeenkadun varrella tai Ideaparkin kahvilassa, mitä tahtoisin sanoa hänelle?

Sanat voivat ehkä vaihdella, mutta ajatus on tämä: ”En jaksa minäkään uskoa. En jaksa uskoa suomalaiskansallisiin, elämää jäsentäviin suuriin kertomuksiin. Vielä vähemmän uskon siihen, että kaiken mieli ja tarkoitus löytyvät, kun vain uskollisesti rakennamme talouskasvua ja lisäämme kulutusta. Kaikki tämä ihmislähtöinen, joka on saavuttanut maailmankatsomukselliset mittasuhteet, on minulle kuollutta, epäuskottavaa. Elämämme on joko Jumalalta tai sitä ei

ole. Tarkoitus on hänen tarkoituksissaan tai sitten tarkoitusta ei ole.

Mihin muuhun voisin kristittyinä nojata kuin siihen, että on Isä, jonka käsistä olen lähtöisin. Kaiken elämäni ajalehtimisenkin keskellä on niin, etten lopulta ajelehdi vaan kuljen kohti maailmanhistorian täyttymystä, suurta Jumalan Hengen avaamaa loppuratkaisua, joka on kaikkien yllätykseksi ”happy end”, sillä se on Jumalan ja meidän yhteinen. Se rakkaus, jonka Ristin miehessä jo nyt näen, tulee voitamaan. Kaikki se arkinen hyvä, jonka hänen kanssaan laitan tänään alulle, tulee saamaan merkityksensä ja täyttymyksensä. Keskeneräinenkään ei siis lopulta jää kesken.

Siksi kannattaa rakastaa ja tehdä työtä. Siihen minä uskon ja siihen uskoo kirkko, joka on tässä, vierellä.” ■

Puheenvuoro perustuu Robert W. Jensonin (1930–) laajaan teologiseen tuotantoon sekä omaan väitöskirjaani Ajassa identifioituva Jumala: Robert W. Jensonin triniteettioppi, Joensuun yliopiston teologisia julkaisuja 14, 2006.

Puheenvuoro on esitetty Tampereen hiippakunnan synodaalikokouksessa 29.9.2010.

SOOLOILUA?

VILLE HOLOPAINEN

TEOLOGIAN KANDIDAATTI,
HELSINGIN YLIOPISTO

Yleisradion homoillan (TV2 12.10.2010) jälkeen on tapahtunut paljon. Kirkkoa on ravistellut kymmenientuhansien ihmisten joukkokato, josta media on repinyt otsikoinnillaan kaiken mahdollisen irti. Otsikoinnit ovat olleet hyvin provosoivia kummas-takin näkökulmasta/teologisesta tulkinnasta käsin. Mediassa on haastateltu poliitikkoja, piispoja ja muita vaikuttajia ja julkisuudenhenkilöitä, ja näiden mielipiteitä on rummutettu suurin otsikoin. Monet tuntuvat kaipaan muutosta kirkon linjaukseen homoseksuaalien asemaan kirkossamme. Se millainen tuo linjaus sitten olisi jakaa mielipiteitä hyvin rankasti.

Aihe on tällä hetkellä niin ajankohtainen, että moni on osallistunut sen käsittelyyn sosiaalisessa mediassa. Aihe-ta on käsitelty lukemattomissa blogeissa esimerkiksi Kotimaa24:n ja Uuden Suomen blogi-palveluissa. Kirjoittajat perustelevat mielipiteensä sekä Raamattua ja Jeesuksen toimintaa että yhdenvertaisuuden- ja tasa-arvon periaatteita tulkitsemalla. Tätä aiheetta käsitteleviä blogi-kirjoituksia on kommentoitu niin puolesta kuin vastaan. Toisia kirjoittajia on syytelty suvaitsemattomiksi fundamentalisteiksi, kun taas toisia arvoliberaaleiksi, jotka hylkäävät Raamatun sanan. Kielenkäyttö on monesti ollut mielestäni aika asiattonta. Ilmassa on yhtäläi-lä niin kiittelyä kuin syyttelyäkin.

Olen havainnut, että monet teologian opiskelijat ja papit ovat aktivoituneet tämän kysymyksen osalta etenkin Facebookissa. Monet ovat kommentoineet aiheeseen liittyviä uutisia omassa profilissaan ja liittyneet erilaisiin kannatus- ja tukiyhteisöihin. Nyt tulisi siis kertoa kaikil-le omalla nimellään ja kuvallaan, mitä mieltä asiasta on, jotta ei leimautuisi toisten silmissä ”väärän ryhmän” kannattajaksi? Olen itsekin saanut kutsuja sekä Päivi Räsäsen kuin Leena Huovisen tukiyhteisöihin.

Näen hyvänä asiana sen, että sosiaalinen media antaa meille yhden mahdollisuuden lisää saada yhteys samalla tavalla ajatteleviin kristittyihin. Väittäisinkin siis, että homoillalla kaiken muun lisäksi oli se vaikutus, että massat aktivoituivat aiheen tiimoilta sosiaalisessa mediassa. Totta kai jo ennen homoiltaa Facebookissa oli

aihetta käsitteleviä yhteisöjä, mutta väittäisin, että ne olivat pienten ryhmien keino protestoida mielestään kirkossa vallitsevaa suvaitsemattomuutta tai liian liberaalia menoa. Nyt monet aiemmin julkisesti neutraalisti asiaan suhtautuneet ovat paljastaneet oman mielipiteensä.

Minusta hyvin kuvaava on, se että vasta viime aikoina Teologian Ylioppilaiden Tiedekuntayhdistyksen (TYT) oleskelutilassa Olkkarissa on keskustelu aiheesta avoimemmin kuin ennen. Aikaisemmin keskustelunaiheet kuten homoseksuaalien asema kirkossamme ja samaa sukupuolta olevien siunaaminen ja vihkiminen olivat sillä niin sanotulla ”hiljaisten asioiden listalla”. Aiheista ei juuri keskusteltu, tai jos keskusteltiin, niin hyvin varovasti, jotta ei pahoitettaisi kanssaopiskelijoiden mieltä. Minusta on todella hyvä, että asioista keskustellaan, jos keskusteluyhteys erilaisia mielipiteitä edustavien ihmisten välillä todella löytyy. Jos taas käy niin, että ryhmittäytyminen synnyttää ennakoluuloja ja jopa vihaa toisia kirkkomme jäseniä/työntekijöitä kohtaan, mennään kirkossa väärään suuntaan. Facebookia ja blogeja tarkkaillen edes hetken voi olla naiivi ja kysyä, että mihin unohtui se Kristuksen kirkossa vallitseva rakkaus ja toisten kunnioitus? Kyllä vielä tänäkin päivänä silmä tarvitsee kättä ja käsi jalkoja, ja toivoisin, että ne olisivat myös jatkossa saman ruumiin jäseniä!

Jokunen vuosi sitten Mikkelin hiippakunnan järjestämässä soveltavien opintojen palauteseminaarissa emerituspiispa Voitto Huotari antoi meille seminaarilaisille yhden näkökulman pureskeltavaksi. Kannattaako hyvä kansankirkko särkeä sooloilemalla homokysymyksessä? Tätä näkökulmaa voi tosin kritisoida kysymällä, että onko oikein, että kirkko menee hakoteille/jatkaa hakoteillä oloaan, jos asioihin ei saada muutosta? Nämä kysymykset ovat mielestäni juuri nyt hyvin ajankohtaisia. Millainen on kansankirkkomme tulevaisuus? Jään tulevana pappina (?) jännityksellä odottamaan. ■

Heidi Hämetöjä

Olisiko tästä Suomessakin apua?

Sanoma ja tilanne Paul Tillichin ajattelussa

Kirkon tehtävä on kertoa sanomaa Jeesuksesta Kristuksesta niin, että kunkin ajan ihmiset voivat ottaa sen vastaan. Maailmankuulun teologin Paul Tillichin mukaan teologia on ihmiselämään kuuluvien ”eksistentiaalisten” kysymysten ja niihin kristillisestä sanomasta nousevien vastausten vuorovaikutusta. Oliko tästä apua oman kirkkomme teologian, julistuksen ja sielunhoidon ongelmiin?

Olemme tottuneet Suomessa periaatteessa kahdenlaisiin saarnoihin. Toiset lähtevät arkielämän kokemuksista. Tällöin on pelätty saarnan psykologisoitumista. Tien päässä hämmöittää psykokirkko, jossa usko on alistettu psykologialle. Toisen ääripään saarna on raamatullinen tai opillinen esitelmä, jossa pyritään huolellisesti toistamaan Raamatun sana tai kirkon oppi.

Adolf Hitlerin valtaannousua Saksa Yhdysvaltoihin vuonna 1934 paennut filosofi ja teologi Paul Tillich (1886 - 1966) yhdisti tavallaan nämä kaksi näkökulmaa, ylhäältä ja alhaalta nousevan näkökulman, Jumalan ja ihmisen. Teologian tulee toisaalta ilmaista kristinuskon sisältö, toisaalta tulkita kristillinen sanoma jokaiselle uudelle sukupolvelle. Teologia sukkuu näiden kahden navan välillä, joista toinen on sen ikuinen perusta ja toinen tilanne, jossa se otetaan vastaan.

Barthilaiset teologit syytivät Tillichä siitä, että tämä korosti liikaan teologian inhimillistä puolta. Tillich vuorostaan katsoi, että eurooppalainen oikeaoppisuus ja amerikkalainen fundamentalismi sekoittivat ikuisen totuuden sen ajalliseen ilmaisumuotoon. Fundamentalismissa puolustetaan eilisen teologista totuutta muuttumattomana tämän päivän ja huomisen teologista totuutta vastaan. Fundamentalismi kohottaa rajallisen ja ajal-

lisen totuuden rajattomaan ja ikuiseen asemaan. Näin se Tillichin mielestä tuhoaa nöyrän rehellisen totuuden etsinnän. Se pilkkoo ajattelevien kannattajiensa omantunnon. Se tekee heidät fanaattisiksi, koska heidät pakotetaan tukahduttamaan totuuden elementtejä, joista he ovat hämärästi tietoisia.

Miksi vanhoillisuus on suosittua?

Amerikan fundamentalistit ja Euroopan oikeaoppiset väittivät, että ihmiset ottavat innolla vastaan juuri heidän julistuksensa. Tillichistä fundamentalistiset ideat otetaan innokkaasti vastaan aikana, jolloin tapahtuu niin yksilöittäin kuin yhteisöjen hajoamista. Voisimme jatkaa Tillichin hengessä, että konservatiivisten ja fundamentalististen teologioiden ja ryhmien suosio johtuu mitä todennäköisimmin siitä, että ihmiset etsivät niistä pikemmin turvallisuutta ja pysyvyyttä kuin luottamuksen rohkeutta, uusia innoituksen lähteitä ja avoimuutta.

Mitä Tillichin mielestä on se inhimillinen tilanne, johon kristillisen sanoman tulisi vastata? Se on koko ihmisen luova itsetulkinta tietynä aikana. Koska fundamentalismi ja oikeaoppisuus kieltäytyvät tästä tehtävästä, ne Tillichin mielestä kadottavat teologian merkityksen.

Jokainen inhimillinen tilanne on ainutlaatuinen ja jokaisella aikakaudella on omat erityispiirteensä, mutta

kaikkeen ihmiselämään kuuluvat väistämättä Tillichin mukaan kohtalon ja kuoleman ahdistus, syyllisyyden ja tuomion ahdistus sekä tyhjyyden ja tarkoituksettomuuden ahdistus, joihin vastauksena on totaalinen hyväksytyksi tuleminen ja uskon luottamuksesta nouseva elämänrohkeus.

Kysymys Jumalasta on Tillichin mukaan teologian peruskysymys. Hänelle Jumala on todellisuus, joka ehdottomasti ja syvimmin koskettaa meitä ihmisiä. Jumala on Olemisen, Olemisen voima tai Olemisen perusta. Tillichin ajattelu ei välttämättä avaudu helposti. Hänen oman seminaarinsa, New Yorkin Union Theological Seminaryn rehtori Henry Coffin totesi: ”En ymmärrä mitään, mitä hän sanoo, mutta kun katson hänen kasvojaan, uskon.”

Ehkä esimerkki valaisee asiaa. Tillich yritti ilmaista ajatuksen Jumalasta syvyyspsykologian kielellä saarnassaan (Perustukset järkkäyivät, suomentanut Tuulikki Palomurto, Kirjapaja 1966). Hän viittasi siihen, että mystikot, papit, runoilijat, filosofit, oppineet ja oppimattomat ja viime aikoina erityisesti syvyyspsykologia ovat havainneet, etteivät ihmiset ole sellaisia kuin he ovat luulleet olevansa, vaan eksyttävän pintakerroksen alta paljastuu yhä syvempiä kerroksia.

Hän jatkoi: ”Tämä loputon ja tyhjentyvän syvyys ja kaiken olevaisen perusta on Jumala... On ehkä unohdettava kaikki perinteiset opit Juma-

”Kirkolle on tärkeää, kuinka paljon se sulkeutuu itseensä ja menneisyyteensä ja kuinka paljon se avautuu yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä tähän päivään ja huomiseen, kuinka suuri kosketuspinta sillä on aikaan ja ihmisiin.”

lasta, kenties itse sanakin. Jos tietää, että Jumala merkitsee syvyyttä, tietää hänestä paljon.” Tietenkin tämä on vain yksi Tillichin käyttämä kuva Jumalasta, ja vain kuva.

Kirkko ei omista Jumalaa

Jumala ei myöskään antaudu ihmisten muokkaamaksi epäjumalaksi: ”Ei ole syytä paeta jumalaa, jos hän ei ole muuta kuin hyväntahtoinen isä, joka takaa meille kuolemattomuuden ja lopullisen onnen. Miksi pakenisimme jumalaa, joka auttaa meitä niin ystävällisesti?”

Tillichin mukaan tällainen jumala-kuva kuvaa ihmistä, joka yrittää tehdä Jumalan omaksi kuvakseen ja panna hänet palvelemaan omaa mukavuuttaan. Se on ihmisen mielikuvituksen ja toiveajattelun tuote, jonka jokainen rehellinen ateisti syystä kieltää. Tillichin mielestä Jumalaa, jota kestäimme, jonka hyvin hyväksymme, jolta meidän ei tarvitse kätkeytyä, jota emme hetimitäin vihaa ja jonka tuhoa emme toivo, ei ole lainkaan Jumala.

Tillichin mielestä ihminen ei omista, näe eikä käsitä Jumalaa. Kuitenkin yleinen kuva Jumalasta on korvikejumala, jonka ihminen kuvittelee voitavansa omistaa: ”Ajattelen teologia, joka ei odota Jumalaa, koska jo omistaa hänet opinkappaleissaan. Ajattelen teologian opiskelijaa, joka ei odota Jumalaa, koska jo omistaa hänet kirjoissaan. Ajattelen kirkonmiestä, joka ei

odota Jumalaa, koska jo omistaa hänet laitoksessaan. Ajattelen uskovaa, joka ei odota Jumalaa, koska jo omistaa hänet kokemuksessaan... Meillä on Jumala, koska emme omista häntä.”

Uusi luomus Jeesuksessa Kristuksessa

Ihminen on kuitenkin lankeemuksessaan ja synnissään vieraantunut olemisensa perustasta, Jumalasta, ja samalla itsestään, toisista ihmisistä ja muusta luomakunnasta. Hän tarvitsee pelastusta. Se on Tillichin mukaan sanoma Uudesta olemisesta, jonka Jeesus Kristus on tuonut maailmaan. Hän toi maan päälle uuden todellisuuden, uuden aikakauden, uuden aionin. Paavalin mukaan tämä uusi todellisuus ilmeni olemisena Kristuksen Kristuksen ymmärtämisessä ovat Tillichin mukaan tärkeitä niin hänen sanansa ja tekonsa ja koko elämänsä kuin hänen ristinkuolemansa ja ylösnousemuksensa. Pyhästä Hengen yhteydessä Tillich mielellään käyttää käsitettä ”hengellinen läsnäolo”. Systemaattisen teologian viimeinen osa on otsikoitu: ”Historia ja Jumalan valtakunta”.

Keskeistä armon kokemusta Tillich kuvasi hetkinä, jolloin on kuin levottomuuden ja tuskan keskellä ääni sanoisi: ”Sinut hyväksytään. Kaikesta huolimatta sinut hyväksytään.”

Voisiko tillichiläinen metodi, jossa inhimillinen tilanne ja Jumalan ilmoi-

tus ovat vuorovaikutuksessa keskenään, olla hedelmällinen myös meillä? On luonnollista, että toiset meistä painottavat ihmisen tilannetta, toiset Jumalan sanaa. Mutta saarnan tehtävä on tuoda kristinuskon rohkaiseva, lohduttava ja kehottava sana nykyajan ihmiselle niin, että hän kokee: ”Tämähan on ymmärrettävää! Tämähan koskee minua!” Mitä laajempi kosketuspinta seurakuntien ja koko kirkon työntekijöillä on tämän päivän ihmisten maailmaan, sen suurempaa vastakaikua julistus ja sielunhoito saavat. Mitä syvemmälle kristilliseen sanomaan itse pääsemme, sen aidommin pystymme sen omaksumaan ja välittämään muille.

Tillich voi olla meille esikuvana myös siitä suhteesta, että hän oli kiinnostunut mitä moninaisimmista elämänalueista, kuten teologiasta, filosofiasta, uskontojen vuoropuhelusta, kirjallisuudesta, taiteesta, kasvatuksesta ja psykoterapiasta sekä Saksassa myös poliittisesta toiminnasta Hän oli valmis heittäytymään vuoropuheluun mitä erilaisimpien kulttuuri-ilmiöiden kanssa. Se edellytti välittämistä ja riskinottoa.

Tämä tapahtui teologiassa ja saarnassa ”apologeettisen” eli uskoa puolustavan periaatteen pohjalla. Se taas ei merkitse yritystä voittaa vastustaja tai manipuloida kuulijat, vaan toimia keskustelukumppanin kanssa yhteisesti hyväksytyjen kriteereiden pohjalla. Oikea apologia edellyttää sisäistä re-

hellisyyttä ja vastustajan kunnioittamista. Apologeettinen julistus merkitsee myös yritystä puhua vanhasta kristinuskosta uusin, tuorein sanoin.

Katsooko kirkko sisään- vai ulospäin?

Tillich eli myös monessa suhteessa ”rajalla”. Muistelmakirjassaan *On the Boundary* (Charles Scribner’s Sons, New York 1966) hän luetteli 12 rajaa, joilla hän oli elänyt, kuten kahden temperamentin, teorian ja käytännön, teologian ja filosofian, kirkon ja yhteiskunnan, uskonnon ja kulttuurin sekä kotimaan ja vieraan maan rajalla. Kun useimmat meistä kavahtavat rajalla olemista ja syöksyisivät jommallekummalle puolelle turvaan – ja niin monet ovat tehneetkin – Tillich kuitenkin totesi: ”Raja on paras paikka saada tietoa.”

Koska ajattelu edellyttää aina uusia mahdollisuuksia, rajalla oleminen on Tillichin mukaan hedelmällistä ajattelulle. Mutta se on vaikeaa ja vaarallista elämässä, joka vaatii ratkaisuja ja vaihtoehtojen pois sulkemista. Silti ja juuri siksi, voimme jatkaa, rajoilla eläminen antoi hänelle kyvyn puhutella koskettavasti hyvin erilaisia ihmisiä ja ihmisryhmiä.

Kirkolle on tärkeää, kuinka paljon se sulkeutuu itseensä ja menneisyyteensä ja kuinka paljon se avautuu yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä tähän päivään ja huomiseen, kuinka suuri kosketuspinta sillä on aikaan ja ihmisiin. Jokainen kristillinen yhteisö, työntekijä ja seurakuntalainen on kutsuttu kuuntelemaan omaa itseään, toista ihmistä, kulttuuria, yhteiskuntaa, luomakuntaa ja ennen muuta Jumalaa sekä olemaan avoin luovaan vuoropuheluun, joka mahdollistaa kasvumme ihmisinä ja kristittyinä. Kristinuskoko ei ole kuin uskonnollisen museon siirtämistä aikakaudesta toiseen, vaan dynaamista elämistä uutta luovan liikkeen elävässä virrassa. ■

Internetin joukkovoima oman työn apuna

TERHI PAANANEN
KOULUTUSSUUNNITTELIJA
HENGELLINEN ELÄMÄ
VERKOSSA -HANKE

Internet tuo myös helpotusta papin tai kanttorin työhön. Sosiaalisessa mediassa läsnä oleva verkosto auttaa nopeasti ongelmanratkaisussa tai tiedon kokoamisessa. Sen lisäksi se on hauskaa ja vahvistaa yhteisöllisyyttä.

Perjantai-iltapäivänä tapahtuu se, mitä eniten pelkään: ajatus ei liiku ja tekstiä ei synny. Maanantaina on deadline tälle kirjoitukselle sosiaalisesta medias-
ta.

Hetken tuskailun jälkeen keksin, miten pääsen alkuun: kysyn kavereilta Facebookissa, mitä he ajattelevat työstä ja sosiaalisesta mediasta. Kirjoitan lyhyen kuvauksen ongelmastani, ja pian kaverit jakavat ajatuksi-
aan, pohdintojaan ja kysymyksiään kanssani. Tämä kirjoitus on siis syntynyt ryhmätyönä, joka tehtiin Facebookissa ja johon osallistuivat Maria, Helena, Olli, Lasse, Sami, Juha, Jari,

Leena, Ilmari, Sanna-Maaria, Eeva, Karoliina ja toinen Juha. Yhteensä vastauksia avunhuutooni tuli kaksikymmentäkuusi, eli paljon enemmän kuin olisin nopeasti voinut saada missään fyysisessä työympäristössä.

Jo tässä on ensimmäinen ja tärkeä huomio: kirkon työntekijän kannattaa olla mukana sosiaalisessa mediassa, koska se tekee työn tekemisen helpommaksi. Sosiaalinen media on helppo tapa työntekijälle pysyä mukana ajankohtaisissa keskusteluissa. Tärkeimmät tiedot suodattuvat kontaktien kautta näppärästi omaan uutisvirtaan. Sitä kautta saa uusia ideoita saarnoihin ja puheisiin ja vertaistukea sil-

Terhin mukaan tiedon rakentamisesta on tullut yhteisöllinen prosessi, johon verkon kautta voi osallistua kuka tahansa.

loin, kun työ tuntuu yksinäiseltä tai raskaalta.

Yhteisöllinen prosessi

Internetin ja erityisesti sosiaalisen median myötä tiedon luonne on muuttunut. Ennen tieto oli valtaa. Tietoa koottiin kirjastoihin ja sieltä sitä jaettiin harkiten. Nyt tieto on kaikkialla kaikkien saatavilla ja ihmiset näyttävät ajattelevan, että kaikki tärkeä tieto löytyy internetistä. Jos tieto ei ole verkossa, se ei ole tärkeää.

Tietoa ei enää synnytetä tutkijankamioissa suljettujen ovien takana, vaan tiedon rakentamisesta on tullut yhteisöllinen prosessi, johon verkon kautta voi osallistua kuka tahansa. Samalla vanhat tiedon panttaamiseen perustuvat valtarakenteet ovat muuttumassa.

Tällä hetkellä puhutaan paljon verkostoissa elävästä tiedosta. Tiedon jakamisella, verkkoläsnäololla ja vuoropuhelulla verkossa rakennetaan sosiaalista pääomaa, joka on uusi pääoman muoto. Sosiaalinen pääoma tuo mukanaan työtilaisuuksia, verkostoitumista ja mahdollisuuksia päästä vaikuttamaan yhteisiin asioihin.

Aluksi yhteisöllisesti rakennettuun tietoon suhtauduttiin vähätellen eivätkä oppilaitokset hyväksyneet Wikipediää kirjallisuusviitteeksi opinnäytteissä. Nyt jopa aikaisemmin maailman luotettavimpana pidetyn tietosanakirjan Encyclopedia Britannican toimittajat myöntävät hävinneensä Wikipedialle. Vaikka artikkelien

kirjoittamiseen ja muokkaamiseen voi osallistua kuka tahansa, useimmiten kirjoittajat ovat omien alojensa huipuasiantuntijoita ja uusin tieto päivittyy Wikipedian sivuille nopeasti. Wikit tulevat tulevaisuudessa myös muuttamaan oppimateriaalien luonnetta: ostaa paljon kalliita oppikirjoja, kun opiskelijaryhmä voi kirjoittaa omaa oppikirjajwikiä yhteisvoimin ja oppia enemmän kuin lukemalla. Oppikirjan kirjoittamista kannattaisi kokeilla rippikoulussa, kerhonohjaajien kanssa tai diakoniatyön avustajien toiminnassa.

Tietojen sorsastusta

Englanniksi tällaisia yhteisöllisiä työtapoja kutsutaan termillä crowdsourcing, jonka kömpelö suomennos on yleisöosallisuus. Verkossa aktiivisesti työskentelevät kutsuvat sitä tietojen sorsastukseksi. Tiedän kirkon työntekijöitä, jotka ovat tällä sorsastusmenetelmällä saaneet tutuiltaan valmiita saarnoja, toimituspuheita, diaesityksiä rippikoulutunteihin, videoita päivänavauksiin ja ideoita kerhoihin.

Uutta sorsastuskulttuurissa on suostuminen oman keskeneräisyyden jakamiseen. Heikkouden sijasta se nähdään mahdollisuutena luoda jotain uutta, saada käyttöönsä uutta tietoa ja osaamista. Sen lisäksi yhteinen tiedonrakentaminen vahvistaa yhteisöllisyyttä. Osallistuminen uuden tiedon kehittämiseen tai tietojen uuteen jäsentelyyn, vahvistaa myös yksilön itsetuottamusta. Ihmiset osallistuvat sorsastukseen, koska osallistuminen on mielekästä, hauskaa ja palkitsevaa. Osallistuessaan oppii.

Tämän jutun ollessa melkein valmis huomaa Facebook-ystävän seinällä kirjoituksen: ”Kiitos että kommentoit ystäväsi Terhin kyselyjä sosiaalisen median hyödyllisyydestä! Sain siitä idean esittää vastaavanlaisen kyselyn työhöni liittyvässä profilissa. En ole ollenkaan hahmottanut kaikkia FB:n mahdollisuuksia...” ■

”Tiedon jakamisella,
verkkoläsnäololla
ja vuoropuhelulla
verkossa
rakennetaan
sosiaalista pääomaa.”

Joulusattumia

SOTIEN JÄLKEEN PAPPI oli viemässä köyhään taloon joulutervehdyksenä ruokatavarapakettia. Pappi oli myös raittiuslautakunnan puheenjohtaja, jonka tehtävänä oli tutkia pitäjän raittiusilannetta muun homman ohella. Siihen aikaan oli syrjäkylmilä pontikankeittoa. Mummu sai jouluveivänsä ja oli tyytyväinen. Siinä sitten sovittiin myös ehtoollisenvietosta. Kun nuorempi väki laittoi pöytää siistiin kuntoon kynttilöineen, niin pappi ennätti kysymään, onko kylässä viinankeitäjiä. Kyseisen mummon poikaa yleisesti epäiltiin. Mummo sai äkkiä järkensä pelaamaan, kun totesi: ”Voi hyvänen aika. Onkos papin viini loppunut. Semmoista korpikuusentuotetta en ehtoollisella halua ottaa. Pappi on hyvä ja tulee toisella kertaa, kun on oikeat aineet mukana.” Ja niin pappi lähti siunausta toivottaen.

TAPANINPÄIVÄN EHTOONA

PAPPI oli tulossa kotiin, kun tapasi melkoisen heiluvaisen miehen, joka lauloi: ”Mua tartu käteen Herra ja taluta, mä että pääsen kerran taas kotia.” Pian kaverin koti alkoi näkyä, mutta miestäpä alkoi selvästi pelottaa. Niinpä papin piti ratkaista kysymys: ”Mitä eroa on ämmällä ja radiolla?” Vaikeaan kysymykseen ei pappi löytänyt vastausta. Vaan kysyjä joutui itse sanomaan, että radion saa nappulasta väännettyä kiinni, mutta ämmän suuta ei tuki mikään.

SUOMI SIIRTYI EUROON vuonna 2002, ja kyseisen vuoden joulukoleh-ti Ypäjällä oli varsin kansainvälinen. Vein kolehdin pankkiin, ja kun menin sinne uudelleen, niin harrastukse-

ni numismatiikka siellä tiedettiin, ja eteeni tuotiin iso läjä kolikoita. Niitä oli Suomen markan lisäksi Ruotsista, Virosta, Norjasta, Hollannista, Belgiasta, Sveitsistä, Saksasta, Itäval-lasta, Espanjasta, Italiasta, Latviasta ja Venäjältä. Markat kyllä vaihtuivat siihen aikaan euroiksi, mutta muut olivat virattomia kolikoita. Siinä sitä sitten ihmeteltiin, että nyt sai ni-

Ennen vanhaan oli tarkkaan pidettävä huoli siitä, että molemmissa pankeissa joululaulut laulettiin, koska oli selvästi osuuspankkipuolue ja säästöpankkipuolue.

mikkokohteemme tappiota. Paikalle saapui SPR:n edustaja, joka ilahtui, koska SPR keräsi kaiken maailman kolikoita. Hän otti ison rasian, sujautti kolikot sinne ja antoi muutaman euron lähetyksellehtiin. Siinä oikein kättilimme ja halusimme toisiamme. Asiakas seisoj ovella ja ihmetteli, että tietääkseni tuo pappi on jo naimisissa. Ja minä rupesin iloitsemaan ääneen yllätyksellisestä joulusta, joka ei enää koskaan palaa.

AIKANAAN JOKAISESSA maa-seutupitäjässä olivat vastakkain osuuspankki ja säästöpankki. Niin oli myös Ypäjällä, jopa kahdessa kylässä. Vuosia olen kierrellyt työpaikoilla ja kaupoissa pitämässä jouluhartaudet. Ennen vanhaan oli tarkkaan pidettävä huoli siitä, että molemmissa pankeissa joululaulut laulettiin, koska oli selvästi osuuspankkipuolue ja säästöpankkipuolue. Nyt nuo ajat ovat ohi.

Erään kerran tuli paikalle vieras mies, joka ihmetteli, että onpas Ypäjällä hurskasta väkeä, kun keskellä arkipäivää lauletaan. Sitten tuli kyseiseen osuuspankkiin mies, joka pyysi minulta kympin vippiä. Ja jos ei ole kymppiä, niin anna vitonen. Ja minä poika annoin. Siihen mies toteamaan, että sen toisen puoliskon voit maksaa myöhemmin. Mentiin säästöpankin puolelle hartauteen. Vieras tuli sinnekin ja hymyillen totesi, että pappi jäi hänelle vitosen velkaa. Mutta maksulla ei ole kiirettä. Ei sen takia kannata jouluyön uniaan menettää. ■

**RISTO AHTI
KIRKKOHERRA
YPÄJÄ**

Kanttorin heinäaika

HEIKKI ALI-LÖYTTY

KANTTORI, AKAAN SEURAKUNTA

Olen aina pitänyt maanläheisistä vertauksista. Ehkäpä siksi on jäänyt mieleeni myös Tampereen tuomiokirkon jo edesmenneen kanttorin, tirehtööri Matti Vihtosen lausahdus, jonka hän sanoi, kun häneltä kysyttiin kanttorin joulukiireistä. Vapaa-aikojen jäädessä hyvin vähiin hän totesi: ”Tämä on sitä kanttorin heinäaika.” Maaseudulta kotoisin oleville tuo lause avautuu heti, muille sitä pitäneen vähän avata. Maalaistalon pojalle oli itsestään selvää, että jotkut työt olivat hyvin sesonkiluontoisia. Viljan kylvön ja korjuun ajat jakautuivat väljemmin, kun taas heinäaika oli se kaikkein kiireisin. Heinäaika, joka alkoi ennustetun poutajakson alussa, oli tiivistä työtä aamusta iltaan. Ensin heinä kaadettiin eli niitettiin. Sen jälkeen seurasi heinän kuivatus joko seipäillä tai myöhemmin pellolla ”luokona” pöyhittyä useampaan kertaan. Heinän oltua tarpeeksi kuivaa se voitiin paalata ja viedä latoon suojaan. Heinien sekaan heitettiin vielä suolaa säilyvyyden tueksi, jotta lehmät saisivat talvella maukasta ravintoa.

Kanttorin jouluun liittyvä heinäaika alkaa jo varhain syksyllä. Joulunajan musiikin valmistaminen ei ole vain viikon työn takana. Omat soittamiset vaativat pitkän kypsymisajan, jota ei voi jättää muiden joulukiireiden ja -juhlien sekaan. Kuorotyössä lauluvalikoima täytyy ”kaataa” ajoissa pöydälle. Pitää etsiä tai tehdä sovitukset ja sitten harjoituttaa joka kuorolle omat laulunsa. Harjoituskausi on sitä heinän pöyhimistä ja paalaamista. Kun sitten heinäkuorma eli laulupaketit ovat valmiit, ne voidaan laittaa jakoon seurakuntalaisille. Silloin kanttorilla on yleensä käytössä kooltaan vähän pienempi heinähanko, hyvinkin heinähangon muotoinen äänirauta, jonka avulla sävelpaalien jakaminen on helpompaa.

Olen aina itsekin mieltänyt tuon heinäaika-ajatuksen luontevaksi tavaksi puhuttaessa kanttorin työstä. Työhön kuuluu selkeästi kiireisempiä sesonkiaikoja ja vas-

taavasti rauhallisempia suvantohetkiä. Seurakunnan kaikkien työntekijöiden työn luonteeseen kuuluu joustavuus molempiin suuntiin. Silloin, kun on kiireinen aika, pitää olla valmis venymään enemmän. Täytyy pitää kuitenkin huolta siitä, että voi sitten myös hyvällä omallatunnolla varata vastaavasti lepoaikaa sesongin jälkeen. Aina pitää olla myös järki mukana siinä, mitä on kohtuullista vaatia yhdeltä työntekijältä. Kanttorilta odotetaan korkeatasoista musiikkia suureen juhlaan, samalla kun jokainen työala pitää itsestään selvyytensä kanttorin läsnäoloa omissa piireissään! Jouluiset musiikit ovat onneksi siinä mielessä ihmeellisiä, että ne antavat lisäenergiaa työn tekemiseen.

Kirjoitin viime vuonna tässä lehdessä, että olen aikoinani valmistunut ihanneammattiini ja että olen edelleen ihanneammattissani. Voin rehelleisesti sanoa, että kanttorin työ antaa itselleni niin paljon sisältöä ja rikkautta elämään, että se auttaa myös jaksamaan kiireisinäkin aikoina. Aina kun seurakunta kokoontuu laulamaan yhdessä ja kuorot jakavat hyvin ”pöyhittyjä laulupaaleja”, on kiitollinen mieli.

Työssä jaksaminen riippuu monesta tekijästä. Niistä vähäisin ei ole asenne omaan työhön. Asenne heijastuu myös siinä, mitä kokee saavansa itselleen oman työn kautta. Työn mielekkyyden kokemus antaa motivaatiota niin lupsakkaaseen työskentelyyn kuin kiireiseen ”heinäaikaan”.

Siunatkoon Jumala adventtiaikamme ja antakoon meille riemullisen Vapahtajamme syntymäjuhlan! ■

”Työssä jaksaminen riippuu monesta tekijästä. Niistä vähäisin ei ole asenne omaan työhön. Asenne heijastuu myös siinä, mitä kokee saavansa itselleen oman työn kautta.”

Pyhän 2.1. tekstin selitys oli jäänyt pois Crux 5:stä ja julkaistaan siksi tässä lehdessä.

2.1.

HERRAN HUONEESSA

2. SUNNUNTAI JOULUSTA

Liturginen väri: valkoinen

Jh. 10:22 – 30

Virret: 195, 325: 1, 4, 194: 1-3, 200: 1-, (222), 212: 1, 2

Muuta musiikkia: Salminen: Turvapaikka (UM, PPT 35), Simojoki: Turhaan ette tänne tulleet (NSV 2010/28), Rommel/Nordhaug: Me saimme kutsun kirkkoon (RV 409), Haugen: Saavumme näin (UM 2)

Viikon paras hetki

KATI KEMPPAINEN

Kun käyn Suomessa, suorastaan pelästyn, kun kävelen johonkin uudempaan seurakuntasaliin tai kirkkotilaan. Näkemäni tilan ulkonainen täydellisyys vie sanattomaksi: pyhiin tiloihin on silminnähden satsattu valtavasti rahaa. Arkkitehtuuri, valaistus, käytetyt materiaalit ja teknologia ovat viimeisen päälle. Alan ammattilaiset ovat panneet parastaan. Puu, kivi, teräs, lasi ja tekstiilit hohtavat. Alttari itsessään on kuin taideteos: kukat, kynttilät ja ehtoollisvälineet ovat kaikki harkitus- ti omalla paikallaan. Viimeistään siinä vaiheessa jähmetyn lopullisesti, kun päälleni puetaan alba ja stola. En kerta kaikkiaan kykene tuntemaan oloani rennoksi, kotoisaksi tai vapautuneeksi. Ongelma on henkilökohtainen, myön- nän. Etsin katseellani ihmisiä: missä kaikki ovat? Missä on bändi? Kuorot? Kun messu alkaa, kaikki sujuu kellon- tarkkuudella, eikä kukaan tee virheitä.

Mieleissäni on kuva toisenlaisestakin Herran huoneesta: jo parhaat päivänsä nähnyt kirkkotila, jonka seinien aiemin turkoosi väri on käynyt jo tunnistamattomaksi. Betonilattian reikiä on syytä tarkkailla, ettei kompastu kesken prosession. Ikkunat ovat auki ilmastointisystä. Sateella katto vuotaa. Penkit lonksuvat. Alttarilla on muoviliina ja

kultakimalteista pitsiä sulassa sovussa. Korotettuun kuori- tilaan on nostettu muhkeita samettinohjatuoleja, joilla papit voivat istua messun aikana. Istuimien onkin syytä olla pehmeät ja mukavat, sillä edessä on melkoinen urakka: kolme messua peräkkäin, alkaen kello 6.30. Onneksi sakastiin on mama varannut maustettua maitoteetä, munkkeja ja ka- nanmunia papeille.

Alkaa Herran kansan joka sunnuntainen juhla. Täällä ei tarvitse kysellä, onko sunnuntain messu todellakin viikon kohokohta: on se. Kuorot raikaavat kuin koettaisivat lau- laa toisensa suohon. Tanssijalka vipattaa. Kirkkoväki elää joka hetki mukana: saarnan aikana huokaillaan, nauretaan, hymistellään paheksuvasti, kohahdetaan ällistyksestä – riippuen asiasta. Kirkko on tupaten täynnä kaikenikäisiä ihmisiä. Useat heistä ovat köyhiä ja saapuneet jalan pitkien- kin matkojen päästä. Varakastakin väkeä löytyy. Kaikki ovat pukeutuneet parhaimpiinsa. Messun toimittajat ovat häthätää aamulla sopineet, miten homma etenee. Ei sen sil- ti tarvitse pitää paikkaansa: jos inspiraatio iskee, muutetaan suunnitelmia siinä lennossa. Jos kuoro laulaa epävi- reisesti, liturgi saattaa huomauttaa asiasta ja antaa uudet alku- sävel- let alttarilta.

Ehkä suomalainenkin salassa toivoisi voivansa joskus tanssahdella kirkossa ja mennä ympyrää toisten kanssa pe- räkanaa. Kaksi askelta eteen, yksi taakse. Lantiosta voisi löytyä ennen käyttämätön sarana. Voisiko Herraa ylistää ihan spontaanisti, kaavasta poiketen? Vaikka kiljähdella- kin vähän? Taipuisiko suomalainen mentaliteetti tähän? Haittaisiko, jos olisi vähän kömpelö tai möhliisi?

Mikä tekee messusta juhlan? Yhteen pakkautuneet ih- miset. Mikä tekee tilasta Herran huoneen? Hänen läsnä- olonsa. Mikä antaa kirkolle elämän? Pyhä Henki. Mitä tar- vitaan Jumalan puheen kuulemiseen? Nälkä ja jano. Mikä synnyttää nälän ja janon? Puute, tarve ja köyhyys. Mikä sammuttaa tarpeen? Rikkaus ja raha. Mihin rikkaus joh- taa? Itseriittoisuuteen. Mihin se vie? Jumalaa ei tarvita. Miksi Jumala ei puhu? Kukaan ei kuuntele. Miksi ihmiset eivät tule messuun? Heitä ei tarvita muuhun kuin yleisök- si. Mikä on kirkko? Kristuksen ruumis, jossa ilman jäseniä ei ole elämää. Ja elämä kaikkoo, kun kirkko toimii vain viran puolesta. Elämä syntyy epätäydellisyydessä, kaokses- sa, puutteessa ja hädässä. Elämän syke sammuu, kun kaik- ki on valmista, täydellistä ja harmonista.

Onko Jeesus tervetullut temppeliimme? Vai onko hän in- teriööriin sopimaton? Entä jos hän sotkee totutut kivi- t? Rahan näkyvä läsnäolo kaupankäynnin kautta oli korrup- toinut Jeesuksen ajan temppelielämän. Onko sama käynyt meilläkin, joskin laillisen näköisessä muodossa: materian ylenpalttisuudessa? Onko Jeesuksen helpompi astua sisään afrikkalaiseen murjottuun betonirakennukseen kuin tah- rattomaan designkirkkoon? ■

9.1.

KASTEEN LAHJA

1. SUNN. LOPPIAISESTA

Liturginen väri: valkoinen

Jh. 1:29 – 34

Virret: 233, 216: 4, 742 (säv. mm. NSV 2010/70), 442, (65), 235: 4

Muuta musiikkia: Salminen: Kastelaulu (IS 150), Englanti/Kaskinen: Karitsa, pois otat synnin (MaL 29), Nyberg/ Korpela: Kallis se päivä (SK 105), Härkönen/ Kokkonen: Ristin kantaja (QV, PPT 38)

Lahjojen lahja

JANI KAIRAVUO

Loppiaisena saadaan jälleen kuulla evankeliumi idän tietäjistä, jotka tekivät pitkän matkan päästäkseen tuomaan kalliit lahjansa Jeesus-lapselle. Loppiaiskana on varmaan tuoreessa muistissa myös joululahjojen hankkimisen ja saamisen ihanuus tai kurjuus. Lahja-teema voisikin tarjota hyvän lähestymistavan ensimmäisen loppiaisen jälkeisen sunnuntain saarnaan.

Lahjoja voidaan antaa hyvin erilaisista tarkoituseristä käsin: esimerkiksi vilpittömästä ilahduttamisen halusta (joululahja vaimolle), velvollisuudesta (synttärilahja kummilapselle), tradition tai muodollisuuden vuoksi (metsäylioppilaiden kuusi presidentille, kultakello firmaa 30 v. palvellelle) taikka jonkinlaisessa vaikuttamispyrkimyksessä (kihlasormus, pankin mainoslahja asiakkaalle). Kun usko joulupukkiin on mennyt, kriittisessä aikuisiässä alkaa usein kiinnostaa lahjan antajan motiivi. Onko lahjan antajan tarkoituksena kenties saattaa kiittolisuudenvelkaan, mahtaila varakkuudellaan tai hyötyä lahjan antamisesta jollakin tavoin? – Kasteen lahjan kohdalla ei tarvitse näitä miettiä. Kaste on osa suurta pelastussuunnitelmaa, jonka ainoana motiivina on Jumalan pyyteetön, rajaton rakkaus kaikkia ihmisiä kohtaan.

Mitkä ovat hyvän lahjan kriteerit? Itse arvostan lahjoissa ainakin käyttökelpoisuutta, kestävyyttä ja laadukkuutta. Lisäksi on mukavaa, jos lahja on persoonallinen ja tuottaa hyödyn lisäksi iloa (vrt. pehmeä paketti vs. kova paketti). Arvelen, että paras lahja kautta aikojen on omalla kohdallani ollut pieni sveitsiläinen linkkuveitsi. Se on monikäyttöisyydessään vailla vertaansa ja kestänyt hyvin vuosienkin kovan käytön. Linkkuveitsen avulla on voinut myös luoda uutta veistelemällä, sahailemalla ja säilyketölk-

kejä availemalla. Jos kastetta vertaa linkkuveitseen näillä kriteereillä, ei sakramentti jää millään lailla kakkoseksi. Kasteen armo kestää laadukkaana läpi koko elämän. Kasteessa muodostuu Pyhälle Hengelle oivallinen tarttumapinta. Pyhän Hengen avulla kastettu saa monenlaisia lisälahjoja, joiden avulla voi palvella ja luoda uutta. Uskon kautta syntyy ilokin. Vaikea on myös kuvitella persoonallisempaa ja mielikuvituksellisempaa lahjaa kuin kasteen lahja!

Parhaassa tapauksessa ilahtuvat sekä lahjan antaja että saaja. Tähän on hyvät edellytykset kasteenkin kohdalla. Taivaassa varmaan iloitaan jokaisesta ihmisestä, joka Kristuksen käskyn mukaisesti liitetään kasteen armoliittoon. Mutta miten on ihmisen laita? Osaammeko iloita kasteen lahjasta? On hyvä muistaa, että vaikka kaste vaikuttaa ihmiseen monella tavalla positiivisesti, on sillä kuitenkin yksi selkeä päätarkoitus: kaste on pelastuksen instrumentti. Vesi on välttämätön elämän elementti, joka toisaalta voi myös hukuttaa ihmisen. Jumalan sanaan yhdistyneenä vedestä tulee kuitenkin pelastuksen vettä – maailman tehokainta puhdistusainetta, joka puhdistaa kristityn elämän aikana syntyneistä suurimmistakin likatahroista. Eikö tässä olisi syytä iloon kerrakseen?

Monet elämän aikana vastaanotetut lahjat unohtuvat helposti. Leipäkone piilotetaan kaapin perukoille, häälahja vaasi hyllyn päälle. Seurakunnissa tarvitaan aktiivista kristillistä kasvatusta, jotta kasteen lahjalle ei kävisi samoin. On kannustettava pitämään kasteekynttilää esillä ja polttamaan sitä säännöllisesti. Samoin on markkinoitava kasteen muistamisen rukoushetkeä kerhoissa, piireissä ja rippikouluissa.

Pelkkä kasteen muistelu ei kuitenkaan riitä. Ihmisille on väsymättä saarnattava myös uskon merkityksestä. Esi-merkkinä voi käyttää mm. päivän epistolatekstin kuvamaa etiopialaista hoviheraa, joka Filippoksen tavattuaan pyysi tältä spontaanisti kastetta. Hetkeäkään epäröimättä hän antoi Filippoksen tiukkaan kysymykseen mallivastauksen: ”Minä uskon, että Jeesus Kristus on Jumalan Poika.”

Joka uskoo ja kastetaan, on pelastuva. ■

16.1.

JEESUS ILMAISEE JUMALALLISEN VOIMANSA

2. SUNN. LOPPIAISESTA

Liturginen väri: vihreä

Jh. 4:5 – 26

Virret: 199, 323: 1, 5, 175, 319, (229), 342: 1, 2

Muuta musiikkia: Löytty: Vedet jo virratkaa (MaL 41), Simojoki: Jumalan virta (KTEM, PPT 86), Simojoki/Kaskinen: Sama taivas, sama maa (NSV 2010/2), Kallenius/Kaskinen: Lähden mielin luottavaisin (NSV 2010/80)

Pysy puheväleissä

TIINA REINIKAINEN

Mistä aloittaa keskustelu ihmisen kanssa, jonka maailma on ihan erilainen kuin itselläni? Jeesus aloittaa sen samarialaisen naisen kanssa pyytämällä häneltä vettä. Keskipäivän helteessä hänellä on oikeasti jano. Kaivo on sopivasti äärellään, ja juomasta tai ruuasta puhuminen on muutenkin aiheista arkisin ja inhimillisin. Voiko keskustelua aloittaa sen aidommin ja oivallisemmin.

Jeesus ja samarialainen nainen tulevat tähän kohtaamiseen täysin erilaisista lähtökohdista. Miehet ja naiset eivät keskustelleet keskenään kulttuurissa, jossa juutalaiset rabit olivat neuvoneet miehiä olemaan tervehtimättä edes omaa vaimoan kadulla. Kaikkihan eivät voineet tietää, että kyseessä on oma vaimo. Tämä nainen ei ollut edes kunniallinen, ja kaiken lisäksi hän oli samarialainen, joiden kanssa juutalaiset eivät seurustelleet. Hän uskalsi esittää Jeesukselle vastaväitteitäkin. Silti Jeesuksen ja naisen välille syntyi oikea vuoropuhelu, dialogi.

Jeesuksen ja naisen kohtaamiselle kaivolla löytyy taustaa jo Vanhasta testamentista. Mies ja nainen ovat kohdanneet toisensa ennenkin kaivolla, sillä Mooses löysi sieltä vaimonsa ja Jaakob kohtasi kaivolla serkkunsa Rebekkan. Myös Jaakob tarjosi vettä tuntemattomalle naiselle. Kaivo on ollut Raamatun maailmassa elämän lähde ja kaivot olivat sekä kokoontumisen että konfliktien paikkoja.

Kun Helsingin hiippakunnan piispa Irja Askola aloitti uudessa virassaan, hän puhui puhevälien merkityksestä. Vaikka ihmiset ajattelisivat, eläisivät ja uskoisivat kuinka eri tavalla tahansa, on tärkeää säilyttää puhevälit. Aito ja rakentava keskustelu pitää yhteyttä ja ymmärrystä yllä, vaikka ei teekään meistä samanlaisia. Vesi pysyy kuitenkin liikkeessä.

Onkin surullista ja uskottavuutta koettelevaa, jos puhevälit katkeavat jo oman kirkon sisällä. Puhevälien pysymisen taitoa kun tarvitaan tänä päivänä entistä enemmän ulospäin luotavien suhteiden hoitamisessa. Jeesuksen kohtaamasta samarialaisesta naisesta tulee mieleeni uskontojen välisen dialogin ja maahanmuuttajiin liittyvän ja myös heidän kanssaan käytävän keskustelun tarpeellisuus. Kokeumus on osoittanut, että heidänkin kanssaan on hyvä aloittaa ihan arkisista asioista ja kohtaamisista. Kutsua vaikkapa yhteiselle aterialle, jolla on kulttuurista riippumatta suuri merkitys yhteyden rakentajana.

Jeesus aloittaa keskustelun samarialaisen naisen kanssa aivan arkisesti vedestä, mutta pian hänen puheensa elävästä vedestä vie keskustelun toiselle tasolle. Vanhassa testamentissa ja juutalaisuudessa elävän veden -käsitteellä on useita uskonnollisia merkityksiä. Itse Jumala on elävän veden lähde. Elävällä vedellä viitattiin Jumalan parhaimpiin lahjoihin, ennen kaikkea lakiin, mutta myös Pyhään Hengeen. Kristitty saa Pyhän Hengen lahjan kasteessa. Kastemaljaan on kätkeyty elävä vesi, ikuisen elämän vesi.

Samarialaiselle naiselle Jeesuksen puhe jää aluksi hämärän peittoon. Puhe elävästä vedestä alkaa avautua hänelle sillä hetkellä, kun Jeesus osoittaa näkevänsä hänen sisimmässään olevan elämänjanon, joka on tyydyttämättä. Avoimesti, mutta rakkaudella Jeesus toteaa, että naisella on ollut viisi miestä, eikä nykyinen kuudes ole aviomies. Kun Jeesus tunnistaa lempeällä tavalla naisen elämän kipeimmän asian, tunnistaa nainen Jeesuksessa jotakin enemmän kuin oli aluksi osannut aavistaakaan. Jeesus itse vakuuttaa hänelle: ”Minä se olen.” Näinhän Jumala ilmaisee itsensä: ”Minä olen se, joka minä olen.” Se on Jumalan nimi.

Jeesuksen tavassa kohdata samarialainen nainen oli jotakin niin ainutlaatuista, että se kosketti naista. Se oli aito, toisen huomaava kohtaaminen. Siksi nainen kiirehti takaisin omiensa luokse tuodakseen vesiruukun sijasta Jeesuksen sanoman elävästä vedestä, joka toistenkin täytyi oppia tuntemaan. Häntä jäi polttamaan kysymys, voisiko tässä olla odotettu Messias.

Eräässä Taizé-laulussa lauletaan: ”Missä rakkaus ja laupeus, siellä Jumala.” Rakkaudesta Jumala siis tunnetaan. Myös Jeesuksen opetuslapset tunnistetaan siitä, että heillä on keskinäinen rakkaus. Voiko siksi Jumalaa tunnistaa, jos ei ole kunnan puheväleissä? ■

”Onkin surullista ja uskottavuutta koettelevaa, jos puhevälit katkeavat jo oman kirkon sisällä.”

23.1.

JEESUS HERÄTTÄÄ USKON

3. SUNN. LOPPIAISESTA

Liturginen väri: vihreä

Jh. 4:39 – 42

Virret: 295: 1-4, 296: 4, 123: 1-3, 389: 1-, (121), 270:1, 4

Muuta musiikkia: Salminen: Usko (LT 2003/61), Simojoki: Minne voin mennä? (KTEM 87), Simojoki/Kaskinen: Tänään häneen uskon (NSV 2010/63), Joy Strings: Usko Jumalaan (mm. LV 1990)

Poweria puhetta

KATI ELORANTA

Sunnuntain teksti sijoittuu kirkkovuoden ensimmäisille pyhille. Jeesus on vasta aloittanut julkisen toimintansa. Hän opettaa, julistaa ja tekee ihmetekoja ja herättää läsnäolollaan monissa ihmisissä uskon häneen auttajana ja Vapahtajana.

Tapahtunutta sunnuntain evankeliumin äärellä: Jeesus on juuri jutellut samarialaisen naisen kanssa Sykarin kairon luona ja koskettanut naista tavalla, joka ei ole jättänyt kylmäksi, päinvastoin. Naisesta tuntuu, että hän on kohdannut Vapahtajansa ja tätä sanomaa on päästävä jakamaan muillekin. Naisen puheet saavat liikettä aikaiseksi muissakin kylän ihmisissä. Kuka on tuo mies, josta nainen todistaa niin väkevästi? Kohdattuun Jeesuksen kyläläiset vakuuttuvat itsekin Jeesuksen jumalallisuudesta. ”Me olemme nyt itse kuulleet häntä, ja tiedämme, että hän todella on maailman pelastaja.”

Tuossa lauseessa on jotain pysäyttävää. Ihmisissä syntyi usko Jeesusta kohtaan heidän kuullessaan hänen puhuvan. Mitä Jeesus kyläläisille sanoi, sitä ei kerrota, mutta jotain, mikä herätti kuulijoiden sydämessä uskoa. Tekstin edellä Jeesus on käynyt pitkän keskustelun naisen kanssa. Ehkä vähän oudon sellaisen. Aluksi tuntuu kuin Jeesus ja nainen puhuisivat eri kieltä, mutta sitten nainen alkaa päästä jyvälle. En tiedä, mikä tarkalleen ottaen herättää naisessa uskon hänen kohdatessaan Jeesuksen ja keskustellessaan hänen kanssaan. Voin vain tehdä oletuksia. Ehkä ne Jeesuksen sanat, joilla hän todistaa olevansa Messias. ”Minä se olen, minä.” Tai sitten kaikki se, mitä Jeesus tiesi kertoa naisen elämästä. Nainenhan todisti Jeesuksesta sanoin: ”Hän kertoi minulle kaiken, mitä olin tehnyt.” Joka tapauksessa Jeesuk-

sen sanoissa oli voimaa. Ei Roomalaiskirjeessä turhaan sanota jo klassikoksi muodostunutta lausetta: ”Usko syntyy kuulemisesta, mutta kuulemisen synnyttää Kristuksen sana.” Jeesuksen sanoissa Jumala itse puhuu, ja vain se herättää uskon.

Jumala toimii kirkkonsa keskellä armonvälineidensä kautta. Kirkon koko elämä perustuu armonvälineiden varaan. Niiden kautta Jumala lähestyy ihmistä, puhuu ja puhuttelee, hoitaa ja rakastaa. Jumalan armonvälineitä ovat luterilaisen kirkkomme mukaisesti sakramentit sekä myös Jumalan sana. Jumalan sana on kirjoitettu Raamattuun. Meille tämän ajan kristityille Kristus puhuu ennen kaikkea Raamatun kautta ja Raamatussa, ja se tekee Raamatusta armonvälineen.

”Mikä Raamatussa on Jumalan sanaa? Milloin siellä puhuu Kristus, milloin oman aikakautensa ihminen?”

Mutta mikä Raamatussa on Jumalan sanaa? Milloin siellä puhuu Kristus, milloin oman aikakautensa ihminen, jonka käden kautta Raamattu on kirjoitettu? Tämä asia on kirjoittamisen hetkellä hyvin vahvasti tapetilla, sillä keskustelut homoseksuaalisuudesta ja Raamatun tulkinnasta käyvät edelleen kuumina. Ja tokkopa aika on vielä kullannut muistoja tämänkään Cruxin ilmestyessä.

Eli kuka päättää, mitä Kristus puhuu? Sillä niinhän se vähän menee. Me luemme Raamattua eri tavoin, Jeesus puhuu siellä eri ihmisille eri tavoin, vaikka kuinka tavaisimme samoja jakeita. On kyse tulkinnan moninaisuudesta, joka on väistämätöntä. Mutta onko meillä siihen oikeutta? Pitäisikö vain löytää yhteinen linja, vaikka väkisin? En tiedä, mutta joka tapauksessa tarvitaan yhteisöä tulkitsemaan sitä, mikä on Jeesuksen puhetta nykyajan kontekstissa. Ja eksegetiikka tekee työtään tehdäkseen eroa sille, mikä on Kristuksen ja mikä ihmisen puhetta. Ja tunnustan, että täysi tukeni sille.

Onhan se niinkin, että meitä ihmisiä puhuttelevat eri sanat ja jopa herättävät uskoa/uskoon. Jollekin joku tietty Raamatun kohta uppoaa täysin, joku toinen taas saa samasta kohtaa näppyjä, tekee kipeää. Me kuulemme Kristuksen puhetta eri tavoin ja todistamme hänestä myös eri tavoin. Mutta sama tapahtuu, kun sana kohtaa kunnolla lihan. ”Me olemme nyt itse kuulleet häntä, ja tiedämme, että hän todella on maailman pelastaja.” ■

30.1.

JEESUS AUTTAA HÄDÄSSÄ

4. SUNN. LOPPIAISESTA

Liturginen väri: vihreä

Mt. 14:22 – 33

Virret: 379, 130, 310: 1-3, 482, (396), 307: 1, 3

Muuta musiikkia: Puhakka: Älä pelkää (NSV 2010/61), Vincent/Perkiö: Maa rauhan saa (LKM 94), Karanko/Rantanen: Tule, Jeesus, ja siunaa lastas (PHL34), Palmer/Baker: Mestari, mahtava myrsky (SK 281)

Usko ja epäusko

KALERVO SALO

Työ ja lepo vaativat vuorottelua. Jeesuksen inhimillisyyttä näkyy kertomuksessa tarpeena olla yksin. Työ ihmisten parissa on antoisaa ja virkistävää, mutta vaatii vastapainonsa. Moni suomalainenkin lepää yksinäisyydessä metsässä. Siellä on hyvä rukoilla, kohdata Jumala. Jeesus puolestaan vetäytyi rukoilemista varten yksinäisyyteen vuorelle.

Tekstissä esiintyvät heprealaisen Raamatun vastakohdat: vuori Jumalan kohtaamisen paikkana ja vesi ihmistä uhkaavana pahana kaaosmahtina. Vuorella ihminen on ikään kuin kaikkein lähimpänä Jumalan valtakuntaa. Siellä ihminen voi tarkastella Jumalan luomaa maailmaa ja katsoa myös omaa elämäänsä eteenpäin ja taaksepäin. Vuori on paikka, josta näkee kauas.

Abraham kohtasi Jumalan vuorella ollessaan uhraamassa Iisakia (1. Moos. 22). Tällaisella paikalla Mooses kohtasi Jumalan palavassa pensaassa, joka tulen vaikutuksesta ei kulunut (3. Moos. 3). Vuorella Mooses kohtasi Jumalan ja sai 10 käskyn lain (3. Moos. 19 – 20; 5. Moos. 5). Korkealla paikalla Jumala voi myös ilmestyä ihmiselle. Näin kerrotaan tapahtuvan useissa Psalmeissa ja profeettateksteissä (esim. Ps. 3:5; 24:3; 43:3; 48:2; Jes. 57:7; Jer. 31.23; Hes. 20:40). Aikojen lopussa Herran temppelin vuori seisoo vahvana (Jes. 2:2 – 3).

Vesi puolestaan uhkaa syöstä ihmisen tai koko ihmiskunnan tuhoon. Luomiskertomuksessa Jumala erotti taivaankannella vedet toisistaan. Vedet taivaankannen alla kokoontuivat yhteen paikkaan, jotta maa tuli näkyviin. Jumala loi kaaokseen järjestyksen. Vesi kaaosmahtina merkitsi jatkuvaa uhkaa. Vedenpaisumus tuhosi koko ih-

miskunnan. Vain Nooa ja hänen perhekuntansa pelastui. Vesi hukutti israelilaisia takaa ajaneen Faaron sotajoukon. Vesi kaaosmahtina esiintyy myös joissain Psalmeissa (esim. 32:6; 46:4; 69:3; 88:18; 93:4; 104:9; 144:7). Vesi toki edustaa myös elämää. Ihminen tarvitsee virvoittavaa vettä (Ps. 23:2).

Kertomus Jeesuksen kävelystä veden päällä soveltuu hyvin ylösnousemuskertomukseksi. Ehkä kyseessä on jopa kertomus Jeesuksen ensimmäisestä ilmestymisestä Pietarille (vrt. 1. Kor. 15:5; Lk. 24:34). Johanneksen evankeliumissa on kertomus siitä, miten Pietari hyppäsi veneestä veteen päästäkseen nopeasti ylösnousseen Kristuksen luo (21:7 – 8). Mahdollisesti alun perin ylösnousemuskertomuksena kerrottu on myöhemmin nivottu osaksi Jeesuksen maanpäällistä elämää ja löytänyt tiensä evankeliumeihin.

Vene on kaukana rannasta. Vastatuuleen soutaminen näyttää hankalalta. Jeesuksen ilmestyminen vetten päällä kävelevänä hahmona pelästyttää opetuslapset. Pietari pyytää Jeesusta käskemään häntä tulemaan luokseen. Näin tapahtui ja Pietari ryhtyi uhkaavalta näyttävään yritykseen. Raju tuuli kuitenkin pelästytti hänet, ja veden kaaosmahti alkoi saada häntä valtaansa.

Pietarin epäilystä käytetään sanaa distazoo. Se merkitsee kahden vaiheilla olemista tai halua kulkea kahteen suuntaan yhtä aikaa. Toisaalta Pietari halusi palata veneeseen, toisaalta taas mennä Jeesuksen luo. Pietarin mieli on jakautunut, eikä hän oikein tiedä mitä tehdä. Jeesuksen sanaan voimakkaasti kiinnittynyt usko näkee kyllä myrskyn ja aallot. Silti se tähyää yksinomaan Jeesuksen lupaukseen. Tällaiselle Jeesukseen kiinnittyneelle uskolle kaikki on mahdollista. Uskon vilkuillessa eri suuntiin huomio kiinnittyy myös vaaroihin. Silloin mukaan tulee epäuskoa.

Epäuskon hetkellä myös usko näyttäytyy taas vahvana. Hädän aikana ei ole olemassa muuta apua kuin Jumala yksin. Tekstin paradoksi on tässä: silloin kun Pietari epäonnistuu, silloin hän näkee yksin Kristuksen ja onnistuu. Hädän hetkellä Pietarilla on vain yksi toivon lähde, ja siihen hän turvaa. Hän odottaa saavansa avun Herralta. Tässä on todellinen usko parhaimmillaan.

Pietarin onnistuessa kyse ei ole kristityn suurenmoisista ja mahtavista teoista, vaan yksinkertaisesta suuntautumisesta kohti Jumalaa. Hätä pakottaa tähän luottamukseen. Muuta apua ei ole.

Myrskyn tyynnyttyä opetuslapset ensimmäistä kertaa ymmärtävät, että Jeesus on Jumalan Poika. Nyt he polvistuneina osoittavat hänelle kunnioitustaan. Vene kertomuksessa lienee seurakunnan vertauskuva. Kirkko tunnustaa Kristuksen Jumalan Pojaksi ja polvistuu hänen eteensä (esim. ehtoollisella). Seurakunta selviää keskellä kaaosmahtia luottaen yksin Herraan. ■

6.2.

KRISTUS, JUMALAN KIRKKAUDEN SÄTEILY KYNTTILÄNPÄIVÄ

Liturginen väri: valkoinen

Lk. 2:22 – 33

Virret: 48: 1-6, 447: 1, 4, 49, 508, (225), 755: 1, 3

Muuta musiikkia: Kendrick: Herra, rakkautesi loistaa (PHL 132 = NSV 2010/115- Shine, Jesus...), Rautavaara/Lounasheimo: Kynttilänpäivä (HH 3), Farrell: Loistamaan jää (UM 28), Salminen/Haavisto & Purkunen: Kynttilän sydän (IS 180)

Kaikkein pyhin

KATI KEMPPAINEN

Teksti loppuu mielestäni kesken: Simeonin profetalliset sanat Marialle ”sinun omankin sydämesi läpi on miekka käyvä” (jae 35) toisivat olennaisen lisän tämän pyhän aiheeseen. Jumalan kirkkauden säteily on myös sisukset halkaiseva miekka, ja voin taata, että jos pappi ottaa tämän vaikka kastepuheensa teemaksi, mielenkiinto on herätetty. Simeonin sanat ovat profetia jokaiselle vanhemmalle: jokainen lapsi murtaa äitinsä ja isänsä sydämen jossain elämänsä vaiheessa, samoin kuin itse kukin meistä on joskus pistänyt miekan omien vanhempiensa sydämeen. Ei ihme, että Maria jäi ymmälleen: Tässä on lapsi, jonka Simeon sanoo olevan maailman pelastus. Samalla hän kertoo, että Maria saa äitinä maksaa lapsensa erikoislaatuisuudesta epäinhimillisen korkean hinnan.

Teksti on paitsi oiva kastepuheen aihe, se on samalla kiehtova ja monitasoinen mystiikan teksti. Siinä yhdistyvät temppelissä oleskelu ja näkeminen: Simeon ei varmasti-kaan ensimmäistä kertaa lähtenyt kuljeskelemaan temppeliin siinä toivossa, että saisi tällä kertaa kohdata jotakin poikkeuksellista. Profeetta Hannasta kerrotaan, että hän ei poistunut temppelin alueelta koskaan.

Rukous muuttuu monilla vuosien varrella yhä enemmän tilaksi ja olemisen paikaksi kuin verbaaliseksi tapahtumaksi. Vanha kristillinen perinne tietää kertoa lectio divinasta, pyhästä lukemisesta hengellisenä tienä. Mitä se oikein on? Jos on havaittavissa kyllästymistä sanoihin ja Jumalalle esitelmöimiseen, tässä voisi olla sitä jotakin. Informaatiosta, tiedosta ja viesteistä ei totisesti meillä ole puutetta. Viipyilyn, odottamisen ja tapahtumattomuuden sietokyky on

käynyt kovin heiveröiseksi. Mitä tarvitaan matkalle pyhään temppeliin, jossa odotuksen jälkeen voisi saada pienen välähdyksen jostakin ihanasta ihmeestä, Kristuksen kasvoista?

Kun lähdemme laskeutumaan sisäiseen rukouksen olotilaan, matka on syytä aloittaa ilman suorituspaineita ja ilman oletusta välittömästä tarpeentyydytyksestä. Temp-
pelin ovet eivät ehkä heti avaudu tieltämme, joten rauhallinen käyskentely esipihoissa käy välttämättömäksi. Avain matkalle löytyy Jumalan sanasta, jonka voimme ottaa sydämellemme sen hetken matkakumppaniksi. Konkreettinen lukeminen tai sanan ulkoa muistelu on välttämätön matkasauva. Slow life on nyt kuuminta hot-tia maailmalla, mutta sehän ei ole mitään uutta tempe-
lissä vaeltelijalle.

Luettu sana on hyvä ottaa jonkinasteisella aktiivisuudella vastaan. Sanaa voi toistella mielessään yksinkertaisella tavalla, ilman älyllistä notkistelua tai analysointia. Vähitellen se laskeutuu sisällemme omalla painollaan. Kun olemme mietiskelleet sanaa aikamme, se alkaa houkutella meistä esiin jonkinlaista reaktiota tai vastinetta. Simeon puhkesi ylistämään Jumalaa tuntiessaan lapsen painon käsivarsillaan. Reaktiomme voi olla myös kiitos, pyyntö, katumus tai palvonta. Tämä on rukousta: mitä tahansa kommunikointia rakastavan Jumalan kanssa. Siinä sydän puhuu, ei tieto eikä äly.

Joskus Herra päättää piipahtaa luonamme temppelissä, ja silloin saamme hetken aikaa olla hänen kanssaan. Sitähän sana kontemplaatio tarkoittaa: asustaa yhdessä Jumalan kanssa hänen temppelissään. Klassisessa hengellisessä ohjauksessa kontemplaatio on käännetty myös hänen salaisuksiensa katselemiseksi, lepäämiseksi hänen läsnäolossaan. Tämä on olotila, ei toiminto. Siinä lapsi lepää Simeonin käsivarsilla, ja Simeonin silmät on avattu näkemään jotakin enemmän kuin Jeesuksen vanhemmat itsekään ehkä siinä hetkessä näkevät. Simeonin usko saa täyttymyksensä, tuon pienen hetken siinä temppelin hulinassa ja hälyssä.

Tämä vaeltelu temppelissä voidaan kuvata myös toisella tavalla: matkana, jonka on tapahduttava päästä sydämen kautta vatsaan. Pää on älyn, lukemisen, tiedon ja oppimisen alue. Usko voi tehdä majansa sinne, mutta jossakin vaiheessa sen on lähdettävä liikkeelle alaspäin. Sydämen alueelta löydämme tunteen, haltioitumisen, itkun ja ilon ja vaikkapa karismaattiset lahjat. Tästäkin on kuitenkin jatkettava matkaa alaspäin: on astuttava olemuksemme keskuuteen, sinne missä sisäiset hälyt lakkaavat ja tilalle astuu hiljaisuus, ihmettely, näkeminen ja oleminen. Tietämisen ja tuntemisen lisäksi uskon todellisuuteen kuuluu myös intuitiivinen taso. Siinä on temppelin pyhin, se, jossa Jumalan armon istuin sijaitsee. Sisimmästä voi löytyä huone, jonne Jumalan on tilaa tulla vierailulle. ■

13.2.

USKON KESTÄVYYS AHDINGOISSA

6. SUNN. LOPPIAISESTA

Liturginen väri: vihreä

Mt. 24:1 – 14 tai Mt. 24:15 – 27

Virret: 385: 1-3, 181: 5, 165, 369, (223), 176: 4

Muuta musiikkia: Laaksonen/Kaskinen: Uskon, vaikken näe (UM), RV 340: Jumala usein pimeään, Nikkola/Rauhala: Taivaan musta vaate (UV 2008/4), Kekäle: Viimeinen sana (PPT 140)

Koettelee, vaan ei hylkää

JANI KAIRAVUO

Kuudennella sunnuntailla loppiaisesta ei ole omaa aihetta, vaan aineistona käytetään 26. helluntain jälkeisen sunnuntain aineistoa. Kirkkovuosiorientaation kannalta tämä muodostaa haasteen. Muina loppiaisen jälkeisinä sunnuntaina kirkkovuodessa keskitytään Jeesuksen ihmetekojen ja opetuksen seuraamiseen, mutta kuudes sunnuntai heilauttaa fokuksen kirkkovuoden lopun tunnelmiin: lopunajan vaikeisiin koettelemuksiin. Eräs ratkaisu voisi olla peilata maailman tilaa tällä hetkellä sunnuntain teksteihin, mutta ei lähteä kovin voimakkaasti maalailemaan maailmanloppua.

Sunnuntain evankeliumiperikooppi lähtee liikkeelle Jerusalemin temppelistä. Katkelmasta ilmenee opetuslasten ihailu tuota mahtavaa rakennusta kohtaan – rakennusta, joka edustaa heille pysyviä, kestäviä ja muuttumattomia arvoja. Temppele oli olennainen heidän identiteettinsä ja kulttinsa kannalta. Kuitenkin Jeesus näkee temppelin tuhoutuvan maahan saakka. Tätä pahempaa katastrofia juutalaiset tuskin saattoivat kuvitella. Heille temppelin tuhoutuminen merkitsisi todellista maailmanloppua. – Mitkä ovat niitä nykyajan arvoja, ideologioita ja ajatusrakennelmia, joita yleisesti pidetään muuttumattomina? Miten näiden romahtaminen vaikuttaisi meidän itseyemmäryksemme?

Jeesuksen maalaama kuva lopunajoista siirtää painopisteen pois yksilötasolta. Äly, järki tai hurskainkaan uskonnollinen harrastus ei voi muuttaa historian kulkua: lopunajan tapahtumat tulevat kuitenkin Jumalan tahtomalla tavalla. Viimeisiin aikoihin ei ole luvassa rauhaa ja rakkautta, vaan sotaa, tuhoa, väkivaltaa ja rappiota. Yksilötasolla

kysymys ei olekaan mahdollisuudesta vaikuttaa historiaan, vaan reagoimisen tavasta ja laadusta ahdingoissa. Persoonallisuustyyppistä ja luonteenlujuudesta riippuen ihmiset toimivat paineen ja vastoinikäymisten alla hyvin eri tavoin. Esimerkin tarjoaa eräs pariskunta Saarijärveltä. Ahdingon koittaessa rouva on jo valmis lyömään hanskat tiskiin: ”Paavo, Paavo, kovan onnen lapsi, ota sauva, sillä Herra hyljännyt on meidät, miero raskas, raskahampi nälkä.” Paavon usko taas kestää ahdingoissakin: ”Koetuksen tuo, ei hylkää Herra. Pane leipään puolet petäjäistä, minä ojaan kaivan kaksin verroin, mutta Herralta ma kasvun toivon.” – Millainen on yleisesti suomalaisten kyky selviytyä vastoinikäymisistä tänä päivänä?

Jeesus varoittaa voimakkaasti vääristä profetoista, jotka esiintyvät hänen nimissään. Meidänkin aikamme on täynnä (surullisen) hyviä esimerkkejä aivan päinvastaisia totuuksia puhuvista profetoista. Näppituntuma on, että kansa janoaa tälläkin hetkellä profetallista ääntä. Seurakunta ei tiedä, mihin suuntaan katsoa ja ketä profettaa kuunnella. Nyt tarvittaisiin kirkolta selkeää suunnannäyttäjää, rohkeutta ottaa kantaa ja perustavaa laatua olevaa kristillistä kasvatusta.

Kun Jeesus puhuu tulevista vaikeista ajoista, on vaikea sanoa, puhuuko hän aivan lähiaikojen ahdingoista vai todellisista maailmanloppu vaiheista. Ehkä sillä ei ole niin väliäkään; onhan jokainen pienempikin luonnonmullistus tai katastrofi muistutus pienen ihmisen ja äärettömän Jumalan välisestä erosta. Suomalaisia koskettaneita ja mietityttäviä tapahtumia viime vuosina ovat olleet mm. Estonian uppoaminen, kouluammuskelut, Myyrmannin ja Sellon tragediat sekä tsunami. Näiden kohdalla on moni meistä (joukossa lienee joku piispakin) joutunut tarkistamaan uskonkäsityksiään ja testaamaan oman uskonsa kestävyyttä.

Kaksituhatta vuotta Jeesuksen jälkeen katseltuna ihmiskunnan (ja kirkonkin) historia on ollut aikamoista kriisien ja katastrofien historiaa. Kristillinen usko ja kirkko ovat kuitenkin säilyneet läpi vainojen ja vaikeuksien. Taitaakin olla niin, että erilaisissa ahdingoissa usko saattaa jopa nousta kukoistukseen. Esimerkiksi toisen maailmansodan vaikeiden vuosien aikana Suomen kansan uskonnollisuus kasvoi selvästi. Rukoiltiin tuomiokirkon kellojen lyödessä, kotirintamalla hakeuduttiin Jumalan sanan kuuloon ja rintamallakin papisto teki parhaansa. Uskon kestävyys ahdingoissa voi kuitenkin olla hetkellistä. Rauhan tultua laimenikin monen sodan kauhuissa syttynyt usko.

Ainoa ratkaisu ahdingoista selviämiseen on aito, vilpiton usko. Epäilemättä tämä usko voi olla luonteeltaan tuoretta, elämän koettelemuksissa syntyneitä. Mittapuuna kuitenkin on, että sen tulee kantaa myös koettelemusten jälkeen. Ihmistä koetellaan. Joka koetuksesta selviää, pelastuu.

Murheen alla veisaa Siion heilemmin Herralle kiitosta. ■

20.2.

ANSAITSEMATON ARMO

3. SUNN. ENNEN PAASTONAIKAA

Liturginen väri: vihreä

Mt. 19:27 – 30

Virret: 547, 334: 1, 5-8, 265, 404, (221), 275: 1, 3

Muuta musiikkia: Tikka: Armolaulu (mm. LKM 42), RV 180: Saat lahjaksi uuden päivän, Simojoki/Kaskinen: Heikkouteemme (SS 58), Simojoki: Suurin rakkaus (SK, SS 41)

Mitä tästä jää käteen?

TIINA REINIKAINEN

Mitä me siitä saamme?” Tätä Pietarin päivän evankeliumissa esittämää kysymystä kysyy todennäköisesti jokainen ihminen jossakin elämänsä vaiheessa. Mitä minulle jää käteen siitä, että huolehdin läheisistäni, teen työni hyvin tai annan vapaa-aikani yhteisten asioiden hoitamiseen? Saanko aikanaan itse apua, kun sitä tarvitsen? Muistaako ja arvostaako kukaan ponnistelujani ja uhrauksiani, kun olen siirtynyt rivistä syrjään ja tilalle ovat astuneet uudet ihmiset? Saako joku toinen enemmän, vaikka on laittanut peliin vähemmän?

Vielä muutama vuosikymmen sitten oltiin sitä mieltä, ettei ainakaan kunnon kristityn tule tällaisia liioja kysellä. Ajat ovat siitä muuttuneet. Yhdeksi kirkkoon kuulumisen tai kuulumattomuuden perusteeksikin on tullut se, mitä minä tästä saan. Toiset pitävät sitä rehellisyytenä, toisten mielestä se on röyhkeyttä.

Elämä on merkillinen sekoitus kaupankäyntiä ja pyyteettömyyttä. Jos kursailee liikaa itsensä kanssa ja uskaltautuu vain harvoin saajan puolelle, voi jossakin vaiheessa kokea tulensa jymäytetyksi ja katkeroitua. Toisaalta tarkkakin laskelmoija voi kokea yllätyksen, kun ei saanutkaan sitä, mitä piti. Tietty pyyteettömyys näyttää olevan hyve, joka kantaa.

Ei ole ihme, että Pietaria kiinnosti se, mitä hän ja muut opetuslapset tulevat saamaan kaikesta siitä, mitä olivat antaneet. He olivat Jeesuksen seuraamisen vuoksi luopuneet kirjaimellisesti kaikesta. Jo Pietarin kysymys osoittaa, ettei elämä Jeesuksen seurassa ollut ilmeisesti aina vastannut opetuslasten odotuksia.

Jeesus lupaakin paljon. Hänen seuraajansa saavat istua kahdellatoista valtaistuimella ja hallita Israelin kahtatoista

heimoa. Tämän raamatullisen lopunajan kuvan takana lienee yksinkertaisesti ajatus siitä, että ne, jotka ovat jakaneet täällä kerran Jeesuksen ristin tien, saavat hänen kanssaan kerran kokea myös täyttymyksen. Se, joka on luopunut kaikesta, saa satakertaisesti takaisin ja perii iankaikkisen elämän.

Samaan hengenvetoon Jeesus pitää opetuslapset kuitenkin maan pinnalla. Hän sanoo tuttuun tapaansa, että monet ensimmäiset tulevat viimeisiksi ja viimeiset ensimmäisiksi. Opetuslapset olivat usein tiedustelleet Jeesukselta, kuka on ensimmäinen, kuka saa istua lähinnä häntä, mikä tulee olemaan järjestys. Jeesus asettaa kaikki samalle viivalle. Sellaista on armo.

”Elämä on merkillinen sekoitus kaupankäyntiä ja pyyteettömyyttä.”

Ihmisten kanssa voi tehdä kauppaa, mutta Jumalan kanssa ei. Juutalaisessa sananlaskussa sanotaan: ”Kun olet täyttänyt kaikki käskyt ja säädökset, älä ajattele, mitä siitä ansaitsisit.” Samansuuntaisesti tulkitsee eräs kirkon uskonpuhdistajista: ”Kuulumme Jumalalle kaikkinemme, mitä olemme ja omistamme. Siksi on tyhmää käydä kauppaa Jumalan kanssa.” Messua vietettäessä tuo ajatus tulee erityisen kauniisti esille kolehdin siunaamisrukouksessa, jossa muistetaan juuri sitä, kuinka antaessamme annamme lopulta Jumalan omasta ja jaamme hänen lahjaansa.

Siinä, että Jumala on hyvä ja armollinen ja vieläpä erotelematta, on jotakin ihmisen järjelle käymätöntä. Olenhan kasvanut maailmassa, jossa olen pienestä pitäen oppinut suorittamaan ja ansaitsemaan. Sen mukaan on sitten palkittu tai jätetty palkitsematta. Sen myötä olen oppinut vertaamaan itseäni muihin, minkä Luther sanoo suorasukaiseen tapaansa olevan Perkeleestä peräisin. Vertailusta ver-soo kateutta, joka on niin inhimillistä, että kymmenestä käskystäkin peräti kaksi viimeistä kohdistuu siihen.

Uskonpuhdistus syntyi aikanaan yhtenä reaktiona keski-ajalla kukoistavalle anekauपालle, jolloin kristityt aneita ostamalla uskoivat varmistavansa oman taivasosuutensa. Uskonpuhdistajat muistuttivat, että Kristus yksin käy ja riittää. Ruotsalainen pappi ja kirjailija Peter Halldorf kirjoittaa, että on yhä olemassa paljon kristillisyyttä, joka on täynnä suorittamista ja vertailua. Tällaisen kristillisyyden omaksuneiden seurassa tuntee itsensä vain epähengelliseksi ja ulkopuoliseksi.

Sen sijaan Jumalan armon koskettamat herättävät toivoa ja ikävää. Heidän elämästään huokuu pyyteettömyyttä, joka vetää muita puoleensa, eikä unohda omaa itseäänkään. He tietävät, että Jumalan kanssa käteen jää lopulta armo. ■

27.2.

JUMALAN SANAN KYLVÖ

2. SUNN. ENNEN PAASTONAIKAA

Liturginen väri: vihreä

Jh. 4:31 – 38

Virret: 525: 1-4, 174: 1, 423, 178, (231), 186: 4, 5

Muuta musiikkia: Leppilampi: Saman korkean tai-
vaan alle (mm. SK 193), tuntematon/Woodbury: Tul-
kaa kaikki korjuutyöhön (SK 389), RV 89: Vien suu-
ren viestin, Nikkola/Rauhala: Sana vastaanottaa
(UV 2008/11)

Ken tahtoo käydä Herran askelissa

KATI ELORANTA

Tämän sunnuntain kirkkovuoden aiheena on Juma-
lan sanan kylvö. Evankeliumikirjassa sanotaan, että
Jeesus itse on kylväjä, ja myös hänen opetuslapsensa
on lähetetty kylvämään Jumalan sanaa luottaen sii-
hen, että Jumala antaa aikanaan kasvun.

Tässä agraarisessa puhetavassa on jotain syvää viisautta,
jolle tällainen kaupungin kasvattikin lämpenee, vaikkei
olekaan juuri sormiaan multaan upottanut. Sitähän se Ju-
malasta puhuminen on. Siementen kylvämistä. Me kyl-
vämmme siemenen sinne ja toisen tänne ja toivomme, että se
alkaisi itää kohtaamissamme ihmisissä. Ja mitään muuta
emme oikeastaan voi tehdä, kasvu kun tulee Jumalalta.
Aina joskus sitä kuitenkin miettii, pitäisikö tehdä muuta-
kin kuin vain kylvää. Vaalia ja hoitaa, kastella niitä kylvet-
tyjä siemeniä, jotta näkisi myös niiden mahdollisen kasvun.
Mutta silti sitä vain menee eteenpäin kohti uusia ihmisiä ja
kohtaamisia.

Ehkä siksi olisikin tärkeää miettiä, miten me kylvämme
sanaa. Jokainen kohtaaminen on merkityksellinen, ja niin
teoilla kuin suun avaamisellakin voi joko tehdä oikeutta Ju-
malalle tai saada aikaiseksi kunnon tuhoa. Päivän evanke-
liumissa Jeesus näyttää esimerkkiä siitä, miten kohdataan
ihminen, kun ollaan Jumalan asialla.

Sunnuntain evankeliumitekstissä ollaan edelleen Syka-
rin kaivolla (viitaten edelliseen kirjoitukseeni), ja nyt Jee-
sus kohtaa naisen kaivolla. Jeesuksen ja naisen kohtaami-
sessa on paljon huomion arvoisia asioita. Pelkästään se, et-

tä Jeesus ryhtyi keskustelemaan naisen kanssa, on jo mai-
nitsemisen arvoinen asia. Kunnon juutalainen mies ei ni-
mittäin jutellut satunnaisesti naisten kanssa. Juutalaiset
rabbit neuvoivat jopa miestä, oman maineensa takia, ole-
maan tervehtimättä kadulla omaa vaimoaankaan. Kaikilla
kun ei ollut tietoa siitä, että kyseessä oli oma vaimo. Kaiken
lisäksi nainen Sykarin kaivolla oli samarialainen. Samaria-
laiset olivat halveksittua sekakansaa, joiden kanssa kunnon
juutalainen ei ollut missään tekemisissä.

Olisi siis ollut monta syytä ohittaa nainen, mutta Jeesus
ei tehnyt niin. Hän ei vieroksunut naista eikä pelännyt koh-
taamisen mahdollisia seurauksia. Ja hyvä niin, sillä naisel-
le kohtaaminen Jeesuksen kanssa oli käänteentekevä. Mitä
tästä voisi siirtää omaan kylvöprojektiin? Jeesus osoittaa
omalla käytöksellään parhaiten sen, ettei ulkoisilla seikoil-
la eikä ihmisen taustalla tulisi olla merkitystä kylvöhom-
missa. Jokainen kohtaamamme ihminen on arvokas juuri
sellaisenaan. Tässä työssä ei heitetä helmiä sioille.

Mitä esimerkillistä Jeesuksen tavassa puhua naisen kans-
sa sitten oli? Keskusteluhan oli vähän outo. Kaivoveden ja
janon ääreltä hypätään yhtäkkiä keskustelemaan elävästä
vedestä. Keskustelu kääntyy puhtaasti uskonnolliselle
alueelle. Tai Jeesus vie keskustelun tälle tasolle. Mutta hän
tekee sen naista kunnioittaen. Jeesus kuuntelee naista ja
osaa lukea rivien välistä, tietää, mitä nainen tarvitsee. Oman
sisäisen janonsa sammuttamista. Ja mikä tärkeintä, keskus-
telun sävy ei ole tuomitseva. Naisen menneisyyteen kuului
monia miehiä, mutta ei Jeesuksella ollut tarvetta tuomita
naista, osoittaa hänen syntisyyttään, vaan auttaa löytämään
sisäisen rauha.

Jumalan sanan kylväminen on vastuullista työtä. Ja on
hyvä ottaa oppia itse Mestarilta, sillä metsään menon vaara
on suuri. Kuten eräs kollega asian puki: meillä on erin-
omainen tuote, mutta jakelussa mättää. Siihen meillä ei
kuitenkaan ole varaa. Silti kaiken keskellä on hyvä edelleen
muistuttaa itseä siitä, että viime kädessä kasvun antaa kui-
tenkin Jumala. ■

”Jokainen kohtaaminen on
merkityksellinen, ja niin teoilla
kuin suun avaamisellakin voi
joko tehdä oikeutta Jumalalle
tai saada aikaiseksi kunnon
tuhoa.”

6.3.

JUMALAN RAKKAUDEN UHRITIE

LASKIAISSUNNUNTAI

Liturginen väri: vihreä

Jh. 12:25 – 33

Virret: 301, 126, 55, 430: 1-, (73), 336: 1, 5

Muuta musiikkia: Björninen/Arola: Kohti pääsiäistä (LV 1997, PPT 53), Laaksonen/Kaskinen: Lähelle ihmistä (100K, UM), Kilpiö/Ravantti: Jeesus ristinpoltuasi (UV 2008/32), Simojoki: Kaikki tai ei mitään (KTEM 132)

Golgatan kutsu

KATI KEMPPAINEN

Mikä sai Jeesuksen pois tolaltaan tässä kohtaa? Eikö hänelle ollut vielä selvinnyt kuolemansa tapa? Edessä oleva fyysinen kärsimys on varmaan omaa luokkaansa – tai ehkä ei sittenkään. Samanlaista kidutusta koetaan tänäkin päivänä ympäri maailman. Aina jossakin jotakuta pieksetään ja kidutetaan tai joku murhataan.

Päädyn pian siihen, että Jeesuksen järkytyksessä täytyy olla jostakin muusta kysymys kuin kivun pelosta. Ehkä hänelle valkenee tässä, että Golgatan varsinainen, kauhistuttavin koettelemus on Jumalan hylkäämäksi tulemisessa. Tämä kohdataan yksin, eikä vahvistusta tuo taivaan sovatäet, enkelijoukot, ei opetuslapset eikä Jumala. Yksin ja Jumalan vihaamana Jeesuksen on määrä käydä kuolemaansa.

Moni ei tiedä, että yksi aikamme suurista uskon ja hyvän tekemisen sankareista eli lähes koko elämänsä Jumalan hylkäämänä. Kuka, mitä ja missä? Kun äiti Teresa ei vielä ollut mitään erityistä, hän sai Jumalalta korvin kuultavan kutsun lähteä palvelemaan Kalkutan köyhiä ja kurjia. ”Tule, ole valoni.” Tätä ääntä nuoren sisar Teresan oli aivan pakko totella. Tässä kutsun vaiheessa, muutaman kuukauden ajan, hän saa keskustella Kristuksen kanssa suoraan: on yhteys, varmuus ja tietäminen. Sitten, yllättäen, tämä kaikki otetaan häneltä pois, ja hän astuu sisälle pitkään, hedelmättömään hiljaisuuteen, jossa yhteys Jumalaan on poikki. Äiti Teresa kuitenkin jatkaa elämänsä aivan kuin mitään ei olisi tapahtunut. Lisää sisaria liittyy hänen yhteisönsä, hän laajentaa työtä, hän rukoilee päivittäin, hän organisoii ja johtaa yhteisöään, hoitaa sairaita ja köyhiä. Hän

näyttää elävän syvällistä uskon elämää, ja sisaret ihailevat hänen omistautumistaan, hurskauttaan ja uskoaansa. Mutta syvällä hänen sisällään on vain tyhjyys, hiljaisuus ja kylmyys, ja hän huutaa hiljaa: ”Jos he vain tietäisivät!” Omiensa sanojensa mukaan: ”Mitä enemmän tahdon Jeesusta, sitä vähemmän hän minua tahtoo.”

Äiti Teresa koettaa tietenkin korjata ongelman. Ensiksi hän ajattelee tehneensä syntiä, ja Jumala on jättänyt hänet tämän takia. Hänen on täytynyt tehdä jotakin väärin ja hän koettaa päästä selville, mitä. Hän keskittyy itseensä, omiin tekoihinsa ja asenteeseensa, mutta se ei johda häntä minnekään. Sitten, aivan vähitellen äiti Teresa alkaa nähdä, että tämä kaikki tulee Jumalalta, ei mistään muualta. Äiti Teresan kirjoitukset kertovat, että hän eli tässä eristäytyneisyys- ja pimeydessä 50 vuotta. Vain kahdesti Jumala murtaa hiljaisuuden, ja äiti Teresalle annetaan muutaman viikon jakso, jona aikana hänellä on jälleen suora kommunikointiyhteys Jumalaan. Hänet kiedotaan Jumalan rakkauteen ja huolenpitoon, hän rukoilee iloiten, hän elää Jeesuksen kanssa ja kuulee tämän puhuvan. Tämä tapahtuu siis kahdesti 50 vuoden aikana. Kaikkina muina aikoina hän tuntee itsensä Jumalan hylkäämäksi, ja kaikki lohdutus kielletään häneltä. Hänen rukouksensa on hedelmätöntä, ja on vain tyhjyys. Hän kuvaa itseään ei-toivotuksi ja eirakastetuksi. Hänen ohjaajansa kirjoittaa: ”Kun kuuntelin häntä, mieleeni nousi kuva auringonvalossa kylpevästä pienestä mökistä, keskellä ihania kukkia ja rehevää luontoa – ja sisältä mökki oli aivan pimeä ja kylmä.”

Luonnollisestikin äiti Teresan ymmärrys omasta pimeydestään muuttuu vuosikymmenien aikana. Tärkein muutos on se, että hän alkaa nähdä tämän pimeyden osana omaa kutsumustaan. Kun hän oli nuori, hän halusi jakaa Jeesuksen kuolinkokemuksen ristillä – ei mikään pieni asia pyydettäväksi. Hän tahtoi kutsumuksensa olevan Golgatan kutsumuksen. Hän ymmärtää nyt, että juuri tämä onkin hänelle annettu: myös hänet Jumala on hylännyt, kuten hylkäsi Jeesuksen ristille. Jumala itse on siis vastuussa hänen tilastaan. Elämänsä lopulla hän sanoo: ”Olen onnellinen saadessani olla ei-mitään Jumalalle.” Hän ymmärtää, että hänen pimeytensä merkitsee samaistumista niihin, joita hänet on kutsuttu palvelemaan: hänet vedetään sisälle siihen syvään kipuun, jossa ne ihmiset elävät, jotka tuntevat itsensä ei-toivotuksi, hylätyiksi ja ennen muuta, jotka elävät ilman Jumalaa. Äiti Teresan pimeys tulee toisille valoksi. Ja aivan oikein: on yksi paikka, jossa hän kohtaa Jumalan. ”Kun kävelen slummeissa tai astun sisälle kurjiin koloihin, siellä meidän Herramme on aina todellisesti läsnä.” Kurjista helvetinloukoista tulee äiti Teresan yksityinen kohtaamispaikka Jumalan kanssa. Äiti Teresan kutsu oli Golgatan kutsu: ”Missä minä olen, siellä on oleva myös palvelijani.” ■

9.3.

KATUMUS JA PAASTO

TUHKAKESKIVIHKKO

Liturginen väri: violetti tai sininen

Lk. 13:22 – 30 tai Mt. 6:16 – 21

Virret: 288, -, 54, 289, (226), 292: 3, 4

Muuta musiikkia: Kalenius/Kekäle: Minä itkisin (UM 75), Kuusisto/Waltari: Sun risti juurehen (HH 35), Simojoki: Kuule minun ääneni (NSV 2010/55), Hassler/Hiiroonniemi: Etsimme hiljaisuutta (LKM15)

Kilvoitelkaa

KALERVO SALO

Luukkaan evankeliumin keskeistä jaksoa kutsutaan matkakertomukseksi (Lk. 9:51 – 19:44). Matka alkaa Galileasta, ja sitä tehdään koko ajan päämäärä mielessä. Luukas ei kuvaa Jeesuksen saapumista Jerusalemiin. Matkan päättymisen hetkellä Jeesus itkee Jerusalemin kohtaloa (Lk. 19:41). Kaupunki murskautuu, koska se ei tuntenut etsikkoikaansa. Tämä toteutui roomalaisten hävitettyä Jerusalemin ja sen temppelin vuonna 70 jKr. Jatkossa Jeesus on jo kaupungin sisäpuolella astuessaan temppeliin ja puhdistessaan sen (Lk. 19:45).

Tietty tiivistelmä Jeesuksen missiosta löytyy tekstistämme. Jeesus kulki eri paikkakunnilla ja opetti. Tätähän tuo Jeesuksen mission ydin piti sisällään: opetusta Jumalan valtakunnasta. Tämä tapahtui sekä kertomalla (erityisesti vertauksia) että vertauskuvallisten tekojen avulla. Jeesus paransi sairaita, ajoi ulos demoneja ja aterioi publikaanien ja syntisten kanssa.

Tällä kertaa opetus koski hankaluutta päästä sisään tavasten valtakuntaan. Etsikkoaika on nyt käsillä. Ovi ei aina ole avoin. Nyt kannattaa kilvoitella pääsystä sisään ahtaasta ovesta.

Jeesus lienee opettanut sekä nyt käsillä olevasta että vasta tuonpuoleisuudessa toteutuvasta Jumalan valtakunnasta. Tässä kuvakielessä tuonpuoleisuudessa lopun aikana toteutuva Jumalan valtakunta näyttäytyy vertauskuvana talosta, jonka isäntä on itse Jumala. Nyt vielä ovi on auki. Aina näin ei tule olemaan. Tekstin lopussa kuva talosta paljastuu Jumalan valtakunnaksi.

Ulkopuolelle jääneiltä on jäänyt elämässä jotain syvällistä oivaltamatta. He toki ymmärtävät seisoa Jumalan valtakunnan ulkopuolella ja pyrkii sisään. He ovat syöneet ja juoneet

Jeesuksen kanssa. He ovat kuulleet hänen opetuksiaan. Silti Jeesus ei tunne heitä. Opetuslapseus on jäänyt kesken. Ulkopuolelle jääneet eivät ole lähteneet Jeesuksen seuraajiksi.

Oveen turhaan kolkuttavat näkevät Jumalan valtakunnan toteutuneena. He kykenevät tunnistamaan menneisyyden pyhät, vaikka eivät heitä voi kasvoiltaan tuntea. Ihmisiä tulee kaikista ilmansuunnista Jumalan valtakuntaan.

Kuva tuonpuoleisuudesta pitää sisällään konkreettisen juhla-aterian. Tässä on muistuma Jeesuksen ruokailuista elämänsä aikana. Hän aterioitsi hyvinkin erilaisten ihmisten kanssa. Jeesus teki ruokkimisihmeen ja asetti ehtoollisen. Ateria merkitsi läheisyyttä ja ystävyyttä. Antiikin kulttuurissa se merkitsi yhteyttä.

Pakanallisella juhla-aterialla syötiin epäjumalille uhrattua lihaa. Jollain tavalla silloin ajateltiin jumaluuden osallistuvan samalle aterialle. Tavallinen juutalainen puolestaan söi lihaa harvoin – ehkä vain pääsiäisenä. Silloin aterioitiin Jumalan kunniaksi. Lammas teurastettiin juhllaisiin menoiin Jerusalemin temppelissä. Veri valutettiin alttarille ja kypsennetty liha syötiin perheen tai ystävien kanssa. Tällä aterialla muisteltiin Jumalan pelastustekoja, erityisesti Israelin kansan pakoa Egyptistä ja erämaavaellusta.

Juutalainen juhla-ateria merkitsi harrasta uskonnollista tapahtumaa. Kyseessä ei silti ollut mikään synkkä tapahtuma. Pikemminkin juhla-aterialle kuuluivat ystävät, maittava ruoka, viini, iloinen puheensorina, nauru ja tanssi – ja tämä kaikki yhdistettynä syvään uskonsanomaan.

Kuva hartaasta ja iloisesta ateriajuhlasta sopii hyvin käsitykseen Jumalan valtakunnasta. Isäntä suvereenisti päättää, kuka on kutsuttuna ja ahtaasta ovesta sisälle päästettynä läsnä.

Jumalan valtakunnan arvojärjestys poikkeaa tavallisesta elämästä. Ihmisten joukossa ensimmäiset saattavat hyvinkin Jumalan valtakunnassa olla viimeisillä sijoilla. Luukkaan evankeliumin yksi kantavista ajatuksista onkin se, että köyhät, kurjat ja syrjäytyneet saavat etusijan Jumalan valtakunnassa. Viimeisistä tulee ensimmäisiä ja ensimmäisistä viimeisiä. ”Autuaita olette te köyhät.” (Lk. 6:20) ”Mutta te rikkaat – voi teitä.” (Lk. 6:24)

Kuva Jumalan valtakunnan toteutumisesta on tarkoitettu väkeväksi opetustekstiksi seurakunnalle. Sen tarkoituksena ei niinkään ole antaa täsmällistä kuvaa tuonpuoleisuuden olosuhteista. Pikemminkin tähtäyspisteenä on uskon kilvoitus. Tämä teema soveltuu hyvin paastonajan alun saarnaan. ■

”Ihmisten joukossa
ensimmäiset saattavat hyvinkin
Jumalan valtakunnassa olla
viimeisillä sijoilla.”

13.3.

JEESUS, KIUSAUSTEN VOITTAJA

1. PAASTONAJAN SUNNUNTAI

Liturginen väri: violetti tai sininen

Mt. 16:21 – 23

Virret: 182, -, 305: 1-6, 385: 1-, (299), 390: 5, 6

Muuta musiikkia: Simojoki: Korkeimman suojassa (UM 93), RV 569: Herra kärsi katkerasti, Maukonen: Ole läsnä, Jumala (UV 2008/30), Haavisto: Paha vaanii (NSV 2010/12)

Kiusaajankappale

KATI ELORANTA

Hyvät ystävämme Wikipedia auttakoon jälleen pienen ihmisen alkuun. Siellä annetaan sanalle kiusaus kaksi määritelmää. Kiusaus tarkoittaa sekä peruna-kermapohjaista laatikkoa että mielihalua, yleensä jotain kiellettyä tai sopimatonta kohtaan. Peruna-laatikosta ei kannata lähettää saarnaamaan tai menee pahasti metsään (vähän laimeaa huumoria). Mutta houkutuksista voisi kyllä lähteä liikkeelle, sillä niitä tämä maailma on pullollaan. Alkaen kauppojen erilaisista herkkuhuyllyistä. Itse ajattelen, että niitä pahimpia kiusauksia lienevät kuitenkin erilaiset sisäiset kiusaukset. Joskus esimerkiksi tekee mieli mennä sieltä, missä aita on matalin. Tai vierittää syy toisen niskoilille, päästää suusta valkoisia valheita jne. Ja olisiko kristityn erityisenä kiusauksena/houkutusena poimia uskosta vain rusinat, eli parhaimmat palat, tai pitää omaa uskoaan liiaksi vakan alla. Oli miten oli, varmaa on, ettei kiusauksilta vältty kukaan, varsinkaan kristitty. Se joka toista väittää, olkoon huolissaan. Paholainen ei nimittäin kiusaa omiaan.

Tämän päivän evankeliumi muistuttaa siitä, ettei kiusauksilta säästynyt Jeesuskaan. Päivän evankeliumissa Jeesus kuulee Jumalan vastustajan, Saatanan, äänen Pietarin hyvää tarkoittavassa estelyssä. Ja isku tulee ilmeisimmin arkaan paikkaan. Tunnelma evankeliumissa ei ole keveä. Edessä olevat ristin koettelemukset, kärsimys ja kuolema, odottavat Jeesusta, ja hän on siitä tuskallisen tietoinen. Siksi Pietarin hyvää tarkoittavat sanat eivät auta. Kuka tietää, ehkä Jeesuskin mietti sitä, miten paljon helpompaa olisi ollut vain luopua ennalta kirjoitetusta kohtalosta. Paeta ja vaihtaa tuskien tie tavalliseen elämään. Tästä aiheesta teh-

tiin aikanaan hyvin mielenkiintoinen leffakin, Martin Scorsesen ohjaama Kristuksen viimeinen kiusaus. Siinä Jeesus sai ristillä roikkuessaan nähdä vaihtoehtoisen maailmansa. Entä jos hän olisikin voinut väistää ristinkuoleman? Kristus ei antanut onneksemme pirulle pikkusormeaan, mutta on jotenkin lohduttavaa tajuta, että häntäkin kiusattiin. Se muistuttaa Jeesuksen inhimillisestä puolesta ja ehkä ennen kaikkea siitä, että kiusaukset itse kokenut Herra tietää, mitä on olla ihminen pahassakin.

”Silloinkin kun on heikko ja sortuu, saa anteeksi. Saa anteeksi ja mahdollisuuden aloittaa alusta. Sitä on armo.”

Mutta kun kerran Kristustakin kiusattiin, ei kiusauksilta voi välttyä hänen opetuslapsensakaan. Mutta onko kiusauksilla sitten jokin erityinen merkitys? Miksi meitä koetellaan? Antaako Jumala Saatanalle luvan koetella laumaansa, niin kuin hän teki Jobin tapauksessa? Erotellakseen hyvät akanoista. Tämä tie tuntuu vähän liian tyllyltä. Vai olisiko se vain sitä, että kristitty kulkee herkemmin tuntosarvin ja on alttiimpi tunnistamaan erilaiset houkutukset kiusauksiksi? Tai sitten se on vain sitä, että maailma yksinkertaisesti on sekä musta että valkoinen. Hyvä ja paha taistelevat kaiken aikaa tässä maailmassa ja paha yrittää houkutella Kristuksen omia joukkoihinsa. On tietysti vaikea ajatella, että paha siellä kuiskuttelee, jos karkkihuyllyllä tekee mieli hirveästi kahmia suklaata mukaansa. Mutta toisaalta pikkusormesta se alkaa.

Pyhän aihe sopii hyvin alkaneeseen paastonaikaan. Kuljemme Jeesuksen matkassa kohti pitkäperjantain ja pääsiäisen tapahtumia. Tällä matkalla on hyvä tutkistella itseään ja kohdata omia houkutuksia ja demoneita.

Ja vielä lopuksi ajatus siitä, että mitäs sitten, jos ja kun kiusauksista tulee lankeemuksia? Niinhän siinä aika usein käy. Meille langenneille on tärkeää ymmärtää, että Jeesus voitti omat kiusauksensa, jotta voisi olla meidän langenneiden tuki ja turva. Se tarkoittaa anteeksiantamuksen mahdollisuutta sanomaa. Silloinkin kun on heikko ja sortuu, saa anteeksi. Saa anteeksi ja mahdollisuuden aloittaa alusta. Sitä on armo. ■

20.3.

RUKOUS JA USKO

2. PAASTONAJAN SUNNUNTAI

Liturginen väri: violetti tai sininen

Mk. 9:17 – 29

Virret: 373, -, 477, 440, (343), 382: 5, 7

Muuta musiikkia: Bell/Iona Comm.: Kuulethan Herraamme (UM 15), RV 681 (Taize): Herra, kuuntele, Simojoki: Muista niitä (UM 19), trad. Jeesus, Jeesus, kuule rukoukseni (NSV 2010/87)

Mitä oikeasti tarvitset Jumalalta?

KATI KEMPPAINEN

Väkijoukko, opetuslapset koettamassa karkottaa pahaa henkeä, väittelevät intellektuellit, hämminkiä ja puheenpaljoutta, epätoivoinen isä ja koko draaman keskipisteenä sairask lapsi. Markuksen kuvaus nostaa silmiemme eteen mitä aidoimman kohtausten. Tapahtumat ovat lähteneet kehittymään, kun opetuslapset ovat Jeesuksen poissa ollessa ryhtyneet isän pyynnöstä parantamaan poikaa. Jokainen vanhempi voi samaistua isän hätään: mistä apua lapselle, jota mikään ei auta. Uskoakin hänellä oli, kun hän oli lähestynyt opetuslapsia toiveikkaana – mutta sekini vähä sitten murskautui, kun ”ei heistä ollut siihen”.

Tapahtumat saavat yllättävän käänteen Jeesuksen ilmes-tyttyä paikalle. Huomion kohteeksi joutuu isä, jonka sisin ja koko olemus avautuu Jeesukselle lyhyen sanavaihdon myötä. Jeesuksen kohtaaminen miehen kanssa onkin koko kertomuksen ydin. Sama asetelma toistuu Jeesuksen kaikissa kohtaamisissa ihmisten kanssa: jokin ajaa ihmisiä häntänsä keskeltä Jeesuksen jalkojen juureen, koskettamaan viitanlievettä, tapaamaan yön pimeydessä, huutamaan suureen ääneen tien varrelta – eikä Jeesus kävele ohi, vaan pysähtyy ja katsoo suoraan ihmisen sisimpään.

Jeesus näkee mistä on kysymys, mitä juuri tämä ihminen tarvitsee, millä tavalla juuri tämä ihminen on sairas. Jeesus koskettaa aina oikeaan kohtaan. Kertomuksen miehen varsinainen tragedia onkin kaltoin kohdeltu, lähes tunnistamattomaksi lyöty usko, joka tiivistyy hänen parahdukseensa: ”Minä uskon! Auta minua epäuskossani!” Jeesus tiesi,

mitä mies tarvitsi enemmän kuin mitään muuta: uskon uudelleensyntymistä. Hän kohtaa ensin isän, sitten parantaa pojan. Jeesus vaikuttaa varsin kärsimättömältä, kun hän moittii uteliasta väkijoukkoa näkemättömiksi ja ymmärtämättömiksi. Opetuslasten päällimmäisin tunne saat- to olla nolous ja ehkä nöyryytetyksi tuleminen.

Jeesus tuntuu aina osuvan siihen oikeaan kohtaan. Rik- kaan miehen kohdalla kyse ei ollutkaan tämän varallisuus- desta, vaan sydämen kiintymisestä väärään asiaan. Synti- sen naisen kohdalla kyse oli synnin rinnalleen nostamasta häpeästä ja itsehalveksunnasta. Fariseusten suhteen ongel- ma ei niinkään ollut heidän oikeaoppisuutensa kuin hei- dän kylmät ja armottomat sydämensä. Jeesus näkee, mikä asian todellinen pointti on: tässä kertomuksessa ei ainoas- taan sairas lapsi, vaan huoleen ja uskon hiipumiseen nään- tyvä isä.

Jeesus on mestaripsykologi ihmisten suhteen. Onko meil- le aina niin selvää, mitä oikeastaan pyydämme, kun pyy- dämme jotakin? Mikä on sinun syvin tarpeesi, se joka saa sinut liikkeelle, se joka tikittää sisälläsi? Mikä on sinun to- dellinen ongelmasi? Mitä eniten tarvitset Jumalalta? Kuka oikeastaan olet? Kun Herra puuttuu asioihin, jotakin muu- ta aina tapahtuu. Huomio kääntyy lopultakin aina johonkin muuhun. Lopputulemaksi saattaa jäädä, että Herran eteen tuomamme asia jääkin ennalleen, mutta jokin muu on koh- taamisen jälkeen toisin. Parain, vaikka sairaus jäikin.

Usein kaikkein syvin tarpeemme kohdistuukin itse Ju- malaan, ei välttämättä siihen ongelmaan, joka on vallannut elämämme. Enemmän kuin ongelman poismenoa, kai- paamme saada kuulla, ettei hän ole unohtanut meitä sai- rauteemme ja kurjuuteemme, että yhä olemme tärkeitä hä- nelle ja asiamme on elävänä hänen edessään. Enemmän kuin ihmettä, saatamme kaivata hieman pyhyttä arkeem- me. Kun Jumala sitten vihdoin vastaa, käy kuten Jobille: on aivan sama vaikka kuulisimme puhelinluetteloa luettavan ääneen – olennaista on, että hän vihdoin kääntyi puoleem- me ja kommunikoi kanssamme.

Tekstissä tapahtuu kaksi ihmettä: poika paranee ja isän uskon syntyy uudelleen. Afrikkalaisin silmin katsottuna voisi kysyä, onko paraneminen sittenkään kovin ihmeteltä- vä asia? Onhan aivan arkipäivän juttu, että pahoja henkiä karkotetaan, sairaita parannetaan ja jopa kuolleita heräte- tään henkiin, kun rukoillaan ja uskotaan kristillisesti. Ei ole uutinen: paranemisia tapahtuu koko ajan. Muuan piis- pa iloitsi päiviä kestäneen päänsäryn loppuneen saarnaa kuunnellessaan. Teologisessa tiedekunnassa Tansaniassa käytännön teologian opintoihin kuuluu pajojen henkien karkottamisen metodologia. Sitähän pappi enemmän tar- vitsee kuin liturgisten finessien opiskelua. Oppitunnilla keskustellaan siitä, mihin messun kohtaan henkien karkot- taminen sopii. ■

27.3.

HERRAN PALVELIJATAR

MARIAN ILMESTYSPÄIVÄ

Liturginen väri: valkoinen

Lk. 1:39 – 45

Virret: 52, 50: 1, 5, 6, 256, 753: 1-, (226), 51: 3, 5

Muuta musiikkia: Taize: Magnificat (Riemuiten soi, UM 39), Hepr./Lk. 1:46 - 66 & Nurminen: Marian kiitosvirsi (mm. PPT 23), Nuutinen/Kaskinen: Tahdon palvella (LKM 164), Perttula: Saapui eteen Marian (SK 38)

Jeesuksen äiti

KALERVO SALO

Jeesuksen äidistä on tullut kristikunnassa merkittävä hahmo. Monet kristityt pitävät häntä ikuisena neitsyenä. Valistuksen jälkeinen protestanttinen kristillisyyksi ei näin ajattele, eivätkä Ut:n antamat viitteet tällaista käsitystä tue.

Markus kertoo Jeesuksen äidistä niukasti. Tämä evankeliumeista varhaisin ei käsittele Jeesuksen syntymätapahtumia, vaan aloitta kuvauksen suoraan julkisen toiminnan alusta. Jeesuksen käydessä kotikaupungissaan paikalliset asukkaat tunnistivat hänet Marian pojaksi. He mainitsivat nimeltä Jeesuksen neljä veljeä ja kertovat hänellä olleen myös sisaria (Mk 6:3). Jeesuksen omaiset eivät ymmärtäneet hänen tehtävänsä luonnetta. He jopa arvelivat Jeesuksen tulleen hulluksi ja hakivat häntä kotiin (Mk 3:21). Jeesus puolestaan oli valmis hylkäämään perheensä oman missionsa tähden. Sen korvasi opetuslasten joukko, ne, jotka olivat valmiita seuraamaan häntä (Mk 3:31 – 35). Jeesuksen lähiomaiset kuuluivat ulkopuolisiin niin kauan, kun he eivät uskoneet häneen.

Matteus puolestaan pyrkii osoittamaan profeettojen ennustusten avulla, että Jeesus oli luvattu Messias. Matteus selittää, miksi Jeesus juridisesti on Joosefin poika. Maria ei ole ollut uskoton, vaikka onkin raskaana. Jumalan ihme aikaansai Jeesuksen syntymän. Matteus ymmärtää Jes. 7:14 ennustukseksi neitsyen tulon raskaaksi. Hepreankielinen teksti kertoo vain nuoren naisen raskaaksi tulemisesta.

Luukas raportoi evankeliumeista eniten Mariasta. Enkeleli kertoo Jeesuksen syntymästä (1:26 – 38). Sukulaisuus Elisabetin kanssa tekisi Mariasta pappissukuun kuuluvan naisen. Luukas kertoo Mariasta Jeesuksen syntymän yhteydes-

sä. Samoin Maria ja Joosef hoitavat lain mukaisen ympärileikkauksen ja puhdistautumisrituaalin (2:21 – 24). Luukkaan mukaan Maria kuulee ennustuksen Jeesuksen tulevasta tehtävästä, ja hän on Joosefin kanssa ihmeissään kuulemastaan (2:33 – 39). Luukas kuvaa Mariaa Herran palvelijattareksi (1:38), tarkkaavaisesti sanankuulijaksi, joka pohti näkemäänsä ja kokemaansa (1:29, 34; 2:19, 33, 51). Luukas siis kertoo Marian tarinan avulla, millainen on oikea kristitty. Luukkaalle Maria on kristityn naisen esikuva. Hän on kuuliainen Jumalan tahdolle ja suostuu nöyrästi toteuttamaan Hänen tahtoaan. Maria toki oli myös tavallisen äidin tavoin huolissaan 12-vuotiaasta pojastaan (2:41 – 50). Jostain löytyy tuo inhimillinenkin piirre.

Johanneksen kuva Mariasta edellyttää, että äiti ymmärsi poikansa messiaanisuuden ja tiesi jo hänen julkisen toimintansa aivan alussa, että hänellä oli kyky tehdä ihmeitä. Kaanaan häissä Maria tiesi, miten viiniä saataisiin lisää (2:1 – 11). Jeesus äitinsä, veljiensä ja opetuslastensa kanssa meni Kapernaumiin (2:12). Johannes ei siis kerro, että Jeesuksen ja hänen perheensä välillä olisi ollut jonkinlainen jännite. Kuva on aivan erilainen synoptisiin evankeliumeihin verrattuna. Maria oli myös Jeesuksen ristin äärellä (19:25 – 27).

Luukas nattaa kuvan varhaisesta seurakunnasta, jossa Maria ja Jeesuksen veljet olivat Jerusalemin alkuseurakunnan aktiivisia jäseniä (Ap.t.1:14). Heistä oli tullut kristittyjä. Joosefia ei enää Jeesuksen julkisen toiminnan aikana mainita. Hän lienee kuollut tähän mennessä.

Marian ja Elisabetin kohtaaminen kuvataan hengelliseksi, ehkä jopa hurmokselliseksi kokemukseksi. Luukkaan näkökulmasta Pyhällä Hengellä täyttyminen oli mahdollista jo ennen helluntaita. Lapsen hypähtäminen kohdussa ja profeettalliset ennussanat muodostivat Pyhällä Hengellä täyttyminen merkit.

Tekstissä kohtaavat vanha ja uusi. Luukas ei kuvaa Jeesuksen ja Johanneksen koskaan kohdanneen. Kasteenkin yhteydessä Luukas ensin kertoo Johanneksen joutumisesta vankilaan ja vasta sitten Jeesuksen kasteesta (Lk. 3:18 – 22; vrt. kuitenkin Ap. t. 1:22). Ilmeisesti Luukkaan tarkoituksena on tehdä ero vanhan ja uuden välille. Ennen Jeesuksen toiminnan alkua oli V:n aika, johon Johanneskin vielä kuului. Jeesuksen julkinen toiminta muodosti riemuvoiton (Lk. 4:19), jonka jälkeen alkoi kirkon aika.

Elisabet julistaa sekä Marian että hänen kohtunsa hedelmän siunatuksi. Lupaukset, sekä kärsimyksessä että riemussa, tulivat aikanaan täyttymään. ■

KIRJOITTAJAT

KATI ELORANTA

Oppilaitosteologi, Tampereen seurakuntayhtymä

JANI KAIRAVUO

Seurakuntapastori, Keravan seurakunta

KATI KEMPPAINEN

Suomen Lähetysseran lähetystyöntekijä, Tansania

TIINA REINIKAINEN

Kappalainen, Pielisensuun seurakunta

KALERVO SALO

Dosentti, kirkkoherra, Leppävaaran seurakunta

VIRRET JA MUSIIKKI

HEINI KATAJA-KANTOLA

Kanttori, Ilmajoen seurakunta

VIRSI- JA MUSIIKKIVINKEISTÄ

Virsien järjestys seuraava ellei toisin mainita: alkuvirsi, kolminaisuusvirsi, päivän virsi, uhrivirsi, ehtoollisvirsi, ylistys/päätösvirsi.

Erityisesti klassisen kirkkomusiikin etsimisessä (urut, kuoro, soolo) kannattaa käyttää Sibelius-Akatemian sivuja Kirkkovuosi soi, www.siba.fi/kirkkovuosioi.

LAULUJEN LÄHTEITÄ:

IS =	Ilon siiville. Kirjapaja 2004
MaL =	Matkalauluja. Kirjapaja Oy 2001
SK =	Siionin Kannel. SLEY-kirjat 1999
QV =	Quo vadis? Otava 2005
PPT =	Polvesta polveen täällä, Messumateriaalia veisusukupolvelle. Tampereen hiippakunnan jumalanpalvelus- ja musiikkityö 2008
KTEM =	Kaikki tai ei mitään. Simojoki. SLS 2001
NSV 2010 =	Nuoren seurakunnan veisukirja 2010
LT 2003 =	Laulutuuli. Lasten Keskus 2003
LV 1990 =	Lasten virsi. Suomen Pyhäkouluyhdistys ja Lasten Keskus 1990
LV 1997 =	Lasten virsi. Seurakuntien Lapsityön keskus ja Lasten Keskus 1997
LKM =	Laula kaikki maa. SLS 1991
PHL =	Parhaat hengelliset laulut. Warner/Chappell Music Finland Oy ja Kirjapaja Oy 2001
HH =	Hartaisiin hetkiin. Hengellisiä yksinlauluja... Bells 2007
UM =	Uusia messulauluja. Kirjapaja Oy 2006
UV 2008 =	Uusia virsiä 2008. Kirjapaja 2008
SS =	Sytyköön sydämiin. 100 laulua kuorolle -Simojoki. SLS 2003
100K =	100 kauneinta laulua. Laaksonen. Kaskinen. Kirjapaja Oy 2001

Heikki Tervosen matkassa maailmalla.

10,-

(norm 35,20,-)

TURKKIIN

Euroopan porteilla 12 avainta tarujen ja tarinoiden Turkkiin

Teos tulvii taruja ja tarinoita Turkista. Matka Turkkiin on matka kreikkalaisten ja roomalaisten sivistyksen alkulähteille.

18,-

(norm 33,20,-)

NAMIBIAAN
JA ETELÄ-ANGOLAAN

Rakkaudesta Namibiaan 12 avainta toden ja tarinoiden Namibiaan ja Etelä-Angolaan.

kotimaakauppa.fi

KAIKKEA MAAN JA TAIVAAN VÄLILTÄ.

10,-

(norm 37,20,-)

Arvo Survon matkassa Viipurista Volgan mutkaan

Kirjan lukija pääsee kurkistaamaan inkeriläisten, vepsäläisten ja muiden sukukansojemme elämään.

KIRJAPAJA

**AKAVAN KIRKOLLISET AMMATTILIITOT —
KYRKLIGA FACKFÖRBUND INOM AKAVA AKI R.Y.**
Perustettu 25.1.2001

**SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
FINLANDS KYRKAS PÄSTFÖRBUND R.Y.**
www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

Puheenjohtaja, Pappisliitto
Jukka Huttunen
Espoon seurakuntayhtymän yhteisen seurakuntatyön päällikkö, TM
Puh. (09) 8050 2330
GSM 040 544 1695
jukka.huttunen@evl.fi

**SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO
FINLANDS KANTOR-ORGANISTFÖRBUND R.Y.**
www.skul.fi
kanttori-urkuriliitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

**Puheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja, Kanttori-urkuriliitto**
Mikael Helenelund
Kantor i Borgå svenska domkyrkoförsamling, FM
Puh. 040 584 9952
mika.helenelund@evl.fi

AKIN TOIMISTO

Akavatalo, Rautatörmäkatu 6,
00520 Helsinki
Avoimna arkisin klo 9-15
Puh. (09) 150 2453, faksi (09) 148 5875
toimisto@akiliitot.fi

LAKIMIESPALVELUT AKIN JÄSENIILLE

Puhelinpalvelu työhön ja virkaan liittyvissä lakiasioissa: ti klo 9–12 varatuomari Anna-Maria Numminen
Puh. 050 463 8699
anna-maria.numminen@akiliitot.fi
Puhelinpalvelu yksityiselämän oikeusasioissa:
arkisin klo 10–16 Asianajotoimisto Bützow
Puh. (09) 431 531
Mainitse minä liiton jäsen olet.

Toiminnanjohtaja
Esko Jossas, TT
Puh. (09) 150 2467
GSM 050 511 6683
esko.jossas@akiliitot.fi

Vesa Engström, teol. yo
Puh. (09) 150 2455
GSM 050 597 5231
vesa.engstrom@akiliitot.fi
Pappisliiton opiskelijatyö, neuvonta opiskelijoiden harjoittelu-, mentoointi- ja työllistymiskysymyksissä

Apulaistoiminnanjohtajat
Annamari Jokinen, VTM
Puh. (09) 150 2445
GSM 040 865 6630
annamari.jokinen@akiliitot.fi

Johdon assistentti
Tuula Anttonen, HSO-sihtööri
Puh. (09) 150 2453
tuula.anttonen@akiliitot.fi

Merja Laaksamo, pastori, TM
Puh. (09) 150 2466
GSM 050 542 3664
merja.laaksamo@akiliitot.fi
Cruxin päätoimittaja, AKIn viestintä, Pappisliiton hallinto, opintomatkat, pappien ammatilliset asiat, palvelussuhdeneuvonta

Toimistosihteerit
Tuija Kukkonen, yo-merkonomi
Puh. (09) 150 2446
tuija.kukkonen@akiliitot.fi
Jäsenyysasiat, alaosastot, luottamusmieskurssit

Opiskelija-asiamiehet
Kaisa Takkula, mus. yo
Puh. (09) 150 2455
GSM 050 518 4038
kaisa.takkula@akiliitot.fi
Kanttori-urkuriliiton opiskelijatoiminta, neuvonta opiskelijoiden harjoittelu- ja työllistymiskysymyksissä

Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653
heli.meinola@akiliitot.fi
Cruxin toimitussihtööri, jäsenyysasiat, opintomatkat

Anne Taanila
Puh. (09) 150 2657
anne.taanila@akiliitot.fi
Kirjanpito ja maksuliikenne

ERITYISKOULUTETTujen TYÖTÖMYYSSASSA

Asemamiehenkatu 2 C,
00520 Helsinki

Puh. (09) 7206 4343 ma-to klo 12–15
Faksi (09) 272 1212
erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

Arvottava palkinto on
noin 1 000 euron arvoinen MacBook.

Anna palautetta lehdestä ja voita MacBook!

Samalla voit antaa aihe-
ehdotuksia ja vaikuttaa lehden
sisältöön. Vastaa heti lyhyeen
kyselyyn osoitteessa
www.mcipress.fi/lukijakyselyt

Vastaaminen on helppoa.

1. Kirjautu osoitteeseen
www.mcipress.fi/lukijakyselyt.
2. Valitse kyseinen lehti.
3. Merkitse numerosarja 0248
4. Tämän jälkeen pääset
lukijakyselyyn klikkaamalla
Lähetä-painiketta.

Ja sitten vain onnea arvontaan!

Lukijakyselyyn voi vastata kahden viikon sisällä lehden ilmestymisestä. Kyselyyn voivat osallistua kaikki MCI Press oy:n tuottamien lehtien lukijat. Voit osallistua kyselyyn jokaisen ilmestyvän numeron yhteydessä, mutta vain yhdellä vastauksella lehden numeroa kohtain. Kysely ja arvonta koskevat lehtiä, jotka ilmestyvät syyskaudella 2010. Palkinnon arvontaan osallistuvat kaikki vastanneet. Palkinto arvontaan 10.1.2011. Voittajalle ilmoitetaan sähköpostitse tai kirjeitse.

Kirkon asialla.

Kotimaakauppa uudistui!

Kirjautumalla seurakunta-asiakkaaksi saat heti näkyviin seurakuntien omat tuoteryhmät ja seurakuntahinnat. Seurakunnan työntekijänä saat myös omat ostoksesi seurakuntahinnoin.

35³⁰₇

Kari Kuula
Paholaisen biografia
Paholaisen olemus, historia
ja tulevaisuus
Paholaiskäsitysten historia
Vanhasta testamentista moderniin teologiaan.

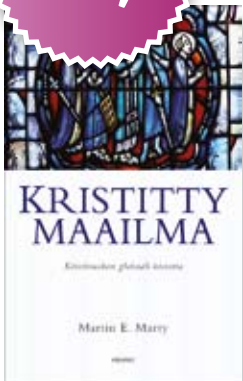
620₇

Messukasukka Jeriko
Kotimainen vuorillinen messukasukka. Ta-
kaosassa sama kuvio kaikissa väreissä, etu-
osan kuvio vaihtuu kasukan värin mukaan.
Atelje Solemnis

36²⁰₇

Ilkka Huhta
Papit sisällissodassa 1918
Kirja kertoo tarinan Suomen
historian surkeimmista kuu-
kausista parinkymmenen papin
näkökulmasta. Teos valaisee,
miten tämä poikkeuksellinen
joukko toimi sodan aikana
ja miten se koki sodan sekä
siihen molemmiin puolin
rintamaa liittyneen väkivallan.

34⁵⁰₇

Martin E. Marty
Kristitty maailma
Kristinuskon globaali
historia
Asiantunteva kristinuskon
historian yleisesitys, joka
tarkastelee pienen Jeesus-
liikkeen kasvua kahden
miljardin ihmisen maailman-
laajuiseksi uskonnoksi.

Johanna ja Juha Tanska
Silitä kissaa
Hengellisiä harjoituksia
hengästyneille

Virkistäviä keitoita ja pysäh-
dyspaikkoja kiireen ja touhun
keskelle. Pysähdy hetkeksi ja
viehäty kotoilusta ja hitaasta
elämäntavasta.

17⁹⁰₇
(norm 25,10,-)

Ilmoituksen hinnat
ovat seurakuntahintoja.

 kotimaakauppa.fi

KAIKKEA MAAN JA TAIVAAN VÄLILTÄ.

 KIRJAPAJA

* . MK8 1 *

*Cruxin toimitus
toivottaa kaikille lehden lukijoille
rauhallista joulua*

